ЧЫМ УНІКАЛЬНЫ КІНАЛАГІЧНЫ ЦЭНТР УЗБРОЕНЫХ СІЛ? 4-5

ВЫНІКІ ФЕСТЫВАЛЮ «ЛІСТАПАД» 8

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

25 ЛІСТАПАДА 2023 г. СУБОТА № 229 (30109)

Прадчуванне палёту

Фота БелТА.

У расійскім Цэнтры падрыхтоўкі касманаўтаў імя Гагарына праходзяць трэніроўку беларускія дзяўчаты, адна з якіх у хуткім часе адправіцца ў палёт. На здымку: касманаўт Марына ВАСІЛЕЎСКАЯ падчас трэніроўкі.

ЦЫТАТА ДНЯ

Ігар СЕРГЕЕНКА, кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта:

«У нашых маладых людзей не заўсёды ёсць разуменне, што ўсяго ў жыцці трэба дабівацца сваёй працай. Модна сёння казаць пра сацыяльныя ліфты, але я больш разумею і аддаю перавагу сацыяльнай лесвіцы. Калі чалавек ідзе па гэтай лесвіцы і сам дабіваецца ўсяго. Што датычыцца замацавання маладых спецыялістаў на месцах, мы ўсё больш гаворым пра матэрыяльныя стымулы — зарплата і гэтак далей, але мы ўлічваем маральныя стымулы, калі чалавек недзе служыць і адчувае сувязь не толькі з бацькамі, блізкімі, але і з арганізацыяй, дзе ён працуе».

КАРОТКА

- **Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка падпісаў 24 лістапада Указ нумар 373, у адпаведнасці з якім змяняюцца ўмовы кіравання сродкамі сямейнага капіталу, прадугледжаныя Указам нумар 572.**
- Прадоўжана магчымасць бяспошліннага ўвозу электрамабіляў у Беларусь, Арменію, Казахстан і Кыргызстан.
- **Першае пасяджэнне Камісіі па правах чалавека СНД пройдзе 29 лістапада ў Мінску.**
- Беларусь займае першае месца сярод краін — імпарцёраў харчовай прадукцыі ў Расіі.
- **Зімовую падкормку дзікіх жывёл пачалі ў Белавежскай пушчы.**
- Сёлета ў Беларусі адрамантуюць не менш як 3 тысячы кіламетраў дарог.

Фінансавая бяспека

Не «наКЛІКаць» бы бяды

Прынамсі, на свае зберажэнні

Спытайцеся сябе: колькі разоў на дзень вы чуеце ці бачыце папярэджанні аб тэлефонных або інтэрнэт-махлярах? А колькі разоў вы казалі: «Ну як так проста аддаць свае грошы? Я ніколі б не павёўся на такі прымітыўны развод!» Магчыма і так, але статыстыка няўмольная, і яна сведчыць: ахвярай можа стаць хто заўгодна. Дастаткова толькі аднаго неасцярожнага «кліку» па спасылцы.

Сапраўды, нягледзячы на намаганні праваахоўных органаў і службаў бяспекі банкаў, справа фінансавага махлярства, асабліва ў сеціве, жывей за ўсіх жывых. Толькі ўявіце, сёлета ўстановы аднаго толькі Беларусбанка правялі больш за тры з паловай тысячы мерапрыемстваў, накіраваных на прафілактыку кіберзлачыннасці. Прычым ільвіная доля прафілактыкі прыпала не на школьнікаў, моладзь і пенсіянераў, а на дарослых, людзей сярэдняга ўзросту — 70 % захадаў датычыліся менавіта іх. Аб чым гэта сведчыць? Толькі аб тым, што залішняя ўпэўненасць у асабістай бяспецы можа выйсці бокам. Сучасныя махляры вельмі вынаходлівыя, а галоўнае — яны хутка мяняюць свае схемы падману. Сёння прапануем вам агляд найбольш распаўсюджаны (і не толькі) махінацый, бо хто інфармаваны — той абаронены.

СТАР. 3

Памяць

ДАКРАНУЦЦА ДА СКЛАДАНЫХ СТАРОНАК ГІСТОРЫІ ПРАЗ ФАКТЫ

Генеральная пракуратура і Міністэрства адукацыі прэзентавалі дапаможнік, прысвечаны генацыду беларускага народа

«Дзеці вайны... Як склалася наша дзяцінства? Ва ўсіх па-рознаму, але ў большасці яно было цяжкім. Асабліва ў яўрэйскіх дзяцей. Калі пачалася вайна, мне было амаль пяць гадоў. Мы жылі ў беларускім мястэчку. Я не памятаю тваіх бабулі і дзядулі (іх немцы расстралялі). А маці, старэйшая сястра і я збеглі за дзень да расстрэлу... Хоць было вельмі цёпла, на нас адзелі футра. Я ўзяла любімую ляльку, і мы пайшлі ў лес... Часта адпачывалі, бо я хварэла на коклюш. Зусім абяссілеўшы, пакінула ляльку на пяньку, каб пасля вайны яе забраць... Начавалі на могілках. Але свет не без добрых людзей. Нас прытуліла стогадовая бабуля. У 42-м годзе з'явіліся партызаны, сталі часта прыязджаць карнікі. Атрымаўшы папярэджванне ад разведкі аб іх з'яўленні, мы збягалі ў лес. Па лесе стралялі, свісцелі пулі, а мы хаваліся... Але дзеці ёсць дзеці. Прызвычаіліся да ўсяго: і да свісту пуль, і да трупаў...» — успамінала Зінаіда Гуліш.

СТАР. 7

ISSN 1990 — 763X

ЗВЯЗДА Да чытача з любоўю!

У НОВЫ ГОД – СА СТАРЫМ СЯБРАМ!

Ідзе падпіска на I паўгоддзе 2024 года.

Усім, хто падпісаўся на I квартал або I паўгоддзе 2024 года, у падарунак чатыры календары: насценны, рэлігійны, народны і месяцавы.

Інтэграцыя

Міжрэгіянальнае супрацоўніцтва Беларусі і Расіі не абмяжоўваецца форумам рэгіёнаў

На парадку дня — пастаяннае сумеснае інавацыйнае развіццё

Форум рэгіёнаў Беларусі і Расіі — падзея, якая праходзіць раз на год, але работа над задачамі і планамі, якія ён ставіць, ідзе круглы год. Прынамсі, як і супрацоўніцтва Беларусі і Расіі ў самых розных сферах. Міжрэгіянальнаму супрацоўніцтву нашых краін і форуму рэгіёнаў як яго сімвалу была прысвечана сустрэча Старшыні Савета Рэспублікі Наталлі Качанавай з намеснікам старшыні Савета Федэрацыі Федэральнага сходу Юрыем ВАРАБ'ЁВЫМ.

Юрый Вараб'ёў — сустаршыня арганізацыйнага камітэта Форуму рэгіёнаў. Наталля Качанава падкрэсліла, што ў беларускага боку ёсць шэраг прапаноў наконт правядзення чарговага форуму. Самая значная з іх — правесці форум не ў адным горадзе, а ў двух, якія размешчаны побач. Спікер Савета Рэспублікі таксама падкрэсліла, што Форум рэгіёнаў будзе праходзіць два дні. Першы дзень плануецца прысвяціць рабоце секцый, другі — пленарнаму пасяджэнню. «Віцебск прапануецца для правядзення пленарнага пасяджэння, выставак, канцэртнай праграмы, горада майстроў, які можна будзе шырокамаштабна разгарнуць. У Віцебску гэта будзе зроблена вельмі добра, там штогод праходзіць «Славянскі базар» і ёсць досвед. Акрамя таго, нашы мерапрыемствы будуць праходзіць у дні «Славянскага базару». Але мы жадаем вам паказаць яшчэ Полацк. Гэта самы старажытны горад нашай краіны — упершыню згадваецца ў 862 годзе. Там ёсць шмат таго, што нас аб'ядноўвае. З Валянцінай Іванаўнай Матвіенка мы абмеркавалі тэматыку маючага адбыцца форуму і сышліся ў тым, што гэта павінна быць — сумеснае інавацыйнае развіццё нашых краін, рэалізацыя саюзных праграм, у прыватнасці імпартазамяшчэння, каб нам забяспечыць сёння сваю эканамічную бяспеку», — сказала Наталля Качанава.

Абмеркаванне вынікаў і перспектыў сумеснай работы працягнулася падчас Міжпарламенцкай камісіі Савета Рэспублікі і Савета Федэрацыі па міжрэгіянальным супрацоўніцтве. **Намеснік старшыні Савета Рэспублікі Валерый БЕЛЬСКІ** падчас пасяджэння заўважыў, што за дзевяць месяцаў бягучага года тавараабарот паміж Беларуссю і Расіяй склаў 35,5 мільярда долараў. Гэта амаль на 11 працэнтаў больш, чым за аналагічны перыяд мінулага года, у якім узаемны гандаль таксама біў усе рэкорды. «Але гэта высокая планка не спыняе нашы ўрады і нашы прадпрыемствы, якія павялічваюць тавараабарот», — заўважыў ён. Таксама Валерый Бельскі звярнуў увагу, што працягваецца рэалізацыя інвестыцыйных праектаў на прамысловых прадпрыемствах Беларусі, у тым ліку за кошт крэдытных сродкаў Расійскай Федэрацыі. «Дзейнасць гэтых прадпрыемстваў арыентавана ў першую чаргу на выпуск імпартазамяшчальнай прадукцыі, якая будзе запатрабавана і ў Беларусі, і ў Расіі. У цэнтры ўвагі кіраўнікоў нашых дзяржаў і ўрадаў — далейшае развіццё кааперацыйных сувязяў і новых сумесных праектаў. Безумоўна, дастойны ўклад у агульную дынаміку ўносіць штогадовы Форум рэгіёнаў Беларусі і Расіі», — падкрэсліў ён.

Другое пытанне на парадку дня пасяджэння Міжпарламенцкай камісіі было звязана з фарміраваннем заканадаўства Беларусі і Расіі на прыкладзе мяккага падыходу да мадэльнага заканадаўства. «Мадэльныя законы ствараюцца не дзеля таго, каб іх у такім выглядзе прыняць. Гэта толькі вопыт, прапанова да фарміравання законаў Саюзнай дзяржавы. Таму важная тэма, мы абмеркавалі, як гэта лепш рабіць, як плануем гэтую працу, у якіх сферах нам трэба развіваць гэта супрацоўніцтва», — расказаў Юрый Вараб'ёў.

Актыўна абмяркоўвалася пытанне станкабудавання. Па словах Юрыя Вараб'ёва, на прыкладзе Ніжагародскай вобласці відаць, што рэгіёны паміж сабой развіваюць вельмі складаныя вытворчыя праекты, напрыклад, такія, як завод па будаўніцтве станкоў. «Гэта няпростае пытанне, але вельмі важнае для нашых дзяржаў. Мы ўбачылі, што некаторыя міждзяржаўныя праекты могуць быць рэалізаваны з дапамогай бюджэту Саюзнай дзяржавы, і тут ёсць перашкоды. Мы разгледзелі гэтыя перашкоды, мы ўнясём свае прапановы, як палепшыць выкарыстанне саюзнага бюджэту для сумесных навукова-тэхнічных распрацовак у агульных інтарэсах пры развіцці нашых прамысловых аб'ектаў», — адзначыў ён.

Старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па заканадаўстве і дзяржаўным будаўніцтве Сяргей СІВЕЦ у размове з журналістамі падкрэсліў, што пасяджэнне Міжпарламенцкай камісіі — гэта свайго роду зверка гадзіннікаў па рэалізацыі дамоўленасцяў, якія абмяркоўваліся на форумах рэгіёнаў Беларусі і Расіі, рэалізацыі дагавораў аб супрацоўніцтве, якія былі заключаны. «Сёння, напрыклад, мы абмеркавалі дагаворы, якія былі заключаны паміж Гомельскай і Ніжагародскай абласцямі. Гэта адно з такіх канцэптуальных пытанняў, якое з'явілася сёння прадметам абмеркавання. Другое пытанне датычылася развіцця мадэльнай заканатворчасці інстытутаў мяккага права ў частцы збліжэння, уніфікацыі, гарманізацыі заканадаўстваў дзвюх краін», — сказаў ён. Сенатар назваў перспектыўным напрамак мадэльнай заканатворчасці ў частцы выпрацоўкі адзіных падыходаў да рэгулявання найбольш важных грамадскіх адносін у сферах, якія ўзаемна цікавыя для Беларусі і Расіі. У прыклад Сяргей Сівец прывёў мадэльны заканадаўчы акт «Аб сістэме абавязковага страхавання грамадзянскай адказнасці ўладальнікаў транспартных сродкаў Саюзнай дзяржавы». У распрацоўцы знаходзіцца праект мадэльнага закона аб прыгранічным супрацоўніцтве. «Таму сёння атрымалася дастаткова канструктыўная размова. Шмат карыснай інфармацыі атрымалі члены міжпарламенцкай камісіі. Гэта сустрэча стане яшчэ адной вяхой далейшага міжпарламенцкага супрацоўніцтва і развіцця нашых інтэграцыйных дамоўленасцяў», — дадаў Сяргей Сівец.

Валерыя СЦЯЦКО.

Выбары-2024

НА ВЫСОКІМ АРГАНІЗАЦЫЙНЫМ І ПРАВАВЫМ УЗРОЎНІ

Кіраўніцтва Цэнтральнай выбарчай камісіі сустрэлася з актывам палітычных партый і грамадскіх аб'яднанняў

На круглым стале былі патлумачаны навацыі выбарчага заканадаўства, асаблівасці правядзення выбараў дэпутатаў у адзіны дзень галасавання і выбараў дэлегатаў Усебеларускага народнага сходу. Абмяркоўваўся ўдзел палітычных партый і грамадскіх аб'яднанняў у выбарчай кампаніі. Мерапрыемства стала працягам сустрэчы Прэзідэнта з кіраўнікамі палітычных партый, якая адбылася 10 лістапада ў Палацы Незалежнасці.

Адкрываючы круглы стол, **першы намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Максім РЫЖАНКОЎ** адзначыў, што ад кандыдатаў ад партый і грамадскіх аб'яднанняў чакаюць самага актыўнага ўдзелу ва ўсіх этапах выбарчага працэсу: ад вылучэння кандыдатаў да канкурэнцыі ў творчых ініцыятывах. Па яго словах, пажадана, каб у прадстаўнічыя органы ад гэтых суб'ектаў прыйшлі сапраўдныя прафесіяналы, людзі з актыўнай жыццёвай пазіцыяй, якія добра разумеюць, чым жыве краіна і якія мэты ў нашай дзяржавы. «Таксама важна, каб у партый, якія прыйдуць на гэтыя выбары, былі прывабныя палітычныя праекты, актуальныя з пункту гледжання бягучага развіцця краіны, — дадаў Максім Рыжанкоў. — Наша агульная задача — не толькі паказаць прывабнасць тых ці іншых ідэй, але і садзейнічаць павышэнню прававой культуры грамадзян у адносінах выбарчага працэсу, увогуле папулярызацыі самой ідэі іх прыходу на выбарчыя ўчасткі, дзе можна будзе ўбачыць яркіх, цікавых людзей, з добрымі ідэямі».

Старшыня Цэнтральнай выбарчай камісіі Ігар КАРПЕНКА звярнуў увагу на тое, што, у адпаведнасці са змяненнем канстытуцыйных норм, прынятых на рэспубліканскім рэферэндуме 27 лютага 2022 года, праводзіцца маштабная мадэрнізацыя палітычнай сістэмы. Па яго словах, завяршальным этапам гэтай работы будзе фарміраванне дэпутацкага корпуса ў адзіны дзень галасавання, а таксама выбары дэлегатаў Усебеларускага народнага сходу і чарговыя выбары Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, якія павінны адбыцца не пазней за 20 ліпеня 2025 года.

Нагадаем, 20 лістапада Аляксандр Лукашэнка падпісаў Указ № 367, згодна з якім на 25 лютага 2024 года прызначаны выбары дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь восьмага склікання і мясцовых Саветаў дэпутатаў дваццаць дзявятага склікання. «У адзіны дзень галасавання будуць выбірацца 110 дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў і 12 514 дэпутатаў мясцовых Саветаў дэпутатаў, — паведаміў Ігар Карпенка. — Да выбараў будуць створаны 1394 акруговыя і тэрытарыяльныя выбарчыя камісіі, каля 5,5 тысячы ўчастковых камісій. У рабоце камісій будзе задзейнічана каля 70 тысяч чалавек».

Старшыня Цэнтрвыбаркама заўважыў, што ўдзел у выбарах возьмуць і палітычныя партыі, а таксама грамадскія аб'яднанні. Яны надзелены паўнамоцтвамі вылучаць сваіх прадстаўнікоў у склады выбарчых камісій, накіроўваюць назіральнікаў, працаваць у складзе ініцыятыўных груп па зборы подпісаў грамадзян за вылучэнне кандыдатаў у дэпутаты, праводзіць перадвыбарную агітацыю, масавыя мерапрыемствы, сустрэчы з выбаршчыкамі.

Ігар Карпенка нагадаў, што 4 сакавіка бягучага года ўступіла ў сілу абноўленая рэдакцыя Выбарчага кодэкса Рэспублікі Беларусь. Ён падкрэсліў, што змяненні прайшлі шырокае грамадскае абмеркаванне, адпавядаюць міжнародным стандартам, накіраваны на развіццё выбарчай сістэмы нашай краіны, дадуць магчымасць скараціць выбарчы цыкл і расходы на правядзенне выбарчых кампаній.

Кажучы аб ролі партый і грамадскіх аб'яднанняў у жыцці грамадства, у размове з журналістамі старшыня ЦВК адзначыў, што гэта будзе залежыць ад саміх партый і грамадскіх аб'яднанняў, ад таго, якую яны праграму прапануюць, як бачаць вырашэнне тых ці іншых праблем, што, дапусцім, ёсць у сацыяльна-эканамічным або палітычным развіцці. «Партыйная праграма павінна быць адаптавана да рэальных умоў жыццядзейнасці канкрэтнага рэгіёна, калі мы кажам аб выбранні дэпутатаў мясцовых Саветаў, — адзначыў Ігар Карпенка. — Калі мы кажам аб дэпутатах парламента, то тут трэба ўлічваць бачанне партыяй тых актуальных заканадаўчых актаў, якія павінны быць прыняты ў краіне. Беларусь не стаіць на месцы, мы развіваемся, у тым ліку і прававая сістэма, жыццё дыктуе шмат новых пытанняў. Нават у рэчышчы праведзенага рэферэндуму 2022 года каля 90 заканадаўчых актаў былі падвергнуты карэкціроўцы. З'явіліся новыя заканадаўчыя акты, такія як «Аб асновах грамадзянскай супольнасці», «Аб Усебеларускім народным сходзе».

Сур'ёзнае абнаўленне зведаў і Выбарчы кодэкс. «Гэта звязана не толькі з тымі рашэннямі рэферэндуму, якія былі прыняты ў 2022 годзе, — патлумачыў Ігар Карпенка. — Гэта яшчэ і тыя навацыі, якія былі вызначаны, зыходзячы з практыкі прымянення выбарчага заканадаўства. І тыя прабелы, якія ў нас былі ў рамках выбарчых кампаній, мы ўважліва прааналізавалі і пастараліся ліквідаваць у выбарчым заканадаўстве».

Па словах старшыні Беларускай партыі «Белая Русь», старшыні рэспубліканскага грамадскага аб'яднання «Белая Русь» Алега РАМАНАВА, правядзенне круглага стала карыснае тым, што да палітычных партый і грамадскіх аб'яднанняў была даведзена пазіцыя Цэнтрвыбаркама адносна нормаў заканадаўства, іх правільнай трактоўкі. «Для партый і грамадскіх аб'яднанняў гэта вельмі важна, бо мы накіраваны тое, каб працаваць выключна ў прававым полі і дзейнічаць на аснове выбарчага заканадаўства Рэспублікі Беларусь, — патлумачыў ён. — Другі сэнс гэтай сустрэчы — дэманстрацыя нашага адзінства і яго ўмацаванне. Прадстаўнікі палітычных партый, грамадскіх аб'яднанняў маглі абмеркаваць і пытанні ўзаемадзеяння ў ходзе выбарчай кампаніі, выпрацаваць шляхі сумеснага руху па дасягненні пастаўленых мэт. Думаю, што сустрэча будзе рэзультатыўнай яшчэ і ў гэтым плане».

Удзельнікі круглага стала абмяняліся меркаваннямі, задалі пытанні, якія іх цікавілі. Усё — з той мэтай, каб найбліжэйшая выбарчая кампанія прайшла на высокім арганізацыйным і прававым узроўні.

Вераніка КАНЮТА.

Не «наКЛІКаць» бы бяды

НЕ ВЕР СВАІМ ВУШАМ...

Трэба адзначыць, што абсалютна новых схем, па сутнасці, не так і многа. Асноўны алгарытм дзеянняў застаецца нязменным — мяняюцца акалічнасці і нюансы. Як адзначаюць супрацоўнікі банкаўскіх службаў бяспекі, ускладняюцца старыя спосабы падману, што павышае шанцы махляроў на поспех і не дазваляе аператыўна выкрыць і затрымаць злачынцаў.

Так, напрыклад, змяняецца частая, усім вядомая схема з «заблакіраванай» карткай (афармленнем крэдыту, падазронымі дзеяннямі ў асабістым кабінеце мабільнага або інтэрнэт-банкінга). Калі раней у месенджары проста тэлефанаваў нібыта супрацоўнік банка або праваахоўных органаў і спрабаваў выведаць дадзеныя банкаўскай карткі, то цяпер спачатку тэлефануе адзін з іх і загадзя «папярэджвае» пра тэлефонны званок ад праваахоўнікаў ці з банка. Такім чынам увага ахвяры аслабляецца, а давер да субяседніка ўзрастае. Больш за тое, злачынцы ўсё часцей выкарыстоўваюць праграмы для падмены тэлефонных нумароў, і вызначальнік вашага смартфона пакажа, што тэлефануюць менавіта з банка. А вынік гэткіх шматхадовак адзін — страчаныя грошы даверлівага кліента. Дарэчы, від махлярства з дапамогай тэлефоннай сувязі завецца вішынгам. Да яго ж адносяцца і паведамленні аб блізкіх, якія трапілі ў непрыемнасці або ў бальніцу.

...І ВАЧАМ

Яшчэ адзін распаўсюджаны спосаб падману — фішынг, сутнасць якога ў стварэнні ашуканцамі фальшывых інтэрнэт-старонак. Яны могуць імітаваць любыя афіцыйныя сайты: ад банкаўскіх да вядомых інтэрнэт-магазінаў ці службаў дастаўкі. Праз іх злачынцы атрымліваюць дадзеныя картак і скрадваюць з іх усе сродкі. У гэтую пастку лёгка трапляюць, напрыклад, як прадаўцы, так і пакупнікі сайтаў прыватных аб'яў, або карыстальнікі сацыяльных сетак, дзе часцяком анансуюцца «грандыёзныя распродажы астаткаў» нейкіх тавараў. І, канешне, абавязкова па перадаплаце. На жаль, не дапамагаюць тут шматлікія папярэджанні наконт асцярожных зносін у месенджарах, недапушчальнасці паведамлення CVV2 кода (лічбаў на адваротным баку карткі) каму-небудзь і тых жа пакупак па перадаплаце... Аднак, ёсць у арсенале махляроў і больш грозная зброя: шкодныя спасылкі ў электронных лістах, паведамленнях у сацсетках або SMS-паведамленнях. У гэтым выпадку вы можаце загрузіць на свой камп'ютар або смартфон вірусную праграму, якая прадаставіць зламысніку доступ да асабістага кабінета ў мабільным ці інтэрнэт-банкінгу. А гэта ўжо нашмат небяспечней.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

«РАНІЦАЙ — ГРОШЫ, ВЕЧАРАМ — КРЭСЛЫ»

Калі вышэйназваныя спосабы даволі вядомыя, то некалькі наступных не настолькі відавочныя, але не менш шкодныя. Па-першае, звернем увагу на заўзятараў VPN-сэрвісаў. Здавалася б, што тут такога, наадварот — я абараняю сваю канфідэнцыяльнасць! Але не ўсё так проста. Справа ў тым, што ўсе дадзеныя, якія вы ўводзіце на камп'ютары ці смартфоне, па сутнасці становяцца бачнымі для трэціх асоб — распрацоўшчыкаў сэрвісу. Добра, калі тыя добрасумленныя, а калі не? Іх жа зараз столькі, што лічыць — не пералічыць. Да слова, спецыялісты па лічбавай бяспеці ўвогуле раяць не карыстацца нават бясплатнымі VPN, не гаворачы ўжо пра ўзламаныя дадаткі.

Наступная махінацыя тычыцца працаўладкавання. Дакладней — работы ў інтэрнэце: нядобрасумленныя «работадаўцы» абяцаюць высокія заробкі кандыдатам без адукацыі ці вопыту работы. А потым патрабуюць грашовыя ўнёскі, маўляў для страхоўкі або доступу да нейкіх заказаў. Ці, як у выпадках з «платнымі» апытаннямі і «выйгрышамі» ў латарэю, трэба ўнесці пэўную суму нібыта для вываду заробленых сродкаў. Зразумела, што ўнёсак гэты пойдзе ў кішэню ашуканца. Схема немудрагелістая, але... Чалавечае жаданне зарабіць многа і без якіх-небудзь значных намаганняў — раскошнае поле дзеяння для махляроў. Тут яны могуць таксама прапанаваць набыць каштоўныя паперы вядомых прадпрыемстваў, укласціся ў «перспектыўную» крыптавалюту...

Асобным радком стаяць тыя, хто падманвае людзей пад выглядам збору сродкаў на лячэнне дзяцей або родзічаў. Яны часцей за ўсё арудуюць у сацыяльных сетках і папросту падрабляюць існуючыя дабрачынныя зборы: бяруць сапраўдныя фатаграфіі ці аб'явы і мяняюць у іх рэквізіты плацяжкоў. Таму, перш чым зрабіць пералічэнне на дабрачынны рахунак, пашукайце ў інтэрнэце падобныя аб'явы і параўнайце рэквізіты. А лепш за ўсё — дапамагайце праз вядомыя і буйныя дабрачынныя фонды.

«МЯНЕ КРОЯЦЬ ТРЫВОЖНЫЯ СУМНЕННІ...»

І ўсё ж, якімі б выкрутлівымі ні былі жулікі, выявіць іх можна: у большасці схем яны выкарыстоўваюць адны і тыя ж прыёмы ўздзеяння на патэнцыяльных ахвяр. Дык што павінна вас насцярожыць?

Па-першае, тое, што вас паскорваюць, нават падганяюць, маўляў усё трэба зрабіць вельмі хутка, бо... А далей варыянтаў безліч: афармляць крэдыт на ваша імя, картка заблакіруецца разам з рахункам, не паспеем дапамагчы родзічу, раскупляць апошнія высокадаходныя акцыі і гэтак далей. Па-другое, у вас выпытваюць коды, патрабуюць зняць у банкамаце наяўныя грошы, а калі тэлефануе нібыта супрацоўнік праваахоўных органаў, то яшчэ і пагражаюць пакараннем за адмову супрацоўнічаць. Гэта што тычыцца вішынгу. У іншых выпадках звяртайце увагу, напрыклад, на розныя, здавалася б, дробязі: абяцанні высокіх заробкаў ці велізарных даходаў ад грашовых укладаў, гарантыі 100-працэнтнага прыбытку, прапановы папаўнення рахунку праз крыптавалюту, нават на наяўнасць «замочка» ў адрасным радку сайта і гэтак далей. Увогуле ж, трэба заўсёды памятаць адну простую ісціну: «Бясплатны сыр бывае толькі ў пастцы».

ЯК ЗАСЦЕРАГЧЫСЯ?

Спецыялісты дэпартамента бяспекі Беларусбанка даюць наступныя рэкамендацыі:

— нікому не паведамляйце рэквізіты банкаўскай карткі (нумар, тэрмін дзеяння, CVV2/CVC2 код, пароль 3D-Secure), логіны, паролі, дадзеныя карты кодаў, коды аўтарызацыі;

— заўсёды пераправерайце інфармацыю, якую атрымалі ад тэлефоннага субяседніка або ў паведамленнях у сацсетках і месенджарах. У падазроных ці незразумелых абставінах абавязкова патэлефануйце ў банк самастойна;

— не пераходзьце па незнаёмых спасылках, не адкрывайце ўкладанні ў электронных лістах ці паведамленнях у сацыяльных сетках;

— памятайце — банкі ніколі не запытваюць дадзеныя па тэлефоне, у месенджарах, праз рассылку SMS-паведамленняў, лістоў на электронную пошту;

— калі здымаеце наяўнасць у банкамаце, уважліва агледзьце яго на пабочныя прадметы;

— усталёвайце і рэгулярна абнаўляйце антывіруснае праграмнае забеспячэнне на камп'ютарах, планшэтах, смартфонах;

— захоўвайце лічбавую гігіену.

Уладзімір ВЯРЭНІЧ.

ШТО Ў СВЕЦЕ РОБІЦЦА

У Германіі 20 чалавек абвінавачваюцца ў планаванні дзяржпераваротy

Паліцыя Германіі правяла вобыскі ў васьмі федэральных землях па справе аб планах дзяржаўнага перавароту ў краіне, 20 чалавекам прад'яўлена абвінавачанне, паведаміла газета Bild. Пад кіраўніцтвам Генпракуратуры Мюнхена прайшліператрусы ў Баварыі, а таксама Гамбургу, Бадэн-Вюртэмбергу, Гесэне, Брандэнбургу, Ніжняй Саксоніі, Паўночным Рэйне — Вестфаліі і Шлезвігу-Гальштэйне. Як паведаміла Генеральная пракуратура Мюнхена і паліцэйскае ўпраўленне Верхняй Баварыі, абвінавачаныя (члены праваэкстрэмісцкага руху «Грамадзяне Рэйха») праз пагрозы і шантаж, выкарыстоўваючы сацыяльныя сеткі і мабільную сувязь, спрабавалі ўстанавіць кантакты з прадстаўнікамі ўлады, каб незаконна паўплываць на іх рашэнні. «Галоўнай мэтай дзейных асоб было дэстабілізаваць Федэратыўную Рэспубліку Германія, а таксама яе дзяржаўныя ўстановы», — заявілі ў Генпракуратуры Мюнхена. У канцы мінулага года Генпракуратура Германіі арыштавала больш за 20 чалавек па падазрэнні ва ўдзеле ў змове з мэтай захопу ўлады ў рэспубліцы. Служба абароны канстытуцыі краіны падлічыла, што летась колькасць «Грамадзян Рэйха» ў Германіі стала на 2 тысячы большай у параўнанні з мінулым годам і склала 23 тысячы чалавек.

Польскія перавозчыкі перакрылі пастаўку ва Украіну вайсковых грузаў

Польскія перавозчыкі на граніцы перакрылі пастаўку ва Украіну вайсковых грузаў і іншых крытычна важных тавараў, паведамляецца ў Telegram-канале інтэрнэт-газеты «Страна». «Паліва, беспілотнікі, цеплавізары, тавары медыцынскага прызначэння і гуманітарная дапамога не могуць быць дастаўлены ва Украіну з-за пратэстаў польскіх перавозчыкаў на кантрольна-прапускных пунктах», — паведамляецца ў сацсетцы. Таксама на граніцы «затрымаліся» камплектуючыя для дэтэктараў набліжэння беспілотнікаў «Ланцэт». Раней намеснік міністра інфраструктуры Украіны Сяргей Дзяркач заяўляў, што былі зафіксаваны шматлікія факты, калі цыстэрны з палівам і машыны з гуманітарнай дапамогай стаяць у чэргах. Ён адзначыў, што інфармацыя аб парушэннях была перададзена польскаму боку. Між тым Варшава адмаўляе абвінавачанні ў затрымцы грузаў.

Прававая дапамога

Тастаменты, спадчына, даверанасці

У Мінску абмеркавалі работу базавай арганізацыі СНД у сферы натарыяту

Абмен вопытам, перадавымі навінкамі ў сферы натарыяльнай дзейнасці, павышэнне кваліфікацыі натарыусаў. З гэтым мэтамі ў маі 2022 года была створана базавая арганізацыя дзяржаў — удзельніц СНД у сферы натарыяльнай дзейнасці, дзе кіруючым органам стала Беларуская натарыяльная палата (БНП). Днямі ў Мінску прайшло другое пасяджэнне арганізацыі, дзе падвялі дасягнутыя за гэты час вынікі работы і запланавалі задачы на будучыню. Сярод іх — стварэнне электроннага ўзаемадзеяння паміж натарыятамі, каб спрасціць дакументаабарот і больш аператыўна атрымліваць звесткі падчас аказання прававой дапамогі людзям. У натарыятах спадзяюцца, што гэта зможа адбыцца ўжо налета. На першае паўгоддзе 2024-га запланаваны, напрыклад, круглы стол, дзе спецыялісты абмяркуюць этапы лічбавізацыі натарыяльнай дзейнасці.

Даверaны трэці бок

Арганізацыя, якая працуе ўжо два гады, першая такая суполка юрыдычнага профілю на прасторах СНД. Сёння важна разумець, як яе стварэнне паўплывала на натарыяльныя практыкі краін, таму што за гэты час членамі натарыяльнай суполкі ў межах СНД сумесна праведзена шмат мерапрыемстваў і дасягнута нямала вынікаў, адзначыла **Наталля БАРЫСЕНКА, старшыня Беларускай натарыяльнай палаты (БНП):**

— Да ўдзелу ў мерапрыемствах прыцягваліся вучоныя, практыкуючыя юрысты, натарыусы неаднаразова ўдзельнічалі ў пасяджэннях рабочых груп Выканаўчага камітэта СНД. Зараз мы на парозе пераходу да электроннага абмену дакументамі як унутры натарыяльных суполак, так і ў прыватным прававым парадку. Іншымі словамі, мы хочам даць магчымасць грамадзянам, якія атрымалі натарыяльны акт у выглядзе электроннага дакумента, прад'явіць яго ў суседняй краіне без пераводу на папяровы носьбіт. Сёння гэтаму пакуль крыху перашкаджае адсутнасць існавання ў нашых краінах даверaных трэціх бакоў. Гэта арганізацыі, якія створаны ўжо ў некалькіх краінах і дазваляюць праверыць на сапраўднасць і цэласнасць электронны дакумент, створаны і абаронены ў адпаведнасці з заканадаўствам адной дзяржавы, і пацвердзіць, што ў гэты дакумент не ўносіліся змены і яго зместу можна давяраць. І гэта вельмі важна, калі мы працуем з дакументамі, якія пацвярджаюць пэўныя маёмасныя і немаёмасныя правы грамадзян.

Са з'яўленнем такой магчымасці для людзей будуць створаны камфортныя ўмовы, а натарыусы змогуць аператыўна амбеньвацца інфармацыяй. Гэта таксама паўплывае і на выніковы кошт дакумента, таму што скароціцца час на работу з ім і павысіцца якасць работы ў цэлым, удакладніла старшыня БНП.

Курс на электроннае ўзаемадзеянне

Асноўная задача базавай арганізацыі СНД у сферы натарыяльнай дзейнасці — умацаванне ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва і абмену вопытам натарыятаў, падкрэсліў **Мікалай СТАРАВОЙТАЎ, намеснік міністра юстыцыі Беларусі:**

— Нягледзячы на існаванне асаблівасцяў прававога рэгулявання пытанняў натарыяльнай дзейнасці ў краінах — удзельніцах СНД, паміж іх натарыятамі шмат агульнага. Хутчэй за ўсё таму, што ўсе яны выйшлі з Савецкага Саюза. І самая галоўная іх задача — забяспечыць абарону правоў і законных інтарэсаў грамадзян шляхам здзяйснення натарыяльных дзеянняў.

За два гады ў сферы натарыята было зроблена шмат работы. Гэта стажыроўкі, абмен практыкамі і вопытам краін, відэаканферэнцыі, семінары, вебінары. Вельмі цікавым, напрыклад, стаўся абмен натарыяльным вопытам у сферах аўтамототранспарту, электроннага апастылю і электроннага дакументаабароту, падзяліўся ўражаннямі **Дзілшод АШУРАЎ, старшыня натарыяльнай палаты Рэспублікі Узбекістан:**

— У найбліжэйшай будучыні мы плануем абменьвацца дакументамі паміж краінамі ў электронным варыянце. Гэта можа датычыцца, напрыклад, даверанасцяў на здзяйсненне здзелак прадстаўніком арганізацыі на месцы (за мяжой). Сёння мы можам праверыць, ці адменена даверанасць, ці існуе тастамент, або ці адкрыта спадчынная справа ў краінах — удзельніцах базавай арганізацыі.

Найбольш і найперш важныя і рэальныя для ажыццяўлення ў сферы электроннага ўзаемадзеяння паміж краінамі СНД, на думку старшыні натарыята Узбекістана, задачы спадчынных спраў, праверкі даверанасцяў і тастаментаў:

— Гэта тое, што мы павінны бачыць у электронным фармаце і што сёння магчыма зрабіць. У далейшым, калі гэта будзе магчыма заканадаўча, можна будзе разглядаць і іншыя натарыяльныя дзеянні.

Ірына СІДАРОК, фота аўтара.

Унікальнае падраздзяленне

Андрэй БАРДУКОЎ:

«ЯК БЫ НІ РАЗВІВАЛАСЯ ТЭХНІКА, НЕДААЦЭНЬВАЦЬ МАГЧЫМАСЦІ ЧАТЫРОХЛАПЫХ БАЙЦОЎ НЕ ВАРТА»

Кіналагічны цэнтр Узброеных Сіл адзначыў 30-гадовы юбілей

За ўсю гісторыю свайго існавання ўнікальная воінская часць падрыхтавала не менш як 3,5 тысячы спецыялістаў службовага сабакаводства. Прыкладна столькі ж — службовых сабак. Чатырохлапыя байцы спецыялізуюцца на караульнай, патрульнай, мінна-вышуковай, пошукава-ратавальнай і вышуковай дзейнасці. Знайсці зброю, наркотыкі або выбуховае рэчыва для службовага сабакі — задача без зорачкі.

За гэтымі ўнікальнымі здольнасцямі, якія дэманструюць чатырохлапыя выхаванцы кіналагічнага цэнтра, — штодзённая карпатлівая праца калектыву прафесіяналаў. З першага дня пасля нараджэння маленькія істоты трапляюць у надзейныя рукі, якія клапоцяцца аб іх як маці аб сваіх дзецях і вядуць па жыцці. Маладыя людзі, што праходзяць тэрміновую службу ў кіналагічным цэнтры, знаходзяць тут верных сяброў. Без сабак, побач з якімі праслужылі год ці паўтара, яны не ўяўляюць свайго жыцця, а таму застаюцца, з цягам часу папаўняючы афіцэрскія шэрагі краіны.

«Сабака і кінолаг — гэта тандэм, экіпаж: яны адзін аднаго адчуваюць і разумеюць», — кажа **начальнік кіналагічнага цэнтра Узброеных Сіл палкоўнік Андрэй БАРДУКОЎ.** Гэтай унікальнай воінскай часцю ён кіруе на працягу амаль сямі гадоў. Увогуле ў кіналагічным цэнтры з 2002 года. Праходзіў службу на розных пасадах: пачынаў намеснікам камандзіра вучэбнай роты, затым быў яе камандзірам, пасля — старшым афіцэрам штаба, намеснікам начальніка цэнтра па ідэалагічнай рабоце, пасля чаго ўзначаліў воінскае падраздзяленне.

На вачах Андрэя Бардукова радавыя станавіліся афіцэрамі, разам са сваімі гадаванцамі ваеннаслужачыя дасягалі высокіх поспехаў на міжнароднай арэне, у цэлым развівалася і ўдасканальвалася айчынная ваенная кіналагічная школа. Аб асноўных дасягненнях цэнтра, а таксама тонкасцях службы ў тандэме і пагутарылі з нагоды юбілею.

— Андрэй Юр'евіч, мала хто ведае, што кіналагічны цэнтр Узброеных Сіл ствараўся з мэтай узмацнення аховы ваенных аб'ектаў. Мяркую, што за тры дзесяцігоддзі спектр задач у воінскага падраздзялення істотна пашырыўся...

— За апошнія пяць-сем гадоў мы значна ступілі наперад. Калі раней мы рыхтавалі сабак выключна для аховы ваенных аб'ектаў, то цяпер нашы ваеннаслужачыя разам са сваімі чатырохлапымі сябрамі ўдзельнічаюць ва ўсіх мерапрыемствах, якія праводзяцца ва Узброеных Сілах. Адпрацоўваем задачы па ахове месцаў дыслакацыі войскаў, забеспячэнні дысцыпліны і правапарадку ў падраздзяленнях, патруляванні, выстаўленні на пастах, выяўленні выбуховых рэчываў і інш. Не так даўно, напрыклад, прымалі ўдзел у вучэннях на тэрыторыі Расійскай Федэрацыі. Улічваючы тое, што адбываецца навокал, нам гэты вопыт патрэбны. Акрамя таго нашы кінолагі разам са сваімі гадаванцамі сумесна з ваеннаслужачымі ваенных камендатур ажыццяўляюць мерапрыемствы па прафілактыцы нарказлачынстваў сярод вайскоўцаў. Аднак асноўная наша задача — падрыхтоўка спецыялістаў і службовых сабак па шматлікіх відах службы.

— Апошнім часам у кіналагічным цэнтры Узброеных Сіл часцей можна назіраць школьнікаў...

— Удзел у ваенна-патрыятычным выхаванні моладзі з'яўляецца яшчэ адным немалаважным кірункам нашай дзейнасці. Дзеці прыходзяць да нас, а мы, у сваю чаргу, наведваем дзіцячыя сады, школы, а таксама ўстановы сярэдне-спецыяльнай і вышэйшай адукацыі. Ва Узброеных Сілах створана цэлая сістэма, калі воінскія часці замацаваны за пэўнымі адміністрацыйна-тэрытарыяльнымі адзінкамі. Кіналагічны цэнтр супрацоўнічае з навучальнымі ўстановамі Фрунзенскага раёна сталіцы. Гісторыя і тое, што адбываецца ў свеце, паказваюць, што пытанню ваенна-патрыятычнага выхавання варта ўдзяляць вялікую ўвагу. Без гэтага будучыні ў краіне не будзе, або яна будзе такой, як мы бачым у суседніх краінах. Малады чалавек павінен ведаць гісторыю сваёй дзяржавы, любіць сваю Радзіму, разумець, для чаго патрэбна армія, што мы заўсёды гатовы абараніць сваю краіну, калі гэтага запатрабуе абстаноўка.

— На што звяртаеце ўвагу падчас адбору ваеннаслужачых?

— Вітаецца, калі ў маладых людзей ёсць ветэрынарная адукацыя. Аднак гэта больш пра медыцыну. Кіналогія — найперш работа з сабакам, яго дрэсіроўка, абслугоўванне. Аднак факультэтаў, дзе б навучалі кіналагічнай службе, у нас няма. Пэўныя кірункі ёсць у навучальных установах Расійскай Федэрацыі. Мы ж рыхтуем кадры ў сябе. Прызываючы маладых людзей на тэрміновую ваенную службу, звяртаем увагу на вопыт работы з сабакамі. У многіх ёсць хатні гадаванец, часта са сваім сабакам малады чалавек удзельнічае ў клубе службовага сабакаводства. Практычна ў кожным горадзе ёсць нашы паплечнікі. Трэці, абавязковы, крытэрый паступлення да нас на службу — маладыя людзі павінны любіць сабак, не баяцца іх.

— Ці застаюцца ў кіналагічным цэнтры пасля праходжання тэрміновай ваеннай службы?

— Шмат хто застаецца, дасягае прафесійных вышынь. Прыходзяць да нас салдатамі, становяцца афіцэрамі. Напрыклад, мой намеснік, падпалкоўнік Валерый Рык, у свой час прыйшоў сюды для праходжання тэрміновай службы. Акрамя таго, ваеннаслужачыя кіналагічнага цэнтра карыстаюцца попытам у іншых сілавых ведамствах. Наша школа, падрыхтоўка і базавыя навыкі, якія мы закладваем, запатрабаваны ў многіх сферах нацыянальнай службы. — Урачам-педыятрам і то прасцей: неабходную інфармацыю можна спытаць у маці ці бацькі. Сабака ж не скажа: з'еў ён атручаную мыш або ланцужок. Гаспадар не ўсё можа дагледзець».

На тэрыторыі кіналагічнага цэнтра функцыянуе ветэрынарная служба. Лячэнне і рэабілітацыю тут праходзяць сабакі з усіх воінскіх часцей Беларусі — свайго роду галоўны ваенны шпіталь для чатырохлапых байцоў. Без перабольшання тут ратуюць жыцці і вяртаюць службовых сабак у строй.

На працягу многіх гадоў ветэрынарную службу кіналагічнага цэнтра ўзначальвае **капітан Міхаіл БАРАН.** Ён — старэйшына воінскага падраздзялення. У 1996 годзе прыйшоў сюды салдатам тэрміновай службы. За 27 гадоў практычнай дзейнасці Міхаіл Анатольевіч бачыць сваіх пацыентаў наскрозь: з ходу можа паставіць дыягназ, арыентуючыся выключна на клінічныя прыкметы. І толькі для таго, каб яго пацвердзіць, праводзяцца дадатковыя маніпуляцыі.

«У сабак адзін мінус — яны не ўмеюць размаўляць, — кажа начальнік ветэрынарнай службы. — Урачам-педыятрам і то прасцей: неабходную інфармацыю можна спытаць у маці ці бацькі. Сабака ж не скажа: з'еў ён атручаную мыш або ланцужок. Гаспадар не ўсё можа дагледзець».

Матэрыяльна-тэхнічная база ветэрынарнай службы дазваляе праводзіць усе неабходныя аперацыі, дыягнастычныя і лабараторныя даследаванні, ажыццяўляць стацыянарнае лячэнне жывёл. У ветлазарэце, разлічаным на дзесяць месцаў, можна ўтрымліваць праперыраванага або хворага сабаку столькі, колькі гэта неабходна. Вялікая ўвага ўдзяляецца прафілактыцы захворванняў у сабак. З гэтай мэтай праводзіцца рэгулярная дыспансерызацыя. Давяраюць айбалітам у пагонах і цывільныя грамадзяне. Медыцынская дапамога аказваецца іх гадаванцам на платнай аснове.

Аказваецца, хварэюць сабакі так, як і людзі. Апошнім часам пачасціліся выпадкі анкалогіі. Для службовых сабак прафесійнымі захворваннямі з'яўляюцца траўмы.

Як многія людзі баяцца наведваць урачоў, так і сабакі — ветэрынараў. «Дзякуючы свайму нюху яны адчуваюць нас за кіламетр, — заўважае Міхаіл Баран. — Як толькі мы заходзім на тэрыторыю вальераў, у іх пачынаецца паніка. Дрыжаць, калі прыходзяць да нас, у ветэрынарную службу».

Па словах начальніка, давяраць сабаку нельга. «Ён цябе можа ўкусіць не са злосці, а з жывёльнага страху, — тлумачыць капітан. — Нават самы добры сабака ў стрэсавай сітуацыі можа паводзіць сябе агрэсіўна. Да кожнай жывёлы трэба знайсці падыход. Аднак не да ўсіх атрымліваецца. У такім выпадку трэба хутчэй рабіць усё неабходнае. Некаторых пагладзіш — і яны супакойваюцца».

Адным з падраздзяленняў кіналагічнага цэнтра з'яўляецца гадавальнік. Тут маленькія камячкі з'яўляюцца на свет — для гэтага створаны ўсе неабходныя ўмовы. Цяпер у гадавальніку падрастае 12 шчанят. Племянная работа заключаецца не толькі ў павелічэнні пагалоўя службовых сабак, а і ў паляпшэнні працоўных якасцяў чатырохлапых.

— Сабакі з'яўляюцца на свет у радзільным аддзяленні, — расказвае **начальнік гадавальніка кіналагічнага цэнтра Узброеных Сіл старшы прапаршчык Валерый ЕЎТУХОВІЧ.** — На працягу двух месяцаў за імі тут назіраюць, даглядаюць, прывіваюць базавыя навыкі. Праз паўгода сабак перадаюць у падраздзяленне, дзе пачынаецца навучальны працэс. У выніку вырастаюць службовыя сабакі, якія выконваюць задачы па прызначэнні.

Дарэчы, з мамай шчанюкоў раздзяляюць, калі ім спаўняецца па месяцы. У іх прарэзваюцца зубкі, і маме ўжо балюча карміць малых. З месяца пачынаецца прыкорм, шчанят пераводзяць на корм. На гэтым этапе адбываецца адбор: кінолагі выбіраюць сабе чатырохлапых напарнікаў.

Як і многія, у кіналагічны цэнтр Валерый Еўтуховіч трапіў на тэрміновую ваенную службу. Уцягнуўся, а таму застаўся на кантракце. За 14 гадоў службы ніколі не пашкадаваў аб сваім рашэнні. Падчас службы Валерый завочна скончыў Віцебскую дзяржаўную акадэмію ветэрынарнай медыцыны. «Вельмі люблю сабак, з дзяцінства імі займаюся, — кажа начальнік гадавальніка. — З чатырохлапымі не засумуеш: яны заўсёды табе рады, што б не адбылося. Сабакі вельмі добра адчуваюць чалавека».

За Валерыем таксама замацаваны службовы сабака па мянушцы Бура на Марсе. Мянушку, дарэчы, прыдумаў сам: па яго словах, яна поўнасцю адлюстроўвае характар сабакі. Ёсць чатырохлапыя сябры ў старшага прапаршчыка і дома — нямецкая аўчарка, мопс, французскі бульдог, даберман і кошка. Кажа, што ўсе паміж сабой сябруюць.

Мянушку гадаванцы павінны атрымаць да месячнага ўзросту. У шчанюкоў з аднаго памёту імёны будуць на адну літару — такое правіла. Мянушка павінна падыходзіць па характары, адпавядаць знешнасці сабакі. Гэта толькі на першы погляд здаецца, што іх можна пераблытаць. «Калі кожны дзень праводзіш разам, бачыш, што сабакі адрозніваюцца адзін ад аднаго, — кажа Валерый Еўтуховіч. — У кагосьці лапка больш светлая, у кагосьці — адметная пляма на грудзі. Зусім аднолькавых сабак, як і людзей, не бывае».

Пасля таго, як сабакі падрастаюць, іх пачынаюць рыхтаваць да службы. Пачынаюць з 2016 года, удзельнічаем у Міжнародных армейскіх гульнях. Конкурс, у якім спаборнічаюць кінолагі, называецца «Верны сябар» — гэта свайго роду біятлон, толькі бегчы трэба з сабакам. Наша каманда заўсёды на п'едэстале. Тройчы мы былі другімі, чатыры разы станавіліся бронзавымі прызёрамі. Ёсць да чаго імкнуцца. Прынята называюць «біятлонам з сабакамі». У свой час ездзілі ў Бельгію, Чэхію, Францыю, Галандыю, заўсёды займалі прызавыя месцы. Тройчы станавіліся чэмпіёнамі. Пачынаючы з 2016 года, удзельнічаем у Міжнародных армейскіх гульнях. Конкурс, у якім спаборнічаюць кінолагі, называецца «Верны сябар» — гэта свайго роду біятлон, толькі бегчы трэба з сабакам. Наша каманда заўсёды на п'едэстале. Тройчы мы былі другімі, чатыры разы станавіліся бронзавымі прызёрамі. Ёсць да чаго імкнуцца. Прынята

Акрамя таго, ваеннаслужачыя кіналагічнага цэнтра карыстаюцца попытам у іншых сілавых ведамствах. Наша школа, падрыхтоўка і базавыя навыкі, якія мы закладваем, запатрабаваны ў многіх сферах нацыянальнай службы. — Урачам-педыятрам і то прасцей: неабходную інфармацыю можна спытаць у маці ці бацькі. Сабака ж не скажа: з'еў ён атручаную мыш або ланцужок. Гаспадар не ўсё можа дагледзець».

Матэрыяльна-тэхнічная база ветэрынарнай службы дазваляе праводзіць усе неабходныя аперацыі, дыягнастычныя і лабараторныя даследаванні, ажыццяўляць стацыянарнае лячэнне жывёл. У ветлазарэце, разлічаным на дзесяць месцаў, можна ўтрымліваць праперыраванага або хворага сабаку столькі, колькі гэта неабходна. Вялікая ўвага ўдзяляецца прафілактыцы захворванняў у сабак. З гэтай мэтай праводзіцца рэгулярная дыспансерызацыя. Давяраюць айбалітам у пагонах і цывільныя грамадзяне. Медыцынская дапамога аказваецца іх гадаванцам на платнай аснове.

Аказваецца, хварэюць сабакі так, як і людзі. Апошнім часам пачасціліся выпадкі анкалогіі. Для службовых сабак прафесійнымі захворваннямі з'яўляюцца траўмы.

Як многія людзі баяцца наведваць урачоў, так і сабакі — ветэрынараў. «Дзякуючы свайму нюху яны адчуваюць нас за кіламетр, — заўважае Міхаіл Баран. — Як толькі мы заходзім на тэрыторыю вальераў, у іх пачынаецца паніка. Дрыжаць, калі прыходзяць да нас, у ветэрынарную службу».

Па словах начальніка, давяраць сабаку нельга. «Ён цябе можа ўкусіць не са злосці, а з жывёльнага страху, — тлумачыць капітан. — Нават самы добры сабака ў стрэсавай сітуацыі можа паводзіць сябе агрэсіўна. Да кожнай жывёлы трэба знайсці падыход. Аднак не да ўсіх атрымліваецца. У такім выпадку трэба хутчэй рабіць усё неабходнае. Некаторых пагладзіш — і яны супакойваюцца».

Адным з падраздзяленняў кіналагічнага цэнтра з'яўляецца гадавальнік. Тут маленькія камячкі з'яўляюцца на свет — для гэтага створаны ўсе неабходныя ўмовы. Цяпер у гадавальніку падрастае 12 шчанят. Племянная работа заключаецца не толькі ў павелічэнні пагалоўя службовых сабак, а і ў паляпшэнні працоўных якасцяў чатырохлапых.

— Сабакі з'яўляюцца на свет у радзільным аддзяленні, — расказвае **начальнік гадавальніка кіналагічнага цэнтра Узброеных Сіл старшы прапаршчык Валерый ЕЎТУХОВІЧ.** — На працягу двух месяцаў за імі тут назіраюць, даглядаюць, прывіваюць базавыя навыкі. Праз паўгода сабак перадаюць у падраздзяленне, дзе пачынаецца навучальны працэс. У выніку вырастаюць службовыя сабакі, якія выконваюць задачы па прызначэнні.

Дарэчы, з мамай шчанюкоў раздзяляюць, калі ім спаўняецца па месяцы. У іх прарэзваюцца зубкі, і маме ўжо балюча карміць малых. З месяца пачынаецца прыкорм, шчанят пераводзяць на корм. На гэтым этапе адбываецца адбор: кінолагі выбіраюць сабе чатырохлапых напарнікаў.

Як і многія, у кіналагічны цэнтр Валерый Еўтуховіч трапіў на тэрміновую ваенную службу. Уцягнуўся, а таму застаўся на кантракце. За 14 гадоў службы ніколі не пашкадаваў аб сваім рашэнні. Падчас службы Валерый завочна скончыў Віцебскую дзяржаўную акадэмію ветэрынарнай медыцыны. «Вельмі люблю сабак, з дзяцінства імі займаюся, — кажа начальнік гадавальніка. — З чатырохлапымі не засумуеш: яны заўсёды табе рады, што б не адбылося. Сабакі вельмі добра адчуваюць чалавека».

За Валерыем таксама замацаваны службовы сабака па мянушцы Бура на Марсе. Мянушку, дарэчы, прыдумаў сам: па яго словах, яна поўнасцю адлюстроўвае характар сабакі. Ёсць чатырохлапыя сябры ў старшага прапаршчыка і дома — нямецкая аўчарка, мопс, французскі бульдог, даберман і кошка. Кажа, што ўсе паміж сабой сябруюць.

Мянушку гадаванцы павінны атрымаць да месячнага ўзросту. У шчанюкоў з аднаго памёту імёны будуць на адну літару — такое правіла. Мянушка павінна падыходзіць па характары, адпавядаць знешнасці сабакі. Гэта толькі на першы погляд здаецца, што іх можна пераблытаць. «Калі кожны дзень праводзіш разам, бачыш, што сабакі адрозніваюцца адзін ад аднаго, — кажа Валерый Еўтуховіч. — У кагосьці лапка больш светлая, у кагосьці — адметная пляма на грудзі. Зусім аднолькавых сабак, як і людзей, не бывае».

Пасля таго, як сабакі падрастаюць, іх пачынаюць рыхтаваць да службы. Пачынаюць з 2016 года, удзельнічаем у Міжнародных армейскіх гульнях. Конкурс, у якім спаборнічаюць кінолагі, называецца «Верны сябар» — гэта свайго роду біятлон, толькі бегчы трэба з сабакам. Наша каманда заўсёды на п'едэстале. Тройчы мы былі другімі, чатыры разы станавіліся бронзавымі прызёрамі. Ёсць да чаго імкнуцца. Прынята называюць «біятлонам з сабакамі». У свой час ездзілі ў Бельгію, Чэхію, Францыю, Галандыю, заўсёды займалі прызавыя месцы. Тройчы станавіліся чэмпіёнамі. Пачынаючы з 2016 года, удзельнічаем у Міжнародных армейскіх гульнях. Конкурс, у якім спаборнічаюць кінолагі, называецца «Верны сябар» — гэта свайго роду біятлон, толькі бегчы трэба з сабакам. Наша каманда заўсёды на п'едэстале. Тройчы мы былі другімі, чатыры разы станавіліся бронзавымі прызёрамі. Ёсць да чаго імкнуцца. Прынята

дзейнасці. У асноўным робім упор на кантрактную службу. Кантрактнік — гэта больш падрыхтаваны, прафесійны спецыяліст. Такі падыход толькі на карысць жывёлам. Няма пераходнага моманту, калі сабака перажывае сыход свайго гаспадара. У гэта цяжка паверыць, але сабакі таксама плачуць. Некаторыя да месяца сумуюць па сваім гаспадары. Бывае, што маладыя людзі застаюцца ў арміі з-за сваіх гадаванцаў, да якіх прывыклі за час службы.

— Кінолагі цэнтра разам са сваімі чатырохлапымі байцамі з'яўляюцца рэгулярнымі ўдзельнікамі Міжнародных армейскіх гульняў. З якой мэтай нашы ваеннаслужачыя і іх верныя сябры ўдзельнічаюць у падобных спаборніцтвах?

— З 1998 года кіналагічны цэнтр Узброеных Сіл удзельнічае ў многіх міжнародных спаборніцтвах. У народзе іх называюць «біятлонам з сабакамі». У свой час ездзілі ў Бельгію, Чэхію, Францыю, Галандыю, заўсёды займалі прызавыя месцы. Тройчы станавіліся чэмпіёнамі. Пачынаючы з 2016 года, удзельнічаем у Міжнародных армейскіх гульнях. Конкурс, у якім спаборнічаюць кінолагі, называецца «Верны сябар» — гэта свайго роду біятлон, толькі бегчы трэба з сабакам. Наша каманда заўсёды на п'едэстале. Тройчы мы былі другімі, чатыры разы станавіліся бронзавымі прызёрамі. Ёсць да чаго імкнуцца. Прынята

рашэнне, што Міжнародныя армейскія гульні будуць праводзіцца раз на два гады, таму рыхтуемся да старту ў 2024 годзе. Выстаўляем дзве каманды: і жаночую, і мужчынскую. Галоўная мэта ўдзелу нашых вайскоўцаў у міжнародных спаборніцтвах — павышэнне прэстыжу дзяржавы на міжнароднай арэне. Кожны раз беларускія кінолагі стаяць на п'едэстале з прадстаўнікамі такіх краін, як Расія, Кітай. Мы паказваем добрыя вынікі, дэманструем, што беларуская ваенная кіналагічная школа жыве, развіваецца і ідзе наперад. Другі момант, які таксама вельмі важны ў правядзенні армейскіх гульняў, — гэта абмен вопытам з ваеннаслужачымі-кінолагамі іншых дзяржаў.

— А ці ўлічваеце ў сваёй дзейнасці вопыт спецыяльнай ваеннай аперацыі? Здаецца, у сучасным узброеным канфлікце абсурдна давяраць пэўныя задачы сабакам...

Выхаванне патрыёта

АРМЕЙСКАЯ ПРАФЕСІЯ ДЛЯ ШКОЛЬНІКА

У Магілёве старшакласнікам прадэманстравалі магчымасці ДТСААФ і запрасілі на выставу пошукавага клуба «Віккру»

Добраахвотнае таварыства садзейнічання арміі, авіяцыі і флоту вельмі цесна супрацоўнічае са школамі. Штодзень на базе магілёўскага аб'яднання ДТСААФ ладзяцца экскурсіі для школьнікаў і навучэнцаў установаў адукацыі. Аналагічную работу праводзіць і Магілёўскі абласны гісторыка-патрыятычны пошукавы клуб «Віккру». На гэты раз арганізацыі аб'ядналі свае намаганні.

Старшыня Магілёўскага аб'яднання ДТСААФ Аляксандр КОНЬШЫН павіншаваў новых членаў ДТСААФ.

Дадатковая спецыяльнасць і заняткі ў секцыях

Для вучняў 9—10 класаў армія — пакуль тэма абстрактная. Яны, вядома, тэарэтычна ведаюць, што значыць Айчыну абараняць, але яшчэ не вельмі атаясамліваюць сябе з гэтым. І ДТСААФ — менавіта тое месца, дзе па армейскай тэме добра падкоўваюць.

— Існуе дарожная карта, якая падпісана на ўзроўні Цэнтральнага савета ДТСААФ і Міністэрства адукацыі, — расказвае **старшыня Магілёўскага аб'яднання ДТСААФ Аляксандр КОНЬШЫН.** — Таварыства садзейнічае патрыятычнаму выхаванню моладзі і падрыхтоўцы да службы ў арміі, а таксама дае магчымасць атрымаць спецыяльнасці і навыкі, якія там спатрэбяцца.

Знаёмства дапрызыўнай моладзі з арганізацыяй пачынаецца з яе гісторыі і цяперашнімі магчымасцямі. Школьнікам расказваюць, што для будучых абаронцаў ёсць вельмі прыемныя бонусы. Напрыклад, яны могуць атрымаць вадзіцельскае пасведчанне бясплатна. Для гэтага трэба звярнуцца ў ваенкамат і прайсці медкамісію. Калі супрацьпаказанняў па здароўі няма, выдаецца дазвол на атрыманне прафесіі вадзіцеля катэгорыі «С» або электрыка-асвятляльніка сілавых электрычных станцый. Пасля заканчэння ўручаецца адпаведны дакумент. Акрамя гэтага, ДТСААФ прапануе шмат іншых цікавых заняткаў, якія таксама вельмі карысныя для будучых абаронцаў.

Эдуард КАРПЮК і Дзмітрый ПАКЛОНСКІ глыбока ведаюць і армейскую, і ваенную тэмы.

— У нас ёсць спартыўныя секцыі, авіямадэльны гурток, матацыклетны спорт, фігурнае кіраванне матацыклам, джып-трыял, картынг, стралковая секцыя, страйкбол, пінтбол, хуткасная тэлеграфія і іншыя, — уводзіць моладзь у курс справы старшыня аб'яднання. — У кожнай секцыі займаецца прыкладна па 15—20 чалавек. Кіраўнікі ўсе высокакласныя. Азы хуткаснай тэлеграфіі выкладае вельмі дасведчаны спецыяліст Вольга Бегунова. Пад яе кіраўніцтвам падлеткі выязджаюць на абласныя і рэспубліканскія спаборніцтвы. У нас вельмі моцная школа. Вялікай папулярнасцю карыстаецца стралковая секцыя, там створаны ўсе ўмовы для заняткаў. Шмат хто цікавіцца фігурным кіраваннем матацыклам. Дзеці вывучаюць устройства транспартнага сродку, Правілы дарожнага руху, удзельнічаюць у спаборніцтвах на мотадроме.

Арганізацыя мае вялікі досвед у плане падрыхтоўкі моладзі да арміі. Вопыт работы паказаў, што, калі моладзь прыходзіць у армію падрыхтаваная, гэта вялікі плюс.

— Два разы ў год мы праводзім падрыхтоўку і перападрыхтоўку прызыўной моладзі, якая збіраецца ў армію па накіраванні ад ваенкаматаў, — адзначае суразмоўца. — Юнакі абучаюцца за кошт сродкаў Мінабароны і праз паўгода ідуць служыць, маючы на руках вадзіцельскае пасведчанне або пасведчанне электрыка.

Выстава ад «Віккру» зацікавіла і хлопцаў, і дзяўчат.

Атрымаць іх можа малады чалавек ва ўзросце ад 18 гадоў. А ў студзені да нас прыйдуць на перападрыхтоўку ваеннаслужачыя з Узброеных Сіл. Яны ўжо атрымалі катэгорыю «С», а для арміі патрэбны яшчэ катэгорыі «Е», што дазваляе працаваць з прычэпамі, і «D», каб можна было кіраваць аўтобусамі. Сярод гэтых людзей — і нашы папярэднія выпускнікі. Мы толькі здзіўляемся, наколькі хлопцы памужнелі за зусім кароткі час службы ў арміі.

Цікавасць да вайсковай службы

Далучыць моладзь да тэмы абароны Айчыны дапамагаюць і **прадстаўнікі Магілёўскага абласнога гісторыка-патрыятычнага клуба «Віккру» Эдуард КАРПЮК і Дзмітрый ПАКЛОНСКІ.** Яны наведваюць школы і грамадскія аб'яднанні, дзе займаюцца дзеці, расказваюць пра сваю дзейнасць і знаёмяць з узорамі зброі. Абодва цалкам паглыбленыя ў ваенную тэматыку. А дзеючы ваеннаслужачы танкавай вайсковай часці 63615 старшы прапаршчык Эдуард Карпюк — яшчэ і ў адзенні чырвонаармейца.

— Мы з Дзмітрыем не толькі пошукавікі, але яшчэ і рэканструктары, — удакладняе ён. — Удзельнічаем у пастаноўчых баях, здымаемся ў дакументальных рэпартажах, расказваем пра нашу дзейнасць.

Для школьнікаў яны арганізавалі цікавую выставу ваеннай амуніцыі. Дарэчы, частка яе — з асабістай калекцыі Эдуарда Карпюка. «Усё гэта калісьці было баявым, але дзактывавана і не з'яўляецца небяспечным, — расказвае ўладальнік прыватнай калекцыі. — Жонка і дочкі, якіх у мяне чатыры, маё хобі падтрымліваюць».

У калекцыі легендарны ПКШ — пісталет-кулямёт Шпагіна, «лімонкі», аўтаматы, карабіны, каскі, форма ваеннаслужачых... На асобным століку — тое, што было паднята падчас раскопак. Дзмітрый паказвае прабітую нямецкую каску, іржавую, знойдзеную на поле былых баёў, а Эдуард дэманструе яе «чыставы» варыянт.

Урачыстым момантам стала прыняцце трынаццаці навучэнцаў СШ № 42 у пярвічку ДТСААФ. Юнакі і дзяўчаты атрымалі членскія білеты і сталі паўнавартаснымі членамі арганізацыі.

— Гэта дзеці з паралеляў дзявятых і дзясятых класаў, яны захапіліся аповедамі прадстаўнікоў ДТСААФ, якія да нас прыходзілі, і выказалі жаданне далучыцца да арганізацыі, — удакладніў **кіраўнік па ваенна-патрыятычным выхаванні СШ № 42 Дзмітрый ДАВЫДАЎ.** — Школьнікі жадаюць атрымаць ваенную спецыяльнасць, хочуць быць стралкамі, вадзіцелямі. У школе мы вучымся страляць, ДТСААФ прадставіла нам зброю. У студзені будзе адкрыты гурток па навучанні кіраванню матацыклам. У нас пабудаваны аўтагарадок, адзіны ў Магілёве, з усімі неабходнымі знакамі, разметкай, святлафорамі. Школьнікі, якія сталі членамі ДТСААФ, змогуць там займацца. Будзе закуплена два матацыклы.

Хлопцам і дзяўчатам паказалі фільм пра дзейнасць ДТСААФ, арганізавалі экскурсію па кабінетах і ў лабараторыю. Яны ўбачылі, якая тэхніка знаходзіцца на ўзбраенні арганізацыі. Было заўважна, што ім гэта цікава.

Вучань 10 класа Павел Байдакоў хоча звязаць сваё жыццё з ваеннай прафесіяй і паступіць у Ваенную акадэмію. «У бацькі дзядзька быў ваенным, і мне захацелася, — усміхаецца хлопец. — Бацькі мне не расказвалі пра ДТСААФ, для мяне тут усё ў навінку, цікава і карысна. Хачу навучыцца ездзіць і атрымаць правы».

Мірон Чайкоўскі вучыцца ў 9-м класе. Яго асабліва зацікавіла інфармацыя пра пілотаў, якія займаюцца пры ДТСААФ. «Пра тое, што тут існуе аэраклуб, даведаўся, калі ў школу прыходзілі прадстаўнікі ДТСААФ, — кажа Мірон. — Захацелася паспрабаваць».

Дзесяцікласнік Ягор Шагойка запісаўся ў ДТСААФ, каб атрымаць вадзіцельскае пасведчанне. У арміі юнак хоча быць вадзіцелем. Па яго словах, гэта спецыяльнасць ніколі не нашкодзіць. Хлопцы прызнаюцца, што ім вельмі не хапае канкрэтных ведаў пра армію. Кажуць, што нават пра такую традыцыю, як дэмбельскі альбом (быў такі своеасаблівы рытуал у савецкі час), чуюць упершыню. Але цяпер яны таксама частка ДТСААФ, і тыя магчымасці, якія перад імі адкрываюцца, выклікаюць непадробленую цікавасць.

Нэлі ЗІГУЛЯ, фота аўтара.

— Дарэмна вы так думаеце. Несумненна, роля беспілотных лятальных апаратаў на перадавой высокая. Але тэхніка выходзіць са строю, у некаторых падраздзяленнях яе проста няма. Сабака — незаменны індыкатар прысутнасці або набліжэння ворага. Магчымасці органаў пачуццяў чатырохлапых у некалькі разоў лепш развіты, чым у чалавека. Мы не можам пачуць, што адбываецца за 300—400 метраў ад нас, а сабака гэта адчувае. Больш таго, сабакі, падрыхтаваныя па пэўных кірунках, шмат умеюць. Напрыклад, выяўляць разведгрупы праціўніка, вяртацца і папярэджваць аб гэтым свайго важатага. Пры гэтым сабака не будзе брахаць, а проста сваімі дзеяннямі, якія разумее толькі кінолаг, данясе патрэбную інфармацыю. Узяць іншы прыклад. Сучасны мінашукальнік — гэта добра, але, як паказвае СВА, пры размініраванні населеных пунктаў сабаку яшчэ ніхто не замяніў. Таму, як бы ні развівалася тэхніка, недаацэньваць магчымасці чатырохлапых байцоў не варта.

— Узаемадзейнічаючы з іншымі сілавымі структурамі, якія задачы вырашаеце?

— У кожнага сілавога ведамства — свае задачы, але кірункі дзейнасці, па якіх рыхтуюць службовых сабак, падобныя. Мы складаем планы, дамаўляемся аб выкарыстанні вучэбнай базы. Калегі прыязджаюць да нас, мы — да іх. Рыхтаваць сабаку ў адных умовах нельга: ён прызвычаіцца выконваць задачы толькі ў канкрэтным месцы. А трэба, каб жывёла праяўляла свае здольнасці ў любой абстаноўцы. Напрыклад, летась у нас па пошуку выбуховых рэчываў навучаліся пагранічнікі. Мы, у сваю чаргу, каб у боегатоўным стане ўтрымліваць сваіх сабак, якія спецыялізуюцца па пошуку наркатычных сродкаў, звяртаемся ў Міністэрства ўнутраных спраў. Або супрацоўнікі Нацыянальнага аэрапорта Мінск удасканальваюць свае веды на нашай базе, нам таксама ёсць чаму павучыцца ў іх. Пры гэтым узаемадзеянне паміж рознымі ведамствамі не абмяжоўваецца выкарыстаннем вучэбна-матэрыяльнай базы адзін аднаго. Мы ўдзельнічаем у сумесных семінарах, спаборніцтвах паміж сілавымі структурамі. Акрамя таго, рыхтуем кінолагаў і службовых сабак для іх. Наладжана ўзаемадзеянне і на міжнароднай арэне. Напрыклад, нашы сабакі выконваюць задачы ў Катары або Аб'яднаных Арабскіх Эміратах.

— У кіналагічным цэнтры Узброеных Сіл ёсць свой гадавальнік. Вырошчваеце шчанят толькі для сябе або ёсць попыт на пародзістых чатырохлапых сярод цывільнага насельніцтва?

— Асноўная наша задача — папаўненне пагалоўя службовых сабак ва Узброеных Сілах. Аднак нараджаецца шчанят больш, чым нам патрэбна. У нас ёсць ліцэнзія на іх продаж. Людзі з задавальненнем да нас звяртаюцца. Усе нашы сабакі сертыфікаваныя, маюць радаслоўную, адпаведнае ветэрынарнае суправаджэнне. Дарэчы, нашы спецыялісты аказваюць ветэрынарныя паслугі і гадаванцам цывільнага насельніцтва. Прапаноўваем увесь спектр паслуг: гэта і тэрапеўтычная, і хірургічная, і стаматалагічная дапамога. Попытам у мясцовага насельніцтва карыстаюцца і такія платныя паслугі, як дрэсіроўка і ўтрыманне сабак. Людзі з'язджаюць у адпачынак за мяжу, і сабаку няма з кім пакінуць, мы, у сваю чаргу, гатовы аказаць ім садзейнічанне: даглядаем, кормім, арганізоўваем адпаведнае ветэрынарнае суправаджэнне.

— Андрэй Юр'евіч, кажуць, што практычна ўсіх сабак цэнтра вы ведаеце пайменна. А ці ёсць сярод іх любімчыкі?

— Кожны мой працоўны дзень пачынаецца з таго, што я абыходжу тэрыторыю кіналагічнага цэнтра, у тым ліку вальеры, дзе сабакі праводзяць большасць свайго часу. Мой любімчык, бельгійская аўчарка па мянушцы Бард, з нядаўняга часу нясе службу ў войсках. Ёсць яшчэ любіміца — Урсула. Таксама бельгійская аўчарка. Чаму менавіта гэтыя сабакі? Напэўна таму, што я назіраў за імі з моманту нараджэння. Яны выраслі на маіх вачах.

— А ці ёсць у начальніка кіналагічнага цэнтра хатні гадаванец?

— Вядома. Гэта ёркшырскі тэр'ер па мянушцы Піт. Калі сын сыходзіў вучыцца ў Акадэмію МУС, мы заставаліся з жонкай удваіх. Каб не сумаваць, вырашылі завесці чатырохлапага сябра, аб чым ніколі не пашкадавалі.

— Аб чым думаецца на пачатку новага дзесяцігоддзя цэнтра?

— У першую чаргу, аб людзях, з якімі пашчасціла праходзіць службу. У нас створаны калектыў аднадумцаў. Прычым гэта датычыцца і ваеннаслужачых, і цывільнага персаналу. Выконваем пастаўленыя задачы, ставім перад сабой мэты, якіх заўсёды дасягаем. Хацелі стварыць добрую канкурэнтназдольную спартыўную каманду — мы яе стварылі. Вырашылі перайсці ад драўляных вальераў, якія ва ўмовах нашага надвор'я доўга не стаяць, да зборна-разборных — перайшлі. Зрабілі рамонт у тых памяшканнях, дзе ўтрымліваем службовых сабак. Пабудаваны вальеры для знаходжання шчанят і сабак у зімовых умовах. На дадзены момант ажыццяўляецца рамонт у штабе, казармах, сталовай. Многае зроблена сваімі рукамі, у тым ліку па ўдасканаленні вучэбна-матэрыяльнай базы. Сем-восем гадоў таму ў нас было ўсяго два вучэбныя класы. Цяпер у кожным вучэбным падраздзяленні — свой вучэбны клас. Больш таго, яны абсталяваныя па апошнім слове тэхнікі. Створаны летняя вучэбна-палявыя класы. Гэта ўсё дзякуючы людзям, якія тут працуюць і служаць. Ад душы жадаю ўсім ваеннаслужачым і цывільнаму персаналу моцнага здароўя, мірнага неба, поспехаў у службе і працоўнай дзейнасці. Упэўнены, што сумесна мы дасягнём вышынь. Самае галоўнае, у нас ёсць мэта — удасканальваць дзейнасць цэнтра па падрыхтоўцы службовых сабак для Узброеных Сіл, нашай краіны і з гонарам прадстаўляць сваіх сабак і ваеннаслужачых на міжнароднай арэне, даказваючы, што Беларусь займае годнае месца ў гэтай сістэме.

Вераніка КАНЮТА.
Фота з архіва кіналагічнага цэнтра Узброеных Сіл.

Государственное предприятие «Витебский областной центр маркетинга» извещает о проведении электронных торгов по продаже государственного имущества на электронной торговой площадке ETPVIT.BY, по адресу: https://etpvit.by

Организатор, Оператор электронной торговой площадки ETPVIT.BY: коммунальное консалтинговое унитарное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», г. Витебск, проезд Гоголя, 5, тел.: +375 (212) 24-63-12, +375 (29) 510-07-63, e-mail: vcm74@mail.ru, https://etpvit.by.

Дата и время проведения торгов № 2023.Г.002.00122: 26 декабря 2023 г. в 09.00 (по времени на сервере ЭТП ETPVIT.BY).

Продавец: Инспекция Министерства по налогам и сборам Республики Беларусь по Октябрьскому району г. Витебска.

Лот № 1. Автомобиль SAMAND TU5, 2011 г. в., рег. номер 8798 ЕВ-2, тип – легковой седан (sedan), кузов (рама) № Y3W2PSMTUBUNS1214 цвет – серебристый металлик, инв. № 01540001. Местонахождение имущества: г. Витебск, ул. Смоленская, 9. **Нач. цена: 3597,80 бел. руб. без НДС.**

Дата и время проведения торгов № 2023.Г.002.00123: 26 декабря 2023 г. в 09.00 (по времени на сервере ЭТП ETPVIT.BY).

Продавец: Инспекция Министерства по налогам и сборам Республики Беларусь по Слуцкому району.

Лот № 1. Автомобиль SAMAND TU5, 2012 г. в., тип – легковой специальный седан (sedan), кузов (рама) № Y3W2PSMTUCUNS1379 цвет – темно-серый, инв. № 01510106. Выданы регистрационные знаки для транспортных средств, временно допущенных к участию в дорожном движении № 5MTT0892. Местонахождение имущества: Минская обл., г. Слуцк, ул. Лацкова, 2. **Нач. цена: 3269,89 бел. руб. без НДС.**

Дата и время проведения торгов № 2023.Г.002.00124: 26 декабря 2023 г. в 09.00 (по времени на сервере ЭТП ETPVIT.BY).

Продавец: Инспекция Министерства по налогам и сборам Республики Беларусь по Лидскому району.

Лот № 1. Автомобиль SAMAND TU5, 2011 г. в., рег. номер 2630 МВ-4, тип – легковой специальный седан (sedan), кузов (рама) № Y3W2PSMTUBUNS1197 цвет – серебристый, инв. № 01510007. Местонахождение имущества: Гродненская обл., г. Лида, ул. Чапаева, д. 19. **Нач. цена: 3597,80 бел. руб. без НДС**.

Дата и время проведения торгов № 2023.Г.002.00128: 26 декабря 2023 г. в 09.00 (по времени на сервере ЭТП ETPVIT.BY).

Продавец: Инспекция Министерства по налогам и сборам Республики Беларусь по Столбцовскому району.

Лот № 1. Автомобиль ШЕВРОЛЕ AVEO, 2008 г. в., тип – легковой седан, кузов (рама) № KL1SF697J8B185213 цвет – темно-серый, инв. № 01510002. Выданы регистрационные знаки для транспортных средств, временно допущенных к участию в дорожном движении № 5MC T 9975. Местонахождение имущества: Минская область, г. Столбцы, ул. Танкистов, д. 36. **Нач. цена: 3597,40 бел. руб. без НДС.**

Для участия в электронных торгах необходимо ознакомиться с Регламентом ЭТП, зарегистрироваться на ЭТП по электронному адресу: https://etpvit.by, внести задаток и подать документы на участие в торгах согласно информации об электронных торгах, размещенной на сайте ЭТП. Срок внесения задатка и время окончания приема заявлений с прилагаемыми документами по всем торгам: до 16.00 22.12.2023.

Извещения о проведении электронных торгов №№ 2023.Г.002.00122, 2023.Г.002.00123, 2023.Г.002.00124, 2023.Г.002.00128 опубликованы на официальном сайте Государственного комитета по имуществу www.gki.gov.by в разделе «Главная / Бизнесу / ПРОДАЖА/АРЕНДА ИМУЩЕСТВА / Движимое имущество».

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПУБЛИЧНЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА С ПОНИЖЕНИЕМ НАЧАЛЬНОЙ ЦЕНЫ НА 10 %

Организатор аукциона: **ОАО «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга», г. Гомель,** ул. Гагарина, 20, каб. 2.9.

Продавец: **КПУП «Хойникский ремонтный завод»,** г. Хойники, ул. К. Маркса, 39 – в лице ликвидатора Насонова В.В.

Торги состоятся 6 декабря 2023 года в 11.00 по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 20, каб. 2.9.

Подробный перечень **имущества в количестве 4 лотов,** порядок оформления участия в аукционе, в том числе документации, необходимой для регистрации участников торгов, порядок проведения аукциона и условия размещены в газете «Хойніцкія навіны» от 07.10.2023 г. Срок приема заявлений на участие в торгах и оплаты задатка – **с 25.11.2023 по 04.12.2023 с 9.00 до 16.00.**

Порядок ознакомления с имуществом осуществляется по контактным тел.: 8 (033) 634-86-95, Насонов Николай Владимирович – (правовая информация, предварительная запись на осмотр имущества); 8 (029) 835-67-42, Насонов Владимир Валерьевич.

Контактные данные организатора аукциона: 8 (0232) 23-23-54, 8 (044) 599-18-16.

УНП 400071204

Центр Промышленной Оценки • ОРГАНИЗАЦИЯ АУКЦИОНОВ • ОЦЕНКА ВСЕХ ВИДОВ ИМУЩЕСТВА

ИНФОРМАЦИЯ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

Организатор электронных торгов	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа 5/2, пом. 1703
Продавец	УП «НАЦИОНАЛЬНЫЕ СПОРТИВНЫЕ ЛОТЕРЕИ», г. Минск, пр-т Независимости, 49, пом. 25, +375 29 607 75 72.
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703. Адрес ЭТП: www.ipmtorgi.by

Предмет электронных торгов: право заключения договора аренды недвижимого имущества сроком на 3 года

№ лота	Наименование недвижимого имущества	Размер арендной платы за месяц	Начальная цена / сумма задатка	Шаг торгов
1	**Административное помещение (Административное помещение)** с инвентарным № 200/D-114180, общ. пл. 31,2 кв. м, по адресу: Витебская обл., г. Витебск, пр-т Московский, 31А, пом. 1	**512,76 бел. руб.**	**131,82 бел. руб.**	**6,59 бел. руб.**
2	**Изолированное помещение № 3 (Помещение, не относящееся к жилищному фонду)** с инвентарным № 100/D-64345, общ. пл. 96,2 по адресу: Брестская обл., г. Брест, ул. Васнецова, 60-60	**1 219,34 бел. руб.**	**406,45 бел. руб.**	**20,32 бел. руб.**
3	**Административно-торговый центр УП «Национальные спортивные лотереи» г. Новополоцк (Административно-торговое помещение)** с инвентарным № 252/D-7822, общ. пл. 37,4 кв. м, по адресу: Витебская обл., г. Новополоцк, ул. Молодежная, 43-1	**316,03 бел. руб.**	**158,02 бел. руб.**	**7,90 бел. руб.**

Задаток для участия в электронных торгах перечисляется на р/счет BY47 BELB 3012 0028 5000 3022 6000 в ОАО «Банк БелВЭБ» (BYN), БИК BELBBY2X. Получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки». УНП 191 021 390

Дата и время начала и окончания электронных торгов: с 11.00 до 11.10 11.12.2023.
Торги продлеваются на 10 минут с момента подачи ставки в случае, если ставка поступила менее, чем за 10 минут до окончания торгов

Дата и время окончания приема заявок: заявки на участие в электронных торгах принимаются на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by по **08.12.2023 до 17.00**

Извещение о проведении электронных торгов опубликовано на сайте Государственного комитета по имуществу (au.nca.by) 24.11.2023 г.

Контактные телефоны: +375 (17) 310-36-37; +375 (29) 317-95-42. **E-mail:** auction@cpo.by

Центр Промышленной Оценки • ОРГАНИЗАЦИЯ АУКЦИОНОВ • ОЦЕНКА ВСЕХ ВИДОВ ИМУЩЕСТВА

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор электронных торгов	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1607. УНП 191021390
Продавец	ОАО «Газпром трансгаз Беларусь», г. Минск, ул. Некрасова, 9. УНП 100219778
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 5 (**www.ipmtorgi.by**)

Предмет электронных торгов: Трансформаторная подстанция КТПТАС-В/К-400/10/0,4-03У1, инв. № 100000052728, расположенная по адресу: Минская обл., г. Молодечно, ул. Либаво-Роменская, 165. **Начальная цена с НДС 20 % – 10 920,00 бел. руб. Шаг торгов – 546,00 бел. руб.**

Задаток 10 % от начальной цены предмета электронных торгов перечисляется на р/с BYN BY47 BELB 3012 0028 5000 3022 6000 в ОАО Банк БелВЭБ (г. Минск), БИК BELBBY2X, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи: 10 (десять) рабочих дней после электронных торгов

Условия оплаты предмета электронных торгов

Если между продавцом и покупателем (победитель электронных торгов, либо единственный участник электронных торгов, согласившийся приобрести предмет электронных торгов по начальной цене, увеличенной на 5 %) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета электронных торгов, такая оплата должна быть произведена в течение **30 (тридцати) календарных дней** после заключения договора купли-продажи

Электронные торги проводятся в соответствии с регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by

Победитель электронных торгов, либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить вознаграждение 5 % от цены продажи лота в течение 3 (трех) рабочих дней после проведения электронных торгов

Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до момента определения победителя электронных торгов без объяснения причин снятия

Дата и время начала и окончания электронных торгов	**26.12.2023 с 11.00 до 13.00.** Торги продлеваются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов
Дата и время окончания приема заявок	Заявки на участие в электронных торгах принимаются по **22.12.2023** до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by
Контактные данные	**Тел.: +375 17-310-36-37; +375 (29) 154-34-35. E-mail: auction@cpo.by**

Информация об объявленном аукционе и предмете аукциона

Организатор аукциона: комитет «Минскоблимущество», тел.: (8017) 5004710, 5168054, 5168055.

Дата и время проведения повторного аукциона: 19 декабря 2023 г. в 11.00

Жилое помещение: изолированное помещение (инв. № 601/D-8552) –

квартира в блокированном жилом доме,

общ. пл. 93,7 кв. м (жилая площадь – 54,0 кв. м), 1990 г. п., расположенное по адресу: Минская обл., Логойский район, д. Жабичи, ул. Солнечная, 1-2.

Начальная цена предмета аукциона: 15 526,05 руб. *(Начальная цена понижена на 80 %).*

Извещение о проведении аукциона опубликовано на официальном сайте Государственного комитета по имуществу Республики Беларусь **www.gki.gov.by** (http://gki.gov.by/ru/auction/).

УНП 100104937

Организатор торгов – частное предприятие «ПАКУМ» извещает о проведении торгов в форме открытого аукциона по продаже имущества ликвидируемого юридического лица – ООО «ТАГАСТРОЙПЛЮС»

Аукцион состоится **27.12.2023 г. в 11.00** по адресу: г. Минск, ул. Смолячкова, 9, каб. 426

№ лота	Наименование лота	Начальная цена лота без НДС, руб.	Шаг торгов 5 %, руб.	Задаток 5 %, руб.
1	**Погрузчик вилочный HELI CPCD35, 3,5 т, год выпуска 2019**	29 200,00	1 460,00	1 460,00

Продавец	ООО «ТАГАСТРОЙПЛЮС», +375291307853
Организатор торгов	Частное предприятие «ПАКУМ», г. Минск, ул. Смолячкова, 9-426, +375293321936
Реквизиты для оплаты задатка	Частное предприятие «ПАКУМ», УНП 191274798, р/с BY58BPSB30121044660169330000 в ОАО «БПС-Сбербанк» г. Минска, БИК BPSBBY2X

Заявки на участие в торгах принимаются организатором торгов по месту проведения торгов в срок до 15.00 26.12.2023 г. Подробная информация о составе лота на сайте pakum.by. Осмотр лота в рабочие дни с 9.00 до 15.00 +375291307853. Порядок оформления участия в аукционе, порядок его проведения и определения лица, выигравшего аукцион, содержатся в информации о проведении аукциона, опубликованной на сайте организатора аукциона – https://pakum.by

ООО «Фрондера» извещает о проведении публичных торгов в форме открытого аукциона по продаже имущества ООО «СельэнергоПром»

Лот	Наименование	Начальная цена без учета НДС, бел. руб.	Задаток, бел. руб.	Шаг аукциона, бел. руб.
1	Автоматическая линия окраски модель SKNG, инв. № 6312	766,77	76,68	38,34
2	Автоматическая линия дробеструйной обработки мод MJ, инв. № 6275	3 189,77	318,98	159,49

В отношении вышеуказанного имущества проводятся седьмые повторные торги. **Стоимость снижена на 95 % по Лоту № 1 и на 92 % по Лоту № 2.** Ранее публикация размещалась в газете «Звязда» № 82 (29962) от 02.05.2023, стр. 6, № 106 (29986) от 06.06.2023, стр. 6, № 121 (30001) от 27.06.2023, стр. 4, № 136 (30016) от 18.07.2023, стр. 14, № 150 (30030) от 05.08.2023, стр. 14, № 165 (30045) от 26.08.2023, стр. 6, № 206 (30086) от 24.10.2023, стр. 10

Местонахождение: Минская область, Смолевичский район, деревня Полевая, база ООО «Агрохлеб»	
Дата и время проведения торгов	**8 декабря 2023 года в 12.00 (регистрация – с 11.30 до 11.55)** по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127
Срок приема заявлений и внесения суммы задатка	**с 10.00 27 ноября 2023 года до 16.00 6 декабря 2023 года**

Условия для участия в торгах:

1. До подачи заявления необходимо внести задаток на р/с **BY36ALFA30122215570040270000**, код банка ALFABY2X, УНП 192789344. Получатель – ООО «Фрондера», назначение платежа: **OTHR 40901.** Задаток для участия в торгах по Лоту «__», ООО «СельэнергоПром», проводимых 08.12.2023.

2. Заявление на участие (на каждый лот отдельное) и необходимые документы (соглашение о правах и обязанностях сторон в 2 экземплярах (на каждый лот отдельное), копия платежного поручения о перечислении задатка, копия паспорта (стр. 31–33, действующая прописка); копия свидетельства о государственной регистрации – для ИП и юр. лица; документ, подтверждающий полномочия руководителя или представителя юр. лица, копия Устава – для юр. лица), принимаются в рабочие дни с 10.00 до 18.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127.

Документы могут подаваться посредством направления почтой (220113, г. Минск, а/я 524) или личной подачи. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления являются дата и время получения организатором торгов оригинала заявления на участие в аукционе и полного пакета прилагаемых документов (в случае направления почтой – дата и время поступления документов на абонентский ящик организатора торгов). По вопросу подготовки необходимых документов для участия в аукционе обращаться по телефонам: +375293082897, +375293058650.

3. К участию в торгах допускаются лица, подавшие организатору торгов в указанный в извещении о проведении торгов срок заявление с приложением необходимых документов и зарегистрированные в журнале регистрации на участие в торгах. Победителем аукциона признается участник, предложивший в ходе торгов наивысшую цену. Результаты торгов оформляются протоколом в день проведения торгов.

4. В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником или для участия в нем явился только один участник при согласии этого участника приобрести предмет торгов по начальной цене, увеличенной на 5 %, комиссия в день проведения аукциона оформляет протокол о продаже предмета торгов этому участнику аукциона.

5. Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан возместить Организатору аукциона стоимость затрат на организацию и проведение открытого аукциона (вознаграждение аукциониста и затраты по размещению публикации в газете) на основании счета-фактуры и акта в течение 5 (пяти) календарных дней со дня проведения аукциона.

Вознаграждение аукциониста по Лотам 1 – 7 %, по Лоту № 2 – 5 % от конечной цены предмета торгов.

Победитель аукциона (Претендент на покупку) должен подписать с Продавцом договор купли-продажи предмета торгов после возмещения затрат на организацию и проведение аукциона в течение 5 (пяти) рабочих дней с момента подписания протокола о результатах торгов. Оплата приобретенного предмета торгов должна быть произведена в полном объеме не позднее 5 (пяти) рабочих дней со дня заключения договора купли-продажи. Покупатель должен принять предмет торгов не позднее 30 (тридцати) календарных дней после оплаты в полном объеме по договору купли-продажи.

6. Подробнее с правилами проведения торгов можно ознакомиться в разделе «Ликвидация» на сайте https://orgtorg.by/info/.

7. Все желающие могут предварительно ознакомиться с предметом торгов. Контактное лицо для осмотра предмета торгов – **Ус Сергей Николаевич, +375293285550.** Дополнительная информация по предмету торгов – **Андрей, +375293042560.**

8. Организация и проведение аукциона осуществляются на основании норм Положения «О порядке продажи имущества ликвидируемого юридического лица с публичных торгов», утвержденного постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.01.2013 № 16.

Информация о продавце	**ООО «СельэнергоПром» в лице ликвидатора – ООО «С чистого листа», ☎ тел. (8-044) 751-38-92 (222201, Минская область, г. Смолевичи, ул. Торговая, д. 20, комн. 1, УНП 691744416)**
Организатор аукциона	**ООО «Фрондера», 220113, г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127, ☎ тел. 8 (029) 308 28 97 • e-mail: info.torgi@orgtorg.by • сайт https://orgtorg.by • telegram https://t.me/orgtorg**

ДАКРАНУЦЦА ДА СКЛАДАНЫХ СТАРОНАК ГІСТОРЫІ ПРАЗ ФАКТЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

У народным музеі «Дзеці вайны» мінскай сярэдняй школы № 137 імя П. М. Машэрава захоўваецца шмат успамінаў людзей, якія прайшлі ваеннае ліхалецце. Музей быў створаны ў 1990 годзе, а праз сем гадоў яму было прысвоена званне «народны». Сёння тут захоўваецца больш як 700 экспанатаў. Асноўны фонд складаецца з асабістых рэчаў былых вязняў канцлагераў, фатаграфій, успамінаў. Ёсць тут зямля і попел з канцлагераў Бухенвальд, Асвенцым, Майданек і Трасцянец, перададзеныя музею былымі вязнямі. І зусім невыпадкова менавіта 137-я сталічная школа стала месцам правядзення рэспубліканскага семінара-прэзентацыі вучэбных дапаможнікаў «Генацыд беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны», удзел у якім вочна і дыстанцыйна ўзялі больш як 400 педагогаў. Дапаможнікі былі распрацаваныя сумесна Міністэрствам адукацыі і Генеральнай пракуратурай Рэспублікі Беларусь па ініцыятыве Генеральнай пракуратуры.

У ЗВЯЗЦЫ З ПСІХОЛАГАМІ

«Выданне выйшла ў трох кнігах — для першай, другой і трэцяй ступеней агульнай сярэдняй адукацыі, — расказаў **дырэктар выдавецтва «Адукацыя і выхаванне» Валянцін НАВАГРОДСКІ**. — У кожнай кнігі ёсць свае адметнасці. У прыватнасці, для дзяцей малодшай школы мы выкарыстоўвалі пэўныя шрыфт і ілюстрацыі, для старэйшых дзяцей існуюць іншыя нарматывы. Гэтае выданне мы рыхтавалі ў шчыльным супрацоўніцтве з Нацыянальным інстытутам адукацыі і Генеральнай пракуратурай. У кнігах знайшлі адлюстраванне тыя падзеі, якія адбыліся ў гады Вялікай Айчыннай вайны на тэрыторыі нашай краіны. Адлюстравана інфармацыя аб карных экспедыцыях нямецка-фашысцкіх захопнікаў, аб лагерах смерці — іх на тэрыторыі нашай краіны існавала каля 580. Утрымліваецца інфармацыя аб прымусовым угоне насельніцтва Беларусі на працу ў Германію. У кнігах прыведзены апошнія статыстычныя дадзеныя на стане на 21 чэрвеня 2023 года, якія апублікавала Генеральная пракуратура ў рамках крымінальнай справы па расследаванні генацыду беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны і ў пасляваенны час».

Валянцін Навагродскі адзначыў, што ў дапаможніках змешчаны фатаграфіі і ілюстрацыі, якімі карысталіся раней толькі спецыялісты пэўных фондаў. «Мы вельмі педантычна падыходзілі да адбору фатаграфій, бо псіхіка дзіцяці мае пэўныя ўзроставыя асаблівасці. У адборы фатаграфій удзельнічалі псіхолагі, бо гэта вельмі цяжкая для кожнага беларуса тэма, тым больш для дзяцей. Ёсць здымкі, якія раней былі здабыткам толькі спецыялістаў вузкіх колаў, але было вырашана ўключыць іх у падрыхтаваныя выданні. Мы шчыльна працавалі па рэалізацыі гэтага праекта з Генеральнай пракуратурай, Беларускім дзяржаўным музеем гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, архіўнымі кіна- і фотадакументамі не толькі нашай краіны, але і Расіі», — праінфармаваў дырэктар выдавецтва «Адукацыя і выхаванне».

ВЫХАВАННЕ ГУМАНІСТЫЧНЫХ КАШТОЎНАСЦЕЙ

— Сёння мы бачым, наколькі жудасныя злачынствы былі здзейсненыя ў гады вайны. І наколькі, па тых ці іншых прычынах, былі скажоныя лічбы ахвяр, напрыклад, таго ж лагера смерці «Трасцянец». Ад 206 тысяч загінулых і закатаваных там мы прыйшлі ўжо да практычна 600 тысяч знішчаных. І вельмі важна, што нашы дзеці эмацыйна перажываюць, што яны адчуваюць і разумеюць, — падкрэсліў у сваім выступленні **намеснік міністра адукацыі Аляксандр КАДЛУБАЙ**. — Мы падставілі плячо педагогам з пункту гледжання методыкі, метадалогіі для таго, каб яны маглі гэтыя складаныя старонкі гісторыі правільна асвятліць, а дзеці маглі дакрануцца да гісторыі праз факты.

Цяпер важна зрабіць так, каб прэзентаваны дапаможнік максімальна працаваў ва ўстановах адукацыі. Вядома, найперш адказнасць кладзецца на выкладчыкаў гісторыі, але я рэкамендую выкарыстоўваць гэты дапаможнік у рабоце ўсяму педагагічнаму калектыву. Да пытанняў захавання гістарычнай памяці трэба падыходзіць сістэмна... Трэба ўключаць матэрыялы навучальных дапаможнікаў у змест адукацыйнага працэсу, выхаваўчых мерапрыемстваў, каб фарміраваць у моладзі імунітэт супраць фашысцкай ідэалогіі. Дзеці павінны ведаць гісторыю краіны і валодаць дакладнай інфармацыяй.

Звяртаючыся да ўдзельнікаў прэзентацыі, **начальнік упраўлення па наглядзе за расследаваннем асабліва важных крымінальных спраў Генеральнай пракуратуры Валерый ТАЛКАЧОЎ** адзначыў: «Асноўная задача, якую мы ставілі перад сабой пры падрыхтоўцы навучальных дапаможнікаў, — захаваць гістарычную памяць аб Вялікай Айчыннай вайне і незаменных стратах Беларусі. Пры гэтым было важным паказаць сістэмнасць нацысцкіх злачынстваў, сапраўдныя планы фашысцкай Германіі па знішчэнні і зняволенні беларускага народа».

Начальнік аддзела па наглядзе за выкананнем заканадаўства аб непаўналетніх і моладзі Генеральнай пракуратуры Вікторыя ФІНЕВІЧ у сваім выступленні падкрэсліла важнасць грамадзянскага і патрыятычнага выхавання дзяцей і моладзі, засваення імі агульначалавечых гуманістычных каштоўнасцей, культурных, духоўных і маральных традыцый беларускага народа.

«Для нас вельмі важна, каб праўда пра тыя падзеі была пачута нашымі дзецьмі, паколькі менавіта маладое пакаленне будзе фарміраваць моцны падмурак нашай дзяржаўнасці і закладаць аснову нацыянальнай бяспекі. Юныя чытачы, убачыўшы вачыма сведкаў, якія сустрэлі вайну будучы такімі ж дзецьмі, злачынствы нацыстаў, зеяў, дзейнасць якіх інтэграваная ў адзіны адукацыйны працэс, з іх больш за 200 — ваенна-гістарычнага профілю. Створана больш за 2800 экспазіцый, прысвечаных падзеям Вялікай Айчыннай вайны і ахвярам генацыду беларускага народа. Пры ўстановах адукацыі арганізавана работа больш як 500 пошукавых аб'яднанняў.

У рамках пошукава-краязнаўчай работы навучэнцы сустракаюцца з відавочцамі ваенных падзей і іх сем'ямі, запісваюць іх успаміны, вывучаюць матэрыялы дзяржаўных і асабістых архіваў, іншыя крыніцы, якія адлюстроўваюць гісторыю беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны.

— Так, у Пастаўскай гімназіі Віцебскай вобласці дзейнічае аб'яднанне «Пошукавікі-даследчыкі». У бягучым годзе яго ўдзельнікі былі задзейнічаны ў рабоце, арганізаванай пракуратурай Пастаўскага раёна, па вызначэнні месца расстрэлу мясцовых жыхароў у лістападзе 1942-га ў вёсцы Лучай Навасёлкаўскага сельскага Савета Пастаўскага раёна. А пошукавы атрад сярэдняй школы № 40 Віцебска далучыўся да работ па пад'ёме астанкаў 127 байцоў, якія загінулі на подступах да Віцебска і ў далейшым былі ўрачыста перапахаваны, — расказала Алена Ануфровіч. — Комплексная работа па шэрагу напрамкаў праводзіцца пошукавым клубам «Пунсовыя пагоны» Гомельскага кадэцкага вучылішча, які вясной 2023 года сумесна з 52-м пошукавым батальёнам і следчай групай працягнуў работы ў Чэнкаўскім лесе. Летам была праведзена пяцідзённая экспедыцыя па пошуку новых пахаванняў, пад'ёме астанкаў і рэкультывацыі пахавальных ям.

Навучэнцы працуюць з архівамі ўстаноў нашай краіны і замежжа, са звесткамі, прадстаўленымі на сайтах Абагульненага банка дадзеных «Мемарыял», «Подзвіг народа», «Памяць народа» і ў іншых пошукавых электронных базах, праводзяць разведвальныя экспедыцыі і паходы. Выяўленыя няўлічаныя пахаванні, устаноўленыя імёны загінуўшых і іншая інфармацыя перадаецца ў раённыя ваенныя камісарыяты і ва ўпраўленне па ўвекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр войнаў Узброеных Сіл, у тым ліку для ўнясення ў аўтаматызаваны банк даных «Кніга памяці» Рэспублікі Беларусь.

Так, у маі 2023-га навучэнцы сярэдняй школы № 1 Баранавіч імя С. Грыцаўца ўстанавілі прозвішчы сямі невядомых воінаў, пахаваных у пасёлку Першамайскі Баранавіцкага раёна. Таксама ўстаноўлены прозвішчы 36 салдат і афіцэраў, якія загінулі пры вызваленні горада і памерлі ў шпіталях з ліпеня 1944 па май 1945 года. Звесткі пра іх адсутнічалі ў спісах воінскіх пахаванняў і базах Міністэрства абароны, дакументы перададзены для разгляду ў адпаведныя органы.

Валянцін НАВАГРОДСКІ: «У кожнай кнігі ёсць свая адметнасць».

Пошукавыя аб'яднанні вядуць архіўна-даследчую работу па выяўленні невядомых месцаў пахавання загінулых воінаў і мірных жыхароў, устанаўленні іх імёнаў, наладжванні кантактаў са сваякамі, а таксама па навядзенні парадку на тэрыторыі аб'ектаў воінскай славы.

Плануецца, што ў 2024 годзе вынікам даследчай дзейнасці навучэнцаў стане стварэнне ў кожным раёне каталогаў аб'ектаў воінскай славы з іх апісаннем.

Алена Ануфровіч паведаміла, што ў сакавіку гэтага года пройдзе адкрыты конкурс «Вогненныя сёстры Хатыні», прысвечаны Хатынскай трагедыі. Па выніках быў выдадзены зборнік творчых работ школьнікаў. Трэці год рэалізуюцца мерапрыемствы Усебеларускай маладзёжнай экспедыцыі «Маршрутамі памяці. Маршрутамі адзінства». Асаблівая ўвага надаецца распрацоўцы маршрутаў ваенна-гістарычнай накіраванасці і іх наведванню моладдзю.

Сёння рэалізуецца праект па стварэнні рэспубліканскай інтэрактыўнай карты, на якой будзе прадстаўлена комплексная інфармацыя аб усіх музеях устаноў адукацыі. Многія з іх ужо ўключаны ў пералік рэгіянальных турыстычных маршрутаў, у іх арганізаваны экскурсіі як у афлайн, так і ў анлайн-рэжыме. Пастаўлена задача забяспечыць папаўненне фондаў музеяў ваенна-гістарычнага профілю, музейных экспазіцый, стварыць новыя экспазіцыі па тэме Вялікай Айчыннай вайны на аснове мясцовага краязнаўчага матэрыялу.

— У маі ў Мінску прайшоў рэспубліканскі форум музеяў устаноў адукацыі. Створаны прэзентацыйныя ролікі аб дзейнасці школьных музеяў, якія размешчаны для выкарыстання на платформе «Патриот.by», — расказала Алена Ануфровіч. — Знакавай падзеяй у гэтым годзе стала правядзенне Рэспубліканскім цэнтрам экалогіі і краязнаўства і Нацыянальным гістарычным музеем сумеснага музейнага праекта, у рамках якога штомесяц найлепшыя профільныя музеі краіны прадстаўляюць свае экспазіцыі ў «Гасцёўні Уладзіслава Галубка» — філіяле Музея гісторыі тэатральнай і музычнай культуры. Так, напярэдадні Дня ўсенароднай памяці ахвяр Вялікай Айчыннай вайны і генацыду беларускага народа была адкрыта і дзейнічала выстава ўнікальных экспазіцый музеяў устаноў адукацыі ваенна-гістарычнага профілю з усіх абласцей і Мінска.

ЗАЧАПІЦЬ ДУШЭЎНЫЯ СТРУНЫ

Народны музей «Дзеці вайны» сталічнай сярэдняй школы № 137 імя П. М. Машэрава — яскравы ўзор таго, як можна працаваць па захаванні гістарычнай памяці. Хоць яго кіраўнік, **настаўнік гісторыі Людміла ШЧЭННІКАВА**, канстатуе: да сённяшняй моладзі дастукацца вельмі складана, але можна. Гісторыя ажывае для іх праз гісторыі жывых людзей, плюс-мінус равеснікаў яе вучняў. Напрыклад, праз гісторыю хлопчыка, якога ў лагеры прымушалі іграць творы Брамса на скрыпцы. Ад усіх вязняў, якія праходзілі мімо, фашыст патрабаваў назваць імя нямецкага кампазітара, а калі адказ быў няправільны, ён страляў у чалавека. Так побач з юным музыкантам аказалася шмат цел забітых. Пасля гэтага ён ужо ніколі не змог узяць музычны інструмент у рукі. Такія гісторыі не пакідаюць дзяцей абыякавымі.

Самі вучні падказалі настаўніцы новую форму работы: яны малююць тое, што адчуваюць і што складана перадаць на словах. Дзякуючы кантактам з былымі вязнямі, дзеці, якія запісваюць іх успаміны, растуць чулымі да чалавечай трагедыі. Адзін з раздзелаў музея называецца «Не старэюць душой»: у ім распавядаюць пра пасляваеннае жыццё былых вязняў канцлагераў. Кожны год у школе пішуцца даследчыя работы, прысвечаныя трагічным падзеям Вялікай Айчыннай вайны, людзям, якія прайшлі праз гэтае пекла, навучэнцы звяртаюцца ў музеі і архівы...

У 2004 годзе на базе 137-й школы быў створаны хор «Лёсы», у якім удзельнічалі валанцёры навучальнай установы і малалетнія вязні. За значныя дасягненні ў захаванні памяці пра Вялікую Айчынную вайну і патрыятычнае выхаванне моладзі Указам Прэзідэнта яму было прысуджана прэмія «За духоўнае адраджэнне».

Свае кнігі «Палессе. Трагедыя і памяць» і «Трагедыя Палесся. Малавядомыя старонкі вайны 1941—1945 гадоў», напісаныя ў суаўтарстве, прэзентаваў у музеі «Дзеці вайны» Аркадзь Шкуран, былы малалетні вязень канцлагера «Азарычы».

Бліжайшым часам фонды музея папоўняцца ўнікальнымі дакументальнымі матэрыяламі якія збіраў Уладзімір Васільевіч Карпухін, заснавальнік Магілёўскага абласнога фонда пацярпелых ад нацызму. Сабраны ім архіў налічвае 5 тысяч лістоў успамінаў вязняў канцэнтрацыйных лагераў і тых, хто ўдзельнічаў у прымусовых работах у Германіі. Гэтай інфармацыяй ён падзяліўся з членамі Савета музея «Дзеці вайны», а музей атрымаў новыя экспанаты...

Надзея НІКАЛАЕВА, фота аўтара.

Сёлетні XXIX Мінскі міжнародны кінафестываль «Лістапад» цяпер ужо набыў новыя старонкі сваёй гісторыі. І там не толькі паказы цікавых кінастужак, але і шэраг важных сустрэч, майстар-класаў і адметныя крокі ў далейшым супрацоўніцтве па кінавытворчасці. У дзень закрыцця фестывалю прадстаўнікі Міністэрства культуры, нацыянальнай кінастудыі, госці кінафоруму сабраліся ў Доме прэсы, каб агучыць папярэднія вынікі і бачанне яго далейшага існавання.

МІНСКІ МІЖНАРОДНЫ КІНА ФЕСТЫВАЛЬ ЛІСТАПАД

Кіно, якое ствараецца тут і намі

НОВАЕ ГУЧАННЕ ЦІ ВЯРТАННЕ ДА ВЫТОКАЎ?

— Для мяне гэты фестываль стаў экзаменам, дзе я першы раз быў дырэктарам, кіраваў падрыхтоўкай кінафоруму, прымаў гасцей і рашэнні. Галоўнае, што мы змаглі пашырыць геаграфію нашага «Лістапада», у якім удзельнічала на гэты раз 107 краін. Я ганаруся, што наша краіна праз гэты фестываль выйшла на такі салідны ўзровень. Упэўнены, увесь свет назірае, як у нас праходзяць конкурсы, мерапрыемствы, і атрымлівае ад убачанага задавальненне, — адзначыў **генеральны дырэктар кінастудыі «Беларусьфільм» Юрый АЛЯКСЕЙ.** — Таксама на гэтым кінафестывалі мы правялі шэраг перагавораў, і падпісаны пагадненні аб супрацоўніцтве з кітайскімі калегамі, што для нас вельмі важна. Таксама падпісана пагадненне з Ігарам Угольнікавым аб вытворчасці фільма, які распавядзе яшчэ адну гісторыю пра беларускіх партызан. Дасягнуты дамоўленасці з нашымі партнёрамі з «Татарстанфільма», будзем сумесна працаваць у наступным годзе. З «Лендок» мы ўваходзім у міжнародны праект, дзе таксама ўдзельнічаюць Казахстан, Узбекістан. Шмат падзей было. І я ганаруся, што беларускім фільмам мы адкрылі сёлетні «Лістапад».

— Мы не проста падпісалі дагавор аб будучай рабоце з «Беларусьфільмам» — фільме «Бацька Мінай. Партызанская легенда», мы сумеснымі сіламі пачнём здымаць яго летам наступнага года. Спадзяёмся, што да 80-годдзя Вялікай Перамогі зможам яго прадставіць не толькі Расіі і Беларусі, але і ўсяму свету, — падзяліўся **кінарэжысёр, народны артыст Расіі Ігар УГОЛЬНІКАЎ.** — Я бачыў многія фестывалі «Лістапад» і вельмі рады таму, што яго кірунак, заяўлены ў слогане ў самым пачатку — «За гуманізм кінамастацтва, за мір і сяброўства паміж народамі», не змяніўся, і ён вельмі пасуе Мінску асабліва цяпер. Думаю, што фестываль «Лістапад» у наступным годзе па-сапраўднаму верне сабе той складнік, які ён заўсёды меў. Ёсць вельмі важная пазіцыя ў цэнтральнага кінафестывалю краіны — гэта яго візітка, яго ідэалогія. І якраз у сённяшняй сітуацыі патрэбна дэманстраваць адкрытасць Беларусі, яе ўменне даваць упэўненасць у заўтрашнім дні.

На фестывалі не толькі дэманстравалі ў кінатэатрах сталіцы і рэгіёнаў фільмы, але і зрабілі крокі ў міжнародным супрацоўніцтве для стварэння кінастужак у найбліжэйшай перспектыве. У прыватнасці Нацыянальная кінастудыя «Беларусьфільм» падпісала пагадненне з кітайскай «Sichuan Blue Eyes Film and Television Culture Media Co» аб стварэнні сумеснага кінапраекта. Папярэдне вядома, што ён будзе прымеркаваны да гадавіны з моманту ўстанаўлення дыпламатычных адносін паміж дзвюма краінамі. А ў аснову стваральнікі плануюць пакласці гісторыю маладых людзей з Беларусі і Кітая, і праз гэта паказаць не толькі ўзаемадзеянне людзей, але і культуру нашых народаў. Здымаць кінастужку будуць на тэрыторыі абедзвюх краін, і працаваць над праектам таксама стануць спецыялісты творчых груп дзвюх дзяржаў. Афіцыйны старт міжнароднага праекта прызначаны на 20 студзеня 2024 года.

— На кінафестывалі я быў у складзе журы і прысутнічаў на адкрыцці. Калі на экране пачалі паказваць рэжысёраў, акцёраў, якія раней бралі ўдзел у кінафоруме, то ўсе падняліся са сваіх месцаў у знак павагі да іх, што мяне вельмі ўзрушыла. Гэта паказвае адкрытую душу беларусаў, — кажа **кітайскі акцёр кіно і тэлебачання, прадзюсар Лэй ХАНЬ.** — Ведаю, што і раней кітайскія фільмы ўдзельнічалі ў кінафестывалі, але хочацца, каб і надалей яшчэ больш акцёраў і рэжысёраў з Кітая маглі прымаць удзел у гэтым кінафоруме і дэманстраваць свае таленты. Таксама спадзяюся, што і на наступным фестывалі будзе прадстаўлена кітайскае кіно. Бо мне падабаецца, што тут заўважаеш павагу не толькі ў бок сталага пакалення кінастваральнікаў, але і да пакуль яшчэ малавядомых маладых акцёраў, рэжысёраў, сцэнарыстаў. І ўдзел у такім кінафоруме важны для іх станаўлення ў будучыні.

Кадры з мультфільма «Вечарынка», які татарскія аўтары стварылі паводле вершаў Янкі Купалы.

ДЗЕ БЕЛАРУСКАЕ КІНО?

У пяці намінацыях прайшлі конкурсныя паказы, і іх вынікі абвясцілі на цырымоніі ўрачыстага закрыцця фестывалю. У гульнявым кіно праграму склалі 11 кінастужак з Расіі, Пакістана, Кітая, Японіі, Ірана і іншых краін. Але, на жаль, карцін беларускай вытворчасці сёлета там не прадставілі. Тут можна выказваць розныя меркаванні, але, як патлумачыла **праграмны дырэктар конкурсу ігравога кіно Таццяна КОМАНАВА**, прычынай з'яўляецца і адзін нюанс.

— Мы першапачаткова клапаціліся пра нашых гледачоў, каб паказваць ім найлепшыя фільмы, якія яшчэ ніхто не бачыў. І таму рэгламент прадугледжвае, што фільм можа быць заяўлены, толькі калі раней ён не быў у камерцыйным пракаце на тэрыторыі Беларусі. Так, было вельмі крыўдна, што наш мэтр Аляксандр Яфрэмаў не мог з гэтай прычыны прадставіць свой фільм «Ліст чакання». І гэта не адзіны фільм, зняты сёлета кінастудыяй. Але гэты нюанс прымушае нас думаць пра тое, каб некаторыя карціны выпускаць да фестывалю, і толькі потым даваць у пракат...

Аднак былі прадстаўлены кінастужкі беларускай вытворчасці і ў праграме неігравога кіно — «Лахва. Цана свабоды» Уладзіміра Луцкага і «Прэзідэнцкі аркестр» Дзмітрыя Сарокі. Фільм адкрыцця «Кіношнікі» Кірыла Халецкага браў удзел у конкурснай праграме «Кіно маладых». Пяць кінаработ прэзентавалі ў праграме анімацыйнага кіно на «Лістападзе». І, як распавёў **праграмны дырэктар анімацыйнага кіно Канстанцін АНДРУШАЧКІН**, у гэтым кірунку ў нас ёсць будучыня:

— На кінафестывалі было прадстаўлена пяць беларускіх мультфільмаў, сярод якіх тры — вытворчасці «Беларусьфільм», адзін беларуска-расійскай вытворчасці і адзін ад Свята-Елісавецінскага манастыра. І дадаткова быў паказаны яшчэ мультфільм па-беларуску расійска-татарстанскай вытворчасці, зняты па творчасці Янкі Купалы. У праграме анімацыі беларускае кіно было прадстаўлена добра. І ствараем мы яго з улікам сучасных тэндэнцый. Напрыклад, здымаючы мультыплікацыйны фільм «Тошка і яго сябры. Перазагрузка», мы выкарыстоўвалі нейрасеткі. Усяго ў праграме анімацыйнага кіно было 36 работ прадстаўлена ў конкурсе, і паказвалі іх у дзвюх праграмах: для дзяцей і дарослых (16+). Паказы адбываліся паралельна з «Лістападзікам», але на колькасць наведвальнікаў нашых сеансаў адмоўна гэта не паўплывала.

Акрамя таго гледачам прапанавалі сёлета Дні кіно Расіі, Сірыі, Казахстана, Пакістана. Атмасферу настальгіі стварылі паказы кінастужак з пазаконкурснай праграмы — фільмы з калекцыі савецкай класікі. У пазаконкурснай праграме паказалі таксама такія беларускія кінастужкі, як «Азарычы. Палеская трагедыя» Уладзіміра Каралёва, «Дачка Прыпяці» Ігара Бышнёва. Сваімі ацэнкамі і ўражаннямі ад «Лістапада» і тэндэнцый у кінаіндустрыі на сустрэчы падзяліўся **расійскі кінакрытык, кіназнаўца Аляксандр СЕМЯНЮК:**

— Сёння канчаткова наступіла эпоха сімвалічнага кіно. І ў гэтым сэнсе кітайскае кіно найбольш адпавядае часу і прыродзе такога кіно, — кажа кіназнаўца. — Таму для Беларусі вельмі добра, што стратэгічным партнёрам з'яўляюцца не амерыканцы ці французы, у якіх цяпер сур'ёзны крызіс у кіно, а менавіта калегі з Кітая. І добра, што з боку Расіі нас прадстаўляе ў супрацоўніцтве Ігар Угольнікаў. Мяркую, найлепшы сучасны фільм пра вайну — гэта «Падольскія курсанты», бо там ёсць вобраз пераадолення смерці жыццём, ёсць вобраз пералому ў вайне і вобраз Перамогі ў самым фінале. Такое вобразнае кіно сёння павінна пераважаць. І адпаведна моладзь, якая навучаецца ў кінашколах, трэба вучыць ствараць такія фільмы... Таму, лічу, такія крокі ў супрацоўніцтве стануць для беларусаў добрым стартам для стварэння ў перспектыве новага паўнавартаснага беларускага кіно.

ХТО І ЧАГО ВАРТЫ І КУДЫ ДАЛЕЙ?

Кінапрадзюсар Сяргей БАГІРАЎ таксама падхапіў гэтую тэму, адзначыўшы, што пытанне існавання і прэзентацыі беларускага кіно на такіх форумах вельмі важнае:

— Гэты «Лістапад» я бачу як рэпетыцыю перад юбілейным форумам наступнага года. Прайшла яна паспяхова. Але хацелася б мець не толькі кітайскае кіно ва ўсіх намінацыях, але і беларускае ў розных намінацыях. Хацелася б больш зносін з калегамі, бо толькі так магчыма выбудоўваць сваю далейшую перспектыву жыцця. Я штогод здымаю ў Беларусі па серыяле. Я бачу гэтых людзей і разумею, што здольныя яны на многае. Яны ўсё ўмеюць, але ім трэба даць магчымасць.

Знайшлі сваіх наведвальнікаў творчыя сустрэчы, майстар-класы, дні адкрытых дзвярэй у Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў і на кінастудыі «Беларусьфільм». Наведаўшы апошнюю, можна было не толькі, як кажуць, зазірнуць за кулісы стварэння кінафільмаў, пагаварыць з іх творцамі, але і паглядзець некаторыя з іх работ. Паказалі ў гэты дзень вядомыя ўжо нашаму гледачу фільмы «На другім беразе» Андрэя Хрулёва і «Ліст чакання» Аляксандра Яфрэмава. Абодва вартыя ўвагі, бо адлюстроўваюць важныя тэмы мінулага і сучаснага жыцця...

— Найперш хочацца падзякаваць журы за сумленную, правільную і прынцыповую працу на сёлетнім «Лістападзе». Гэта важна, таму што на фестывалі прафесійнае журы — той самы «гамбургскі рахунак», які паказвае, хто чаго варты. Вынікі фестывалю даюць пэўныя высновы і для нас. Бо мы мелі магчымасць убачыць, як наша кіно глядзіцца на фоне іншых, хоць сёлета яно не было прадстаўлена ў намінацыі дзіцячага кіно і, на жаль, у асноўным конкурсе. Трэба зрабіць высновы, куды і як рухацца далей. Ёсць правал пакаленняў, калі мэтры ўжо паціху адыходзяць ад працы, а моладзь спрабуе, абяцае, але ці не ўсе ў беларускім кіно засталіся альбо не ўсе сябе праявілі, што таксама дае глебу для роздумаў. Пакаленне рэжысёраў і сцэнарыстаў, яно проста так не з'яўляецца, — адзначае **начальнік аддзела па кінематаграфіі Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь Ірына ДРЫГА.** — І тыя фільмы, якія выклікалі найбольшыя сімпатыі ў гледачоў сёлета на «Лістападзе», — гэта ўсё ж кіно з гісторыяй. Калі ёсць добры сцэнарый, то такая гісторыя зверне на сябе ўвагу. А далей ужо праца рэжысёра, як прыгожа і сучасна яе падаць. Дзве вечныя тэмы, любоў і смерць, ніколі не страцяць актуальнасці.

Алена ДРАПКО.

ГРАФІКА, ЖЫВАПІС, ДЫЗАЙН...

Уручана Нацыянальная прэмія ў галіне выяўленчага мастацтва

З 2017 года ў беларускіх мастакоў, скульптараў, дызайнераў з'явіўся ўласны «Оскар» — Нацыянальная прэмія ў галіне выяўленчага мастацтва. Гэты прэстыжны конкурс ладзіцца раз на тры гады. Якраз сёлета падведзены вынікі чарговага творчага спаборніцтва.

Андрэй ВАРАБ'ЁЎ. «Нараджэнне, жыццё, смерць і жыццё пасля смерці».

З творамі прэтэндэнтаў і лаўрэатаў можна было азнаёміцца з 27 кастрычніка на выставе ў Нацыянальным цэнтры сучасных мастацтваў Рэспублікі Беларусь. Атрымаўся своеасаблівы зрэз мастакоўскага жыцця краіны — работы ў розных жанрах, творы жывапісу, графікі, скульптуры, дызайну, манументальнага, манументальна-дэкаратыўнага і дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва, да таго ж самай рознай тэматыкі. Але заўважна, што ў цэнтры ўвагі аўтараў — нацыянальная культурная спадчына і гістарычная памяць. Цэлы месяц наведнікі, сузіраючы гэткія разнапланавыя работы, адабраныя журы, гадалі, хто ж у выніку пераможа.

І вось інтрыга раскрытая: 22 лістапада ў Нацыянальным цэнтры сучасных мастацтваў адбылася ўрачыстая цырымонія ўзнагароджання пераможцаў Рэспубліканскага конкурсу «Нацыянальная прэмія ў галіне выяўленчага мастацтва ў 2023 годзе». У намінацыі «Манументальнае і манументальна-дэкаратыўнае мастацтва» найлепшым прызнаны Аляксандр Шапо — яго кампазіцыю «Дрэва дарог» кожны можа пабачыць на станцыі метро «Вакзальная». Аўтар распавёў, што працаваў над кампазіцыяй пяць гадоў, з любоўю і ад чыстага сэрца. Філасофская канцэптуальная скульптура Андрэя Вараб'ёва «Нараджэнне, жыццё, смерць і жыццё пасля смерці» — гіганцкая галава з заплюшчанымі вачыма, на якой сядзіць маленькая птушачка, — прынесла аўтару перамогу ў намінацыі «Скульптура».

Усевалад ШВАЙБА з серыі «Хатынь».

У намінацыі «Жывапіс» з серыяй работ «Іерусалім. Спякота і холад Вечнага горада» перамог Васілій Васільеў, у намінацыі «Творчы Дэбют» — Марта Шчэрбіч. Яркая работа маладой мастачкі «Калейдаскоп» увасобіла дзіцячыя ўспаміны пра наведванне Камароўскага рынку ў Мінску. Вядомая габеленшчыца Наталля Лісоўская скарыла намінацыю «Дэкаратыўна-прыкладное мастацтва» — яе творы адсылаюць да архетыпаў, да нацыянальных традыцый. Усевалад Швайба за серыю работ «Хатынь» стаў лаўрэатам у намінацыі «Графіка». Масцітыя аўтары Глеб Отчык і Сяргей Варкін — у намінацыі «Дызайн». На конкурс быў прадстаўлены іх дызайн-праект экспазіцыі Слуцкага краязнаўчага музея. Глеб Отчык, які з'яўляецца старшынёй Беларускага саюза мастакоў, падчас цырымоніі прызнаўся: ён рады, што журы конкурсу адзначыла гэтую работу, таму што яна важная як для жыхароў Слуцка, так і для наведнікаў музея. Валерый Калтыгін, вядомы керамік, арганізатар міжнародных пленэраў, атрымаў узнагароду ў намінацыі «За ўклад у развіццё выяўленчага мастацтва».

Наталля ЛІСОЎСКАЯ. «Сенажаць».

Аляксандр ШАПО. «Дрэва дарог» на станцыі метро «Вакзальная».

Выстава, на якой можна пабачыць творы пераможцаў, будзе працаваць яшчэ некалькі дзён, да 26 лістапада.

Людміла ІВАНОВА.

ВІРТУАЛЬНЫ МУЗЕЙ, ПРЫСВЕЧАНЫ ПІСЬМЕННІКУ-ЗЕМЛЯКУ

У апошнія дзесяцігоддзі галоўнымі асяродкамі краязнаўчай работы ў краіне па праве з'яўляюцца бібліятэкі. Абласныя, раённыя, гарадскія, гарпасялковыя, сельскія, бібліятэкі аграгарадкоў... Зладжаная праца захавальнікаў і прапагандыстаў кніжных скарбаў самым цесным чынам звязана са збіраннем матэрыялаў па гісторыі роднага краю. І пры гэтым бібліятэкары ў сваіх памкненнях захаваць памяць мінулых часін, біяграфію нашых прашчураў актыўна карыстаюцца найноўшымі лічбавымі тэхналогіямі.

Яркі прыклад — стварэнне розных электронных рэсурсаў, карыстацца якімі можна і пры наведванні бібліятэк, а таксама анлайн. У дзяржаўнай установе культуры «Уздзенская цэнтральная раённая бібліятэка імя П. Труса» створаны і працуе «Віртуальны музей Алеся Махнача». Каб наведаць яго, дастаткова зайсці на сайт раённай бібліятэкі.

— Мы з вялікай пашанай ставімся да творчай спадчыны пісьменнікаў-землякоў, — расказвае **дырэктар раённай бібліятэкі Аксана ДРАЧАН**. — Уздзеншчына — сапраўднае гняздо паэтаў, празаікаў... Варта згадаць хаця б народнага пісьменніка Беларусі Кандрата Крапіву, славутага драматурга, які нарадзіўся ў вёсцы Нізок, Петруся Броўку, Паўлюка Труса, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь Васіля Шырко, класіка дзіцячай літаратуры Алеся Якімовіча, не менш цікавага дзіцячага пісьменніка Алеся Пальчэўскага, кандыдата філалагічных навук, аўтара кніг пра Цётку Лідзію Арабей, краязнаўчага пісьменніка Уладзіміра Кісялёва, публіцыста Мікалая Караля, празаіка і драматурга, галоўнага рэдактара газеты «Літаратура і мастацтва» Ілью Гурскага, паэта Антона Бялевіча... Дарэчы, пра Нізок. І Крапіва, і Арабей, і Паўлюк Трус — усе родам з гэтай вёсачкі. А яшчэ тут нарадзіўся народны артыст Беларусі Анатоль Трус. З Нізка родам адзін з арганізатараў і кіраўнікоў камсамольска-маладзёжнага антыфашысцкага падполля на Міншчыне і Магілёўшчыне ў Вялікую Айчынную вайну Павел Фаміч Валожын. У вёсцы Забалацце на Уздзеншчыне нарадзіўся пісьменнік і драматург Алесь Махнач. Закончыўшы ў 1941 годзе Калінкавіцкае ваеннае вучылішча, ён быў размеркаваны на службу ў Брэсцкую крэпасць. У час абароны крэпасці трапіў у палон. Быў вызвалены з канцлагера ў 1945 годзе. Доўгі час правёў у ваенных шпіталях. А з 1947 да 1953 года загадваў Прысынкаўскай сельскай бібліятэкай. Пасля працаваў у «Літаратуры і мастацтве». Закончыў Літаратурны інстытут імя А. М. Горкага... Алесь Іванавіч займаўся драматургіяй, пісаў творы для юнага чытача.

І, што выклікае ў нас асаблівыя пачуцці, быў частым госцем ва Уздзе, у бібліятэцы. Ён, здаецца, і цяпер застаецца для нас дарадцам, добрым і жывым сябрам...

У «Віртуальным музеі Алеся Махнача» — некалькі раздзелаў: «З аўтабіяграфіі Алеся Махнача»; «Я пазнаёміўся з табой, вайна...»; «На ніве культуры»; «Радкі, напісаныя сэрцам»; «Летапіс краязнаўчай працы»; «З архіва Алеся Махнача»; «Успаміны пра пісьменніка»; «Перапіска з землякамі»; «Алесь Махнач на радзіме»; «Фільмаграфія»; «Ушанаванне памяці». Надзвычай багаты дакументальны і мастацкі архіў!.. У ім захоўваюцца і ненадрукаваныя раней творы. І калі не цяпер, то з часам, несумненна, яны будуць надрукаваны на паперы. У электронным архіве Алеся Махнача ва Уздзе — і яго ўнікальныя ўспаміны пра жыццё на Уздзеншчыне ў пасляваенныя гады. Старонкі пра побыт, сацыяльныя зносіны, стасункі чалавека і ўлады чытаюцца лепей і цікавей, чым іншыя раманы, дзе часам і на каліва не было праўды пра жыццё.

Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь Васіль Шырко так аднойчы выказаўся пра любімага уздзенцамі пісьменніка-франтавіка: «Ёсць людзі, знаёмства з якімі не толькі застаецца назаўсёды ў памяці, але і аказвае ўплыў на светапогляд іншых. Такім для многіх жыхароў Уздзеншчыны быў Алесь Іванавіч Махнач».

А вось гэтыя словы пра Махнача належаць былому дырэктару Уздзенскага раённага краязнаўчага музея Анатолю Папко: «Цудоўны быў чалавек. Шчыры ў адносінах з аднавяскоўцамі, землякамі, ён поўнасцю аддаваў сябе працы па ўшанаванні людзей, вартых добрага слова, падзей, што пакінулі адметны след у гісторыі»...

...Сярод многіх кніг Алеся Махнача, што знаходзяцца ў фондах і на экспазіцыйных паліцах Уздзенскай цэнтральнай раённай бібліятэкі імя П. Труса, — краязнаўчыя нарысы «Забалацце» і «Нізок». Яны выйшлі дзякуючы намаганням руплівага выдаўца Віктара Хурсіка ў серыі вясковазнаўчых нарысаў «Ведаць свой край Беларусь». Алесь Махнач быў захоплены краязнаўствам, ён нягледзячы на ўсе праблемы са здароўем, карпеў у архівах, часта наведваўся на Уздзеншчыну. І нават незадоўга перад смерцю разам з аматарамі пошукаў сакральных аб'ектаў прайшоўся уздзенскімі сцежкамі, выступіў у ролі дасведчанага і шчыра зацікаўленага ў прадстаўленні роднай старонкі экскурсавода. Згадкі пра ўспаміны, краязнаўчыя нарысы падказваюць неабходнасць валодання ёмістай, асобнай, паўнавартаснай творчай спадчынай Алеся Махнача. Добра было б зрабіць гэта ў пярэдадзень 80-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў ці хаця б да 80-годдзя Вялікай Перамогі. Салдат-пакутнік, чалавек драматычнага і разам з тым шчаслівага лёсу, шчыры служка роднаму краю, аўтар многіх твораў пра Вялікую Айчынную вайну, пра Брэсцкую крэпасць і яе абаронцаў, несумненна, варты гэтага.

Раман СЭРВАЧ.
Фота Віктара ІВАНЧЫКАВА.

Информация о проведении открытого аукциона 29 декабря 2023 г. на право аренды земельного участка

Организатор аукциона: Смолевичский районный исполнительный комитет, 222201, г. Смолевичи, ул. Советская, д. 125

№ лота	Адрес земельного участка	Кадастровый номер	Площадь (га)	Целевое назначение	Срок аренды	Начальная цена земельного участка (бел. руб.)
1	Смолевичский район, Усяжский с/с, пос. Усяж, ул. Промышленная, 14А	624885606601000336	1,4477	Для строительства и обслуживания историко-образовательного центра (объект № 10/2023) (1 16 20 земельный участок для размещения объектов неустановленного назначения)	99 лет	23 742,28

Аукцион состоится **29 декабря 2023 г. в 15.00** в Смолевичском районном исполнительном комитете по адресу: *г. Смолевичи, ул. Советская, д. 125*, зал заседаний.

Извещения о проведении аукциона размещены на сайтах: Государственного комитета по имуществу: **https://au.nca.by/, http://rlt.by/ru/,** Смолевичского райисполкома: **isp@smolevichi.gov.by,** на сайте Минского областного исполнительного комитета.

УНП 600014139

ИЗМЕНЕНИЕ К ПРОЕКТНОЙ ДЕКЛАРАЦИИ ООО «Датч Стар»,

опубликованной в газете «Звязда» 01.09.2022 г.

по объекту «Жилая застройка со встроенными помещениями общественного назначения в границах пр. Дзержинского – ул. Щорса – ул. Папанина» (2-я очередь строительства)

Для привлечения дольщиков к строительству по договорам создания объектов долевого строительства для граждан, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, предлагаются:

20 (двадцать) двухкомнатных квартир **площадью от 67 до 143 кв. м,** стоимость 1 кв. метра **от 3 410 до 4 600 белорусских рублей,** с обязательным условием приобретения не менее одного машиноместа в объекте «Жилая застройка со встроенными помещениями общественного назначения в границах пр-та Дзержинского – ул. Щорса – ул. Папанина (2-я очередь строительства, 3-й пусковой комплекс)».

На предприятии действует система регулирования стоимости, зависимая от площади, этажа и условий оплаты объекта строительства.

Условия оплаты – полная оплата цены договора в течение 3-7 календарных дней с момента регистрации договора долевого строительства в Комитете строительства и инвестиций Мингорисполкома.

Ознакомление дольщиков с планировками квартир, предлагаемых для заключения договоров создания объектов долевого строительства, осуществляется по предварительной договоренности в рабочее время ООО «Датч Стар» по адресу: г. Минск, пр-т Дзержинского, д. 19, пом. 1515.

Тел.: 375 (17) 336 73 88, 375 (44) 534 30 00, 375 (29) 534 30 00.

УНП 191061436

ИЗМЕНЕНИЯ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ ООО «Датч Стар»,

опубликованную в газете «Звязда» 03.03.2022 г.

по объекту «Жилая застройка со встроенными помещениями общественного назначения в границах пр. Дзержинского – ул. Щорса – ул. Папанина» (1-я очередь строительства)

Для привлечения дольщиков к строительству по договорам создания объектов долевого строительства для граждан, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, предлагаются:

2 (две) однокомнатных квартиры площадью **71,54 кв. м,** стоимость 1 кв. м от **3 720 до 4 200 белорусских рублей,** с обязательным условием приобретения не менее одного машиноместа в объекте «Жилая застройка со встроенными помещениями общественного назначения в границах пр-та Дзержинского – ул. Щорса – ул. Папанина (2-я очередь строительства, 3-й пусковой комплекс)».

5 (пять) двухкомнатных квартир площадью **от 79 до 138 кв. м,** стоимость 1 кв. м от **3 658 до 4 300 белорусских рублей,** с обязательным условием приобретения не менее одного машиноместа в объекте «Жилая застройка со встроенными помещениями общественного назначения в границах пр-та Дзержинского – ул. Щорса – ул. Папанина (2-я очередь строительства, 3-й пусковой комплекс)».

На предприятии действует система регулирования стоимости, зависимая от площади, этажа и условий оплаты объекта строительства.

Условия оплаты – полная оплата цены договора в течение 3-7 календарных дней с момента регистрации договора долевого строительства в Комитете строительства и инвестиций Мингорисполкома.

Ознакомление дольщиков с планировками квартир, предлагаемых для заключения договоров создания объектов долевого строительства, осуществляется по предварительной договоренности в рабочее время ООО «Датч Стар» по адресу: г. Минск, пр-т Дзержинского, д. 19, пом. 1515.

Тел.: 375 (17) 336 73 88, 375 (44) 534 30 00, 375 (29) 534 30 00.

УНП 191061436

РУП «Институт недвижимости и оценки» (Гродненский филиал)

информирует о проведении повторного открытого аукциона по продаже имущества, принадлежащего открытому акционерному обществу «Гроднохлебпром»

Аукцион состоится 11.12.2023 г. в 11.00 по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, 209. Телефон для справок 55-87-71

Лот № 1	
Наименование, характеристика предмета аукциона, местонахождение предмета аукциона	ЛОТ 1: - капитальное строение, инв. № 410/С-12464 (назначение – здание многофункциональное 2 29 25, наименование – многофункциональное здание), общей площадью 69,6 кв. м, расположенное по адресу: г. Волковыск, ул. Школьная, 16; - капитальное строение, инв. № 410/С-19981 (назначение – сооружение специализированное коммунального хозяйства 3 10 00, наименование – водопровод), протяженностью 23,0 м, расположенное по адресу: г. Волковыск, ул. Школьная, 16; - капитальное строение, инв. № 410/С-19986 (назначение – сооружение специализированное энергетики 3 08 00, наименование – газопровод), протяженностью 10,0 м, расположенное по адресу: г. Волковыск, ул. Школьная, 16; - капитальное строение, инв. № 410/С-19988 (назначение – сооружение неустановленного назначения 3 99 99, наименование – мощение), общей площадью 177,7 кв. м, расположенное по адресу: г. Волковыск, ул. Школьная, 16/1; - капитальное строение, инв. № 410/С-19983 (назначение – сооружение специализированное коммунального хозяйства 3 10 00, наименование – канализация), протяженностью 14,9 м, расположенное по адресу: г. Волковыск, ул. Школьная, 16; - устройство молниеотвода. Лот № 1 расположен на земельном участке, кадастровый № 420850100001001674, площадью 0,0763 га (назначение – земельный участок для размещения объектов розничной торговли 1 16 03), расположенном по адресу: г. Волковыск, ул. Школьная, 16. Условия аукциона: - оплата должна быть внесена в течении 30 (тридцати) календарных дней с даты заключения договора; - расходы, связанные с государственной регистрацией сделки, несет Покупатель; - возмещение победителем аукциона (лицом, приравненным к победителю аукциона) затрат Продавца по оказанию услуг по независимой оценке в размере 679,80 р.; - возмещение победителем аукциона (лицом, приравненным к победителю аукциона) затрат Продавца по уплате вознаграждения организатору торгов в размере 5 % от конечной цены продажи
Начальная цена продажи	67 393,78 р. (шестьдесят семь тысяч триста девяносто три рубля семьдесят восемь копеек) с учетом НДС
Сумма задатка	6 739 р. (шесть тысяч семьсот тридцать девять рублей)
Реквизиты для перечисления задатка	BY44BLBB30120500833225001001 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, код банка BLBBBY2X, УНП 500833225
Место, дата и время окончания приема заявлений	Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 208, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница). Обед – с 12.30 до 13.18. Последний день приема заявлений – **07.12.2023 г. до 15.00**
Объявление о проведении первого аукциона было размещено в газете «Звязда» от 05.08.2023 г.	
Порядок оформления участия в аукционе, порядок его проведения, а также определения лица, выигравшего аукцион, содержатся в информации о проведении аукциона, опубликованной на сайте Организатора аукциона – https://grino.by/auktsiony	

Центр Промышленной Оценки

• ОРГАНИЗАЦИЯ АУКЦИОНОВ
• ОЦЕНКА ВСЕХ ВИДОВ ИМУЩЕСТВА

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ ЭЛЕКТРОННОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1607. УНП 191021390
Продавец	ОАО «Паритетбанк», г. Минск, ул. Киселева, 61а. УНП 100233809.
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 5. УНП 191224638 (**www.ipmtorgi.by**)

Предмет электронных торгов – транспортные средства, бывшие в употреблении.
Местоположение: г. Минск, ул. Киселева, 61А

Лот №	Наименование лота	Начальная цена с НДС 20 %, бел. руб.
1	**Грузопассажирский специальный фургон (инкассация) Volkswagen Caddy**, АК 5690-7, 2009 г. в., инв. № 20276	**10 080,00**
2	**Грузопассажирский специальный фургон (инкассация) Renault Master CA-3500 «LUBAVA»**, ОА 6334-7, 2016 г. в., инв. № 6296	**28 920,00**

Задаток 10 % от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях перечисляется на р/с BY47 BELB 3012 0028 5000 3022 6000 в ОАО «Банк БелВЭБ», г. Минск, БИК BELBBY2X, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи: 5 (пять) рабочих дней после проведения аукциона

Условия оплаты предмета электронных торгов: победитель аукциона или единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 % (далее – единственный участник аукциона), обязан произвести оплату в размере 100 % стоимости имущества не позднее **5 (пяти) рабочих дней** с момента подписания договора купли-продажи

Порядок проведения и оформления участия в электронных торгах

Электронные торги проводятся в соответствии с регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by. Ответственность участника аукциона, его права и обязанности, **штрафные санкции** прописаны в **соглашении** о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона. Данное соглашение является договором присоединения и размещается на странице лота во вкладке «Документы». Победителем аукциона признаётся участник, предложивший максимальную цену

Победитель электронных торгов либо единственный участник торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить **вознаграждение организатору торгов по лотам 6 %** от цены продажи лота в течение 3 (трех) рабочих дней после проведения электронных торгов.
Расходы, связанные с организацией и проведением торгов, все мероприятия по снятию с учета в органах ГАИ, Гостехнадзора и иных регистрирующих органах, несет победитель аукциона (единственный участник аукциона), заключивший договор купли-продажи

Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за один день до наступления даты проведения аукциона

Дата и время начала и окончания электронных торгов: 29.12.2023 с 11.00 до 12.00.

Торги продлеваются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов.
Заявки на участие в электронных торгах принимаются по 28.12.2023 до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу www.ipmtorgi.by

Контактные телефоны: +375 17-310-36-37; +375 44-704-92-06
E-mail: auction@cpo.by

ОАО «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга»

(организатор аукциона) по поручению **Гомельского филиала РУП почтовой связи «Белпочта»** (продавец) извещает о проведении 18 декабря 2023 года открытого аукциона по продаже права заключения договоров аренды недвижимого имущества в 11.00 в городе Гомеле по улице Гагарина, 20, каб. 2.9

№ лота	Наименование лотов	Начальная цена продажи, бел. руб., с учетом НДС (20 %)	Сумма задатка, бел. руб., с учетом НДС (20 %)
1	**Помещение площадью 33,2 (21,5 и 11,7) кв. м** в изолированном помещении – помещение связи с инв. № 340/D-213112, помещение на 4-м этаже. **Адрес:** г. Речица, ул. Советская, 66-2. Коэффициент спроса – 3,0. Базовая ставка – 0,2. Коэффициент месторасположения – 1,0	**140,27**	140,27
2	**Помещение площадью 35,4 (30,3 и 5,1) кв. м** в капитальном строении – здание отделения связи с инв. № 320/С-19750, помещение на 1-м этаже. **Адрес:** г. Жлобин, ул. Шоссейная, 135. Коэффициент спроса – 3,0. Базовая ставка – 0,25. Коэффициент месторасположения – 0,6	**149,57**	149,57
Сведения о продавце	Гомельский филиал РУП «Белпочта», г. Гомель, ул. Советская, 8, тел. 8 (0232) 79-69-76		
Срок подачи заявления	**С 25.11.2023 г. по 14.12.2023 г.** в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 16.00 по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 20, 2-й этаж, каб. 2.9. Организатор аукциона вправе отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее чем за 3 (три) дня до его проведения		
Номер р/с для перечисления задатка	Р/с BY35 AKBB 3012 0210 2005 4310 0000, в ОАО «АСБ Беларусбанк», BIC AKBBBY2X, УНП 400395996, **получатель – Гомельский филиал РУП почтовой связи «Белпочта»,** назначение платежа – задаток за участие в аукционных торгах за лот №_ (задаток для участия в аукционе перечисляется до подачи заявления). Код назначения платежа – 40901 «Перечисление гарантийного взноса»		
Условия пользования	Для размещения офиса, складских помещений, оказания услуг, организация производства (кроме вредных производств)		
Размер штрафа	Лоты №№1, 2 – 2 (две) базовые величины, согласно Указу Президента РБ от 10.01.2013 г. № 14 «О внесении изменений и дополнений в Указ Президента РБ от 05.05.2009 г. № 232» (Об определении размера штрафа в случае отказа или уклонения участника, выигравшего торги от условий проведения аукционных торгов, согласно действующему законодательству)		

Срок договора аренды – 5 (пять) лет, шаг аукциона – 10 (десять) %.
К участию допускаются индивидуальные предприниматели, физические и юридические лица.

Необходимо в адрес Организатора торгов подать заявление по установленной форме, подписать соглашение с Организатором торгов и предоставить необходимые документы: юридическим или физическим лицом, а также индивидуальным предпринимателем Республики Беларусь – копию платежного поручения о перечислении задатка на текущий (расчетный) банковский счет, указанный в извещении; юридическим лицом или индивидуальным предпринимателем Республики Беларусь – копию документа, подтверждающего государственную регистрацию этого юридического лица или индивидуального предпринимателя; юридическим лицом – нерезидентом Республики Беларусь – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны учреждения (выписка должна быть произведена не ранее шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) или иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; представителем юридического лица или индивидуального предпринимателя – предъявляет оригинал доверенности (документ, подтверждающий полномочия должностного лица).

При подаче документов заявитель (его представитель) предъявляет документ, удостоверяющий личность, а руководитель юридического лица – также документ, подтверждающий его полномочия. При заключении договоров аренды ставка арендной платы может быть скорректирована с учетом обязательности применения в соответствии с Указом Президента Республики Беларусь от 29.03.2012 г. № 150 понижающих или повышающих коэффициентов в зависимости от вида деятельности, осуществляемой на арендуемых площадях, и категории арендатора. В случае единственного участника торгов, ему будет предложено приобрести лот по начальной цене, увеличенной на **5 (пять) процентов**. Участник торгов имеет право до начала торгов письменно отозвать свое заявление на участие. Неявка участника торгов на торги признается отказом от участия в торгах. В этих случаях сумма внесенного им задатка возвращается **Продавцом** в течение **5 (пяти) рабочих дней** со дня проведения торгов. Победителями торгов будут признаны участники, предложившие более высокую цену. Победитель аукциона (лицо, приравненное к победителю аукциона) обязан: подписать протокол о результатах аукциона; возместить Организатору аукциона затраты на организацию и проведение торгов, Продавцу затраты за публикацию в газете «Звязда» в течение **3 (трех) рабочих дней** с момента подписания протокола, а так же в установленном порядке перечислить на текущий (расчетный) счет арендодателя сумму, за которую продан предмет аукциона в течение **3 (трех) рабочих дней** со дня его проведения, за вычетом внесенной им суммы задатка. С участником, ставшим победителем аукциона (лицом, приравненным к победителю аукциона) в течение **10 (десяти) рабочих дней** после проведения аукциона и подписания протокола будет заключен договор аренды недвижимого имущества. В срок не позднее **5 (пяти) рабочих дней** после подписания договора аренды победитель торгов обязан подписать акт приема-передачи арендуемого имущества.

Аукцион проводится в соответствии с Положением «О порядке проведения аукционов по продаже права заключения договоров аренды капитальных строений (зданий, сооружений), изолированных помещений, машино-мест, их частей, находящихся в государственной собственности», утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.08.2009 г. № 1049 (изм. от 14.08.2021 № 465).

Извещение о проведении аукциона размещено на сайтах: организатора аукциона – www.gomeloblreklama.by, www.expert-usluga.by (раздел «Аукционы»); Государственного комитета по имуществу Республики Беларусь www.gki.gov.by/ в разделе «Продажа/Аренда имущества», далее – «Продажа и аренда государственной недвижимости. Единая база».

Порядок оформления участия в аукционе, в том числе документации, необходимой для регистрации участника торгов, порядок проведения аукциона размещены на официальном сайте Организатора торгов – www.gomeloblreklama.by, www.expert-usluga.by, раздел «Аукционы».

Дополнительная информация по контактным телефонам организатора аукциона: 8 (0232) 23-23-56, 8 (044) 599-18-16.

БУЭНАС-АЙРЭС ПАВЯРНУЎ НАПРАВА

Куды рушыць Аргенціна пасля выбараў?

Па выніках усеагульных выбараў у Аргенціне былі абраны прэзідэнт, віцэ-прэзідэнт, члены нацыянальнага кангрэса, а таксама губернатары большасці правінцый. Новым кіраўніком другой па велічыні эканомікі краіны Паўднёвай Амерыкі быў абраны Хаўер Мілей. У другім туры выбараў несістэмны ўльтраправы палітык перамог дзейнага міністра эканомікі Сергіа Масу (55,7 працэнта галасоў супраць 44,3). Апошні яшчэ да абвяшчэння афіцыйных вынікаў павіншаваў суперніка з перамогай. Дзейны прэзідэнт Аргенціны Альберта Фернандэс заявіў, што адразу гатовы пачаць работу па перадачы ўлады абранаму кіраўніку дзяржавы Хаўеру Мілею. Яго інаўгурацыя павінна адбыцца 10 снежня. Падчас выбарчай кампаніі Мілей абяцаў радыкальна змяніць як унутраную палітыку краіны, так і яе знешнепалітычны курс. Куды ж рушыць Аргенціна з новым прэзідэнтам?

Кандыдат з бензапілой

53-гадовы Хаўер Херарда Мілей атрымаў вядомасць у Аргенціне як вучоны-эканаміст, аўтар і вядучы шэрагу праграм на радыё і тэлебачанні. У 1993-м ён скончыў Універсітэт Бельграна, атрымаў ступень бакалаўра эканомікі і працягнуў навучанне ў Інстытуце эканамічнага і сацыяльнага развіцця, а таксама ва Універсітэце Таркуатадзі-Тэла. У юнацтве ён спяваў у рок-гурце і быў варатаром футбольнай каманды.

Аб асабістым жыцці палітыка вядома мала. Ён не жанаты. У мінулым сустракаўся са спявачкай Даніэлай Моры, а цяпер, згодна з паведамленнямі сацсетак, знаходзіцца ў рамантычных адносінах з актрысай Фацімай Флорэс. Самым блізкім чалавекам ён лічыць сваю малодшую сястру Карыну. У Мілея пяць сабак пароды англійскі мастыф, якіх ён называе сваімі чацвераногімі дзецьмі. Усе пяць сабак — клоны яго сабакі Конана, якога не стала ў 2017-м.

Мілей больш за 20 гадоў выкладаў розныя эканамічныя дысцыпліны ў ВНУ Аргенціны і іншых краін. Ён удзельнічаў у канферэнцыях, пісаў навуковыя працы, выдаваў кнігі. Працаваў эканамістам у розных структурах, у прыватнасці ў аргенцінскім аддзяленні найбуйнейшай банкаўскай карпарацыі лонданскага Сіці HSBC і ў буйным пенсійным фондзе Maxima. З 2012-га Мілей узначальваў аддзел эканамічных даследаванняў у нацыянальным аналітычным цэнтры Fundacion Acordar. Ён уваходзіў у групу эканамічнай палітыкі Міжнароднай гандлёвай палаты (саветнік G20) і Сусветнага эканамічнага форума. Мілей называе сябе прыхільнікам аўстрыйскай эканамічнай школы і лібертарыянцаў. Гэтая плынь, заснаваная ў Аўстрыі Карлам Менгерам у канцы XIX стагоддзя, вызнае прынцып мінімальнага ўмяшання дзяржавы ў жыццё краіны.

У палітыку Мілей прыйшоў у 2019-м, далучыўшыся да Лібертарыянскай партыі, якая ўвайшла ў склад апазіцыйнай кааліцыі «Свабода надыходзіць». У 2021-м Мілей быў абраны дэпутатам нацыянальнага кангрэса. Падчас перадвыбарнай кампаніі Мілей рабіў асноўны акцэнт на крытыцы палітычнага істэблішменту. Ён выступае за скасаванне Цэнтральнага банка і шэрагу міністэрстваў, у тым ліку міністэрстваў працы і адукацыі, а нацыянальную валюту песа прапануе замяніць доларам ЗША. Для вырашэння эканамічных праблем Мілей мае намер сур'ёзна ўрэзаць бюджэтныя расходы, абяцаючы не скарачаць пры гэтым сацыяльную падтрымку насельніцтва. Акрамя таго, ён плануе прыватызацыю дзяржкампаній, у тым ліку ў сферы адукацыі і аховы здароўя. Мілей прапануе доўгатэрміновую эканамічную праграму адраджэння Аргенціны. Паводле яго слоў, ён разлічвае на 35—50 гадоў рэформаў.

Многія аргенцінцы лічаць Мілея папулістам і шоўменам — на перадвыбарныя мітынгі ён часта выходзіў з бензапілой у руках, якая з'яўлялася сімвалам яго барацьбы з «палітычнай кастай», што склалася за апошнія гады ў Аргенціне. У якасці перадвыбарчага сцяга ён абраў жоўтае палатно з выявай грымучай змяі, якая скруцілася ў клубок, і лозунгам «Не наступай на мяне». За свае эпатажныя выступленні і часта вельмі экстравагантныя меркаванні Мілей атрымаў у Аргенціне мянушку «міні-Трамп».

Спадзяванні на цуд

Некаторыя погляды і выказванні Мілея выклікалі бурныя дыскусіі ў сацсетках і крытыку з боку шматлікіх аргенцінцаў. Ён выступае супраць абортаў, за свабоднае нашэнне зброі, легалізацыю наркотыкаў і законны продаж чалавечых органаў. Аднойчы ён раскрытыкаваў Папу Рымскага Францыска (які з'яўляецца аргенцінцам і вельмі шануецца ў краіне), назваўшы яго прадстаўніком усяго самага шкоднага на планеце.

Мілей неаднаразова заяўляў, што не мае намеру садзейнічаць развіццю міждзяржаўных адносін з Кітаем, Бразіліяй і Расіяй з-за нязгоды з палітыкай гэтых дзяржаў. Пры гэтым ён сцвярджаў, што не будзе перашкаджаць прыватнаму бізнесу весці справы з гэтымі краінамі. Ён лічыць прыярытэтнымі саюзнікамі Аргенціны ЗША і Ізраіль, а таксама мае намер адазваць ужо адобраную заяўку на ўступленне Аргенціны ў БРІКС.

Аб намеры краіны адмовіцца ад членства ў гэтай уплывовай міжнароднай арганізацыі заявіла напярэдадні эканамічны саветнік Мілея і кандыдат на пасаду міністра замежных спраў Дзіяна Мандзіна. Яна дадала, што новае кіраўніцтва краіны не мае нічога за ці супраць БРІКС. «Мы не разумеем, у чым выгада Аргенціны ў дадзены момант. Калі потым акажацца, што выгада ёсць, мы прааналізуем гэта», — сказала яна РІА «Новости». Як вядома, на саміце БРІКС у Ёханесбургу ў жніўні было абвешчана рашэнне запрасіць Аргенціну, Егіпет, Іран, Эфіопію, ААЭ і Саудаўскую Аравію стаць паўнапраўнымі сябрамі арганізацыі з 1 студзеня 2024-га.

У Крамлі звярнулі ўвагу на шэраг перадвыбарных заяў новага аргенцінскага лідара, але будуць «арыентавацца і меркаваць па тых заявах, якія ён будзе рабіць пасля інаўгурацыі», адзначыў прэс-сакратар Прэзідэнта РФ Дзмітрый Пяскоў. Як адзначыў дэкан факультэта эканамічных і сацыяльных навук Расійскай акадэміі народнай гаспадаркі і дзяржаўнай службы пры Прэзідэнце РФ Аляксандр Чычын, Мілею ўдалося перамагчы ў прэзідэнцкай гонцы дзякуючы папулісцкай рыторыцы і стаўцы на маладых выбаршчыкаў. «Нявопытнаму ў палітыцы Мілею ўдалося заваяваць сімпатыі такой жа палітычна нявопытнай моладзі дзякуючы эксцэнтрычным выступленням і папулізму. Новы прэзідэнт характарызаваў сітуацыю ў краіне як самы цяжкі крызіс у гісторыі Аргенціны. Папярэдні ўрад не здолеў яго ўтаймаваць, а таму людзі вырашылі абраць Мілея як найменшую з бед. Сваю палітыку абраны прэзідэнт азначыў шырокімі мазкамі, пры гэтым адно яго сцвярджэнне супярэчыць другому. Самі аргенцінцы, верагодна, спадзяюцца на цуд», — адзначыў аналітык. Ён мяркуе, што тактыку для сваёй перадвыбарнай кампаніі новы аргенцінскі прэзідэнт запазычыў у экс-прэзідэнта ЗША Дональда Трампа. «У эпатажнасці Мілея ёсць доля гульні. Ён і павінен быў так яскрава сябе праявіць, таму што быў невядомым палітыкам. У інфаполі Мілей з'явіўся ўсяго некалькі гадоў таму дзякуючы супрацоўніцтву са СМІ і напісанню несур'ёзных навуковых прац з вялікай колькасцю запазычанняў і плагіяту. Каб прыцягнуць да сябе ўвагу, ён вырашыў выкарыстоўваць методыку Трампа, адаптаваўшы яе пад лацінаамерыканскі электарат», — лічыць эксперт.

«Шокавая» тэрапія

Прафесар кафедры міжнародных адносін і знешняй палітыкі Расіі Маскоўскага дзяржаўнага інстытута міжнародных адносін Барыс Мартынаў у гутарцы з RT выказаў меркаванне, што яшчэ адным фактарам, які сыграў на руку Мілею, стаў адрозны ад пераністаў падыход да вырашэння праблем у эканоміцы. «Аргенціна напрыканцы XIX стагоддзя лічылася развітой краінай з адным з найбольш высокіх узроўняў жыцця ва ўсім Заходнім паўшар'і. Аднак цудоўнае геаграфічнае становішча і ўрадлівыя землі сыгралі з аргенцінцамі злы жарт. Разлічваючы выключна на рэсурсы, краіна прыйшла да застою. З устанаўленнем улады пераністаў Аргенціна паступова «скацілася» да ўзроўню краін трэцяга свету. Усё дзякуючы нявывераным сацыяльным праграмам, якія наносілі сур'ёзную шкоду эканоміцы і стымулявалі «паразітызм» у грамадстве — народ чакаў падачак ад дзяржавы», — заявіў Барыс Мартынаў.

Дарэчы, у гісторыі Аргенціны ўжо быў прэзідэнт з такімі ж, як у Мілея, ідэямі. «Карлас Менем правёў татальную прыватызацыю, увёў абмежаванні на функцыі ЦБ, прывязаў нацыянальную валюту да долара, а таксама скараціў сотні тысяч дзяржслужачых. У доўгатэрміновай перспектыве гэтыя меры заканамерна прывялі да масавага беспрацоўя. Акрамя таго, значна вырас знешні доўг, даходы ад прыватызацыі скончыліся, стала не хапаць сродкаў на штучную падтрымку парытэту песа і долара. Усё гэта прывяло да глыбокай рэцэсіі, — нагадаў Аляксандр Чычын. — Цяпер Мілей кажа, што паспрабуе пазбегнуць памылак Менема, толькі незразумела, якім чынам».

Па словах Барыса Мартынава, абяцанні пераарыентаваць знешнюю эканоміку на Захад таксама не прынясуць жаданага эфекту. «Кітай і Бразілія — гэта найбуйнейшыя гандлёвыя партнёры Аргенціны. Скарачэнне сувязі з імі толькі з-за непрыязнасці Мілея да камуністаў пацягне за сабой катастрафічныя наступствы для эканомікі», — заявіў аналітык. Тым не менш, як мяркуе Аляксандр Чычын, «гучныя і паспешлівыя» заявы Мілея на мітынгах яшчэ не азначаюць, што ён рэалізуе іх на практыцы. Напрыклад, працягвае суразмоўца RT, Мілей сам яшчэ не да канца вырашыў, хоча ён уступлення Аргенціны ў БРІКС ці не. «Мілей павінен бачыць, якія эканамічныя плюсы дае гэта арганізацыя. Пасля выбрання ён павінен будзе дзейнічаць асэнсавана. Цяперашняя палітычная сітуацыя гэтаму садзейнічае. Калі Мілей хоча ўтрымацца ва ўладзе, нельга сыходзіць з эканамічных саюзаў, — лічыць аналітык. — Сябраваць з ЗША ён будзе толькі ў выпадку перамогі Трампа, так што тут таксама яшчэ не ўсё вырашана. Выразных заяў наконт стасункаў з Расіяй палітык таксама не рабіў. Увогуле, Мілей пакуль не вызначыўся да канца з бокам, за які будзе гуляць».

Тым часам стала вядома, што Аргенціна не збіраецца разрываць адносіны з Кітаем, Бразіліяй і Расіяй. Аб гэтым будучы кіраўнік аргенцінскага МЗС Дыяна Мандзіна заявіла ў інтэрв'ю тэлеканалу TN: «Кажуць, што мы разарвем адносіны з Бразіліяй і Кітаем. Гэта рэчы, якія не маюць сэнсу і логікі. Няма ні разрыву, ні змены адносін». Журналіст тэлеканала спытаў у Хаўера Мілея, ці мае ён намер «памірыцца з Кітаем і Расіяй». «А калі я з імі сварыўся?» — адказаў Мілей.

Новы аргенцінскі лідар пацвердзіў, што налета краіна пяройдзе да «шокавай» фіскальнай тэрапіі. Ён заявіў аргенцінцам, што «грошай няма», таму дзяржаўныя выдаткі рэзка скароцяць. Тое, як менавіта ён збалансуе бюджэт, якія прыменіць механізмы і іншае, палітык не растлумачыў. Новы прэзідэнт Аргенціны толькі пацвердзіў наяўнасць пакуль неназванай каманды эканамістаў, якія зоймуцца балансам кароткатэрміновага доўгу Цэнтрабанка. Найбольш верагоднымі, па меркаванні эксперташ, могуць стаць масавы распродаж дзяржуласнасці, у тым ліку сельскагаспадарчых зямель, скупка іх транснацыянальнымі кампаніямі накшталт амерыканскай Monsanto і чарговы дэфолт па дзяржаблігацыях.

Захар БУРАК.

Даслоўна

«БЕЛАРУСЬ ЗАЦІКАЎЛЕНА Ў ДАЛЕЙШЫМ РАЗВІЦЦІ КАНСТРУКТЫЎНАГА ДЫЯЛОГУ З АРГЕНЦІНАЙ»

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка павіншаваў Хаўера Мілея з выбраннем на пасаду прэзідэнта Аргенціны. Аб гэтым паведамілі ў прэс-службе беларускага лідара.

«Беларусь зацікаўлена ў далейшым развіцці канструктыўнага дыялогу з Аргенцінай, устанаўленні змястоўных адносін у гандлёва-эканамічнай і іншых сферах на карысць нашых краін. Спадзяюся, што пры вашай падтрымцы беларуска-аргенцінскае супрацоўніцтва будзе паслядоўна ўмацоўвацца па ўсіх напрамках, якія ўяўляюць інтарэс для абодвух бакоў», — адзначаецца ў віншаванні.

РУХАВІК УНУТРАНАГА ЗГАРАННЯ

Куды накіравацца, каб «падцягнуць» фігуру? Маніторым прапановы і цэны

Нарэшце ў нашай краіне фізічная культура стала часткай жыцця большасці людзей. Больш нікога не трэба пераконваць, што фізічная актыўнасць павінна быць у тыднёвым (а лепш — у штодзённым) раскладзе кожнага сучаснага чалавека. Але адна справа — ведаць гэты прынцып, і зусім іншае — увасабляць яго ў рэальнасць. Пакуль адны шукаюць час і магчымасці пайсці ў залу або басейн, другія — прычыны гэтага не рабіць...

Такім чынам, куды падацца, каб зрабіць цела падцягнутым, нервы — моцнымі, а настрой — роўным? З якой сумай давядзецца развітацца, каб стаць уладальнікам абанемента ў басейн, трэнажорку або на пілатэс? І, нарэшце, дзе знайсці правільны настрой і сілу волі, каб да залы, куды набыты абанемент, усё ж дайсці?

ДЗЕ ЎЗЯЦЬ МАТЫВАЦЫЮ?

Калі вы не ў курсе, то ведайце: у фітнес-цэнтрах і розных «джымах» для дарослых ёсць сезоннасць, і яна прасочваецца даволі выразна. У залах, расказваюць трэнеры, кожны год становіцца людна ў верасні, з пачаткам, скажам так, новага навучальнага года. Першая партыя, як правіла, — моладзь ад 18 да 30. Да канца кастрычніка з гэтай першай хвалі адсейваецца прыкладна палова — тыя, хто любіць фразу: «Я б з радасцю, але ў мяне няма часу на фітнес»... Пачынаючы з лістапада залы і цэнтры перажываюць другую хвалю наведвальнікаў — ужо больш старэйшых. Тых, хто да гэтага часу «ўтрос» усе пытанні з дзецьмі (а часам і ўнукамі), іх школьным раскладам, секцыямі і студыямі пасля школы і нарэшце знайшоў час заняцца сабой. Гэтых людзей, дарэчы, трэнеры лічаць больш мэтанакіраванымі, чым моладзь — яны больш свядома выбіраюць спартыўны кірунак і больш упартыя ў дасягненні мэт. Таму менавіта да лістапада — снежня многія залы і фітнес-цэнтры з году ў год прымяркоўваюць рознага роду скідкі, акцыі і бясплатныя пробныя заняткі. Дарэчы, аб пенсіянерах. Дакладней — аб пенсіянерках (іх у залах больш, чым мужчын-аднагодкаў). Сучасныя панны каралеўскага ўзросту — частыя госці і ў трэнажорках, і ў басейнах, і ў рознага роду студыях тых ці іншых фітнес-кірункаў. І вось яны, мабыць, самыя ўпартыя «байцы». Ходзяць дакладна па графіку, не прапускаюць заняткі і дасягаюць выніку: паляпшэнне самаадчування плюс знешні эфект трэніровак.

— Калі чалавек сталага ўзросту вырашае заняцца сваім здароўем, ён і да гэтага пытання падыходзіць, так бы мовіць, стала, — дзеліцца **трэнер трэнажорнай залы аднаго з сеткавых фітнес-клубаў Мінска Мікіта УШКОЎ.** — Скажу шчыра: асабіста мне падабаецца працаваць з больш старэйшымі «вучнямі». Яны не «рвуць са старту», уважлівыя да ўсіх указанняў і не «саскочаць» пасля месяца заняткаў. Што да моладзі, многія сёння скардзяцца на лішнюю вагу і недахоп часу на спорт, але пры гэтым час на тое, што наносіць шкоду здароўю, знаходзяць. На наведванне трэнажорнай залы ў іх дзвюх гадзін няма (ну, або «дорага»), затое ёсць час і грошы на сядзенне ў сацсетках, на вячоркі ў піцэрыі, на фастфуд, часам — на цыгарэты, алкаголь і г. д. І хачу дадаць да пытання аб «дорага»: калі б за тыя грошы, якія яны марнуюць на некарысную «хуткую ежу» ці іншыя «радасці жыцця», яны набылі абанемент у трэнажорную залу або басейн, ім не прыйшлося б скардзіцца на лішнюю вагу.

Няправільныя псіхалагічныя ўстаноўкі не даюць дасягнуць жаданага выніку, нават калі да фітнес-залы вы ўсё ж дайшлі, гаворыць суразмоўца.

— Трэніравацца дзеля сэлфі — шлях у нікуды: праз пару тыдняў, не бачачы прынцыповых змен, заняткі вы кінеце. І вельмі дарэмна, бо якраз у гэты час закладваюцца вынікі, якія парадуюць ужо праз месяц ці два.

Правільная матывацыя да заняткаў — 50 % поспеху, кажуць трэнеры. А каб яна была правільнай, перш за ўсё, выбіраючы фітнес-кірунак, трэба дакладна вызначыцца з прамежкавымі мэтамі. Бо галоўная мэта нязменная ў любым узросце і для мужчын, і для жанчын: трэніроўкі дзеля здароўя.

— Іншая матывацыя, на жаль, не працуе, — падкрэслівае суразмоўца. — Развітыя мышцы, рухомыя суставы, нармальная работа сэрца, здаровыя сасуды і страўнікава-кішачны тракт — гэта і ёсць прыгажосць скуры, валасоў, зубоў, добрая фігура і ў цэлым тое, што разумеюць пад словазлучэннем «прывабная знешнасць».

Але дадатковыя мэты таксама важныя, і менавіта яны вызначаюць выбар фітнес-кірунку. Жадаеце пастрайнець — патрэбны кардыянагрузкі, а калі мэта — падцягнуць адрузлыя мышцы, неабходны сілавыя трэніроўкі.

НА ЛЮБЫ ГУСТ

Сёння ў Беларусі дастаткова спартыўных цэнтраў пад любыя запыты, і варыянтаў фізічнай актыўнасці да паслуг ахвотных — хоць адбаўляй. Але найбольшым попытам карыстаюцца звыклыя і правераныя варыянты: трэнажорка, басейн, пілатэс, ёга, танцы...

ПІЛАТЭС

Некалі навінка, сёння гэты фітнес-кірунак стаў такім жа звыклым, як скандынаўская хадзьба (пра якую ніхто ўжо не жартуе: «Дзе страцілі лыжы?»). Як і ёга, пілатэс — кірунак хутчэй жаночы (хоць мужчыну з трэніроўкі, вядома, ніхто не выганіць). Трэнінг уключае элементы расцяжкі і сілавой трэніроўкі, дакладна прапрацоўвае ўсе мышцы. Лічыцца, што і ў душы пасля пілатэсу надыходзіць гармонія, але гэта ўсё лірыка. Хаця тое, што любая фізічная нагрузка вядзе да выпрацоўкі эндарфінаў, агульнавядома.

Методыка аб'ядноўвае каля 500 практыкаванняў, і гэта дазваляе трэнерам

скласці па патрэбах і фізічных магчымасцях кожнага, хто прыходзіць у залу, індывідуальную сістэму, зрабіўшы ўпор на вырашэнне канкрэтных задач: падцягнуць жывот або грудзі, прыбраць тлушч на сцёгнах, палепшыць гнуткасць, умацаваць мышцы спіны...

Лічыцца, што пілатэс не мае абмежаванняў, у першую чаргу ўзроставых.

— Праўда, ёсць адно «але», — распавядае **трэнер Аліна ШЧАВЕЛЬ.** — Выконваючы практыкаванні, важна ўнікаць у іх сутнасць: без паглыблення ў тое, што адбываецца на трэніроўцы, эфекту не дасягнуць. Няўважлівасць выканання практыкаванняў зводзіць да нуля іх вынік. Справа ў тым, што ўнікальнасць і эфектыўнасць пілатэсу забяспечваюць канцэнтрацыя, каардынацыя, правільнае дыханне, плаўнасць рухаў і цягавітасць. Калі ў залу вы прыходзіце расслабіцца, «адпусціць свае думкі» або, наадварот, нешта абдумаць, механічна выконваючы рухі, — пілатэс вам не падыдзе.

Яшчэ адзін нюанс, каб кірунак апраўдаў чаканні: пілатэс наўрад ці можна назваць эфектыўным спосабам знізіць вагу. Калі ваша мэта — мінус 10—20 кг, заняткі пілатэсам прыйдзецца спалучаць з кардыянагрузкамі і сур'ёзна карэкціраваць рацыён харчавання.

У сярэднім за абанемент на пілатэс на месяц выкласці давядзецца 120—135 рублёў (6 заняткаў па паўтары гадзіны). Прыкладна столькі ж, дарэчы, каштуе і ёга. За разавы занятак у сярэднім давядзецца заплаціць рублёў 20, але калі проста хочаце паспрабаваць, лепш пашукаць бясплатныя пробныя заняткі — цяпер для іх якраз сезон.

БАСЕЙН

Безумоўны фаварыт з восені да позняй вясны ў жыхароў нашай краіны, якія жадаюць падзаняцца сваім здароўем, — гэта, зразумела, басейн. Больш за тое, басейн у нашай падсвядомасці — сімвал і сінонім здароўя. У нашым савецкім дзяцінстве гэта быў, мабыць, адзіны даступны фітнес для ўсіх і кожнага. І сёння менавіта плаванне па-ранейшаму застаецца адным з найбольш бюджэтных кірункаў фізічнай актыўнасці. Плюс радасць узаемадзеяння з вадой, плюс даступнасць — ужо чаго-чаго, а басейнаў на душу насельніцтва ў нашай краіне дастаткова. Ну, і яшчэ адзін плюс: плаваючы, мы не заўважаем фізічных намаганняў, не вымотваемся, як, напрыклад, у трэнажорнай зале або на бегавой дарожцы. Плаванне не патрабуе канцэнтрацыі ўвагі: можна пабыць сам-насам з сабой, нешта абдумаць ці ўвогуле ні пра што не думаць. Пры гэтым плаванне ўмацоўвае ўсе групы мышцаў, хутка і бяспечна зніжае вагу, лечыць пазваночнік і суставы, не нагружаючы іх, прыводзіць цела ў тонус, змагаецца з цэлюлітам і іншае, і іншае. Разавае наведванне басейна будзе каштаваць у сярэднім ад 10 рублёў да 15.50 (у сталічным Палацы воднага спорту), абанемент на 4 наведванні — 50-54 рублі. Зрэшты, сёння часта ў буйных цэнтрах басейн ідзе «ў нагрузку» да іншых відаў трэніровак: вельмі зручна, калі вы маеце вольны час. Жадаеце «па-багатаму» — можна набыць безлімітны абанемент у вялікія цэнтры накшталт сталічнага «Міру фітнесу» — тры паверхі розных зал (ад кардыё і аэробікі да трэнажораў самай рознай скіраванасці) плюс басейн і рознага роду лазні-саўны. Каштаваць, праўда, гэтае задавальненне будзе каля 220 рублёў за месяц, затое такі абанемент мае на ўвазе сістэму «ўсё ўключана», і ў падобным цэнтры цалкам можна, не сумуючы, правесці «ўдваіх са спортам» цэлы выхадны дзень. Плюс у многіх з іх практыкуюцца «гасцявыя дні», калі ўладальнік безлімітнага абанемента можа бясплатна прывесці сябра.

ТРЭНАЖОРНАЯ ЗАЛА

Трэнажорных зал сёння ў Беларусі, мабыць, не менш, чым басейнаў. Ад найбліжэйшага да вашага дому джыма сеткавых фітнес-клубаў, дзе можна набыць абанемент на месяц (дакладней, на 8 заняткаў) рублёў за 70—85, да вялікіх і пафасных шматпавярховых цэнтраў (абанемент будзе каштаваць каля 200 рублёў і вышэй, затое дае мноства самых розных магчымасцяў).

Перакананне, што трэнажорка падыходзіць толькі мужчынам, а жанчын робіць мужчынападобнымі, сёння — перажытак мінулага: ніхто больш так не думае. Трэнажорка падыходзіць усім — і ахвотным знізіць вагу на бегавой дарожцы, і прыхільнікам рэльефнай мускулатуры. Але, зноў жа, тут ёсць нюансы. Напрыклад, такі: калі вы ў трэнажорцы ўпершыню, хоць бы першы занятак (а лепш — некалькі першых заняткаў, пакуль асвоіцеся) варта правесці са спецыялістам, які будзе працаваць з вамі індывідуальна. У гэтым выпадку давядзецца дадаць да кошту знаходжання ў зале (а гэта каля 10—15 рублёў за разавы занятак) яшчэ рублёў 20—25 за паслугі трэнера.

— Пачаткоўцы не валодаюць дастатковай каардынацыяй у рабоце са свабоднымі вагамі, — тлумачыць Мікіта Ушкоў. — Адсутнасць сіметрычнага руху левай і правай паловы цела, страта раўнавагі цела і снарада — тыповыя памылкі навічкоў. Мышцы пакуль не маюць развітой сістэмы нерваў, здольнай у патрэбны час і з патрэбнай інтэнсіўнасцю прапускаць сігнал у вызначаныя мышачныя валокны. Менавіта таму важна рабіць свае першыя крокі ў трэнажорцы пад кіраўніцтвам інструктара.

Калі ігнараваць гэтую параду, магчымыя і траўмы, і стойкая нелюбоў да заняткаў у трэнажорнай зале, зазначае суразмоўнік.

А наогул трэнажорка — гэта «камандны від спорту»: гэта зносіны, новыя знаёмствы, пастаноўка і дасягненне мэты, адзначаюць трэнеры. І свайго роду псіхалагічны трэнінг, які дазваляе стаць больш мэтанакіраваным і сабраным. Так што хоць бы дзеля гэтага варта паспрабаваць.

ТАНЦЫ

Варыянтаў (у тым ліку для дарослых) сёння таксама — хоць адбаўляй. Ад лацінскіх да ўсходніх, ад хіп-хопа да бальных. Калі да 40 або нават 50 гадоў вы так і не навучыліся танцаваць, то, можа, цяпер самы час? Танцы прапрацоўваюць усе групы мышцаў, робяць спіну прамой, а рухі — грацыёзнымі, зніжаюць вагу, і, акрамя таго, сумна на занятках сапраўды не будзе (гэта вам не бег трушком і не манатонны жым ад грудзей).

Асобна спынімся на новым танцавальным фітнес-кірунку. І гэта... балет для дарослых! Кінуць выклік стэрэатыпам і стаць балерынай выкладчыкі рэкамендуюць у любым узросце — нават глыбока «бальзакаўскім». Зразумела, у аматарскім балеце не «ганяюць» вучняў так, як у балеце прафесійным, але папацець усё ж давядзецца — да гэтага трэба быць гатовым. Затое навучэнцы ўжо праз некалькі месяцаў пачынаюць развучваць класічныя балетныя партыі (не самыя складаныя, зразумела). Кірунак у модзе, студыі растуць, як грыбы пасля дажджу. Роскід цэн таксама вялікі. Напрыклад, разавы занятак каштуе ў сярэднім па Мінску ад 13 да 20 рублёў, за 4 заняткі давядзецца выкласці рублёў 55—75. Але першы, выпрабавальны, занятак студыі, як правіла, прапануюць бясплатна. Выкладаюць «балет для ўсіх» прафесійныя артысты, так што пачаткоўцы ў надзейных руках. Хоць на сайтах такіх студый бываюць папярэджанні: маўляў, калі раптам на трэніроўцы стала дрэнна — адразу ж паведаміце педагогу. Яно і зразумела: трэніроўкі, нават «лайтовыя», «для ўсіх ахвотных», у балеце лёгкімі быць не могуць. Затое хуткае зніжэнне вагі сапраўды гарантавана. Плюс жаноцкасць, грацыя і добрая расцяжка.

Аляксандра АНЦЭЛЕВІЧ.

ІНФАРМАЦЫЙНАЕ АТЛУСЦЕННЕ І ЛІЧБАВЫ АЎТЫЗМ

Як не трапіць у пастку віртуальнай залежнасці?

Здавалася б, шмат інфармацыі — гэта добра. Мы станем больш разумнымі і паспяховымі. Але чамусьці грошай і розуму больш так і не стала, а вось сяброў і жывых зносін прыкметна паменшылася. Навукоўцы ўсё часцей гавораць аб шкодзе тэхналогій, у прыватнасці, лічбавым аўтызме як адным з сур'ёзных сучасных наступстваў павальнай інфарматызацыі. Што гэта за з'ява? Чым і для каго найперш небяспечны лічбавы аўтызм? Чаму найперш пад ударам аказваюцца дзеці? І ці шкодная для дарослых інфармацыя ў вялікай колькасці? Чаму ўсім патрэбны інфармацыйны дэтокс? Пра гэта расказаў нейрахірург, навуковы супрацоўнік аддзялення пухлін галаўнога мозгу РНПЦ анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя М. М. Аляксандрава, выкладчык кафедры неўралогіі і нейрахірургіі Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў аховы здароўя Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта Гумен ГАРБАННІДЖАД.

— Мы жывём у такі час, калі штодзень атрымліваем вялізную колькасць інфармацыі. Доступ да яе просты — не трэба ісці ў бібліятэку, каб замовіць і ўзяць кнігу, дастаткова зайсці ў інтэрнэт. І, як ні парадаксальна, мы назіраем, што ў людзей па ўсім свеце знікаюцца інтэлектуальныя здольнасці. Мы сустракаемся з такімі з'явамі, як лічбавы аўтызм, лічбавая прыдурказатасць, лічбавы псеўдадэбілізм і інфармацыйнае атлусценне. Нягледзячы на тое што мы маем справу з пашырэннем аб'ёму інфармацыі, размова ідзе пра зніжэнне ўзроўню IQ і інтэлекту.

— Хоць, здавалася б, чым больш мы авалодваем рознымі ведамі, тым больш развіваемся.

— У мінулым гэта было сапраўды так. Возьмем наш рэгіён, Еўропу. Цяпер гэта развіты кантынент, у адрозненні ад таго, якім ён быў у Сярэднявеччы. Тады панаваў рэлігійны светапогляд. Усё было пабудавана на тым, што нельга сумнявацца і трэба верыць. Калі ў цябе ёсць пытанні, звярніся да святара, і той раскажа, што трэба рабіць.

Рэлігійны светапогляд уключаў тры ключавыя моманты: чалавеку дастаткова існуючых ведаў, яму нельга сумнявацца, але ён не дастаткова разумны, каб самастойна вырашыць, што добра, а што дрэнна, таму яму варта звяртацца да крыніцы ведаў — святара, які скажа, як быць у той ці іншай сітуацыі. Чалавеку застаецца шмат маліцца і слухаць, што раіць святар.

У змене светапогляду вялікую ролю сыграла кнігадрукаванне. Распаўсюджанне атрымалі працы філосафаў і іншых мысліцеляў. Філосафы таго часу схіляліся перад чалавечым розумам і яго магутнасцю. Людзі пачалі ўсведамляць, што могуць думаць самастойна, мець уласнае меркаванне і ідэі. Царква пачала губляць свой уплыў, у гарадах сталі ўзнікаць свецкія цэнтры навукі і мастацтва.

Паступова еўрапейцы пачалі падарожнічаць, пашыраліся іх уяўленні аб навакольным свеце. Так у Еўропе пачалася эпоха Адраджэння ці Рэнесансу. У гэты час чалавек вымушаны быў прызнацца, што ён шмат чаго не ведае і павінен думаць. Менавіта ў гэты час многія філосафы прыйшлі да важнай высновы: пакуль чалавек не пачне ўсё ставіць пад сумнеў, ён не дасягне той мэты, якая патрэбна. І гэта вельмі правільны пасыл, бо наш мозг па-іншаму не працуе.

І да цяперашняга часу ў Еўропе дзейнічае секулярны (свецкі) прынцып навучання. Напрыклад, у такіх краінах, як Францыя, школа і рэлігія ідуць паралельна, не перасякаючыся. Навука, крытычнае і лагічнае мысленне — гэта наша левае паўшар'е. За рэлігію, веру і містыку адказвае правае паўшар'е. І адначасова яны працаваць не могуць. У гэтых краінах існуюць і цэрквы, і сінагогі, і мячэці, але ў школе праграма вывучаецца згодна з навуковымі дасягненнямі.

Паступова ўсё, што тармазіла цывілізацыю еўрапейцаў, яны пачалі ўкараняць у свае калоніі: рэлігію, міфы. У выніку Еўропа імкліва развівалася, а іх калоніі тармазілі. Яшчэ ў тыя часы было вядома, што нацыямі, у якіх добра развіта навука, культура і мастацтва, цяжка кіраваць, і каланізаваць іх няпроста. Яны самі імкнуцца вырабляць тавары і прадаваць, а не набываць і завозіць з іншых краін. Як напісаў Фрыдрых Гегель, «незалежнасць ад грамадскага меркавання — першае намаганне ў дасягненні чагосьці вялікага». Варта імкнуцца думаць самастойна, а не даверацца меркаванню большасці.

— І чым большай колькасцю інфармацыі мы валодаем, тым лепшы пры гэтым вынік, ці не так?

— Так, аднак існуе шмат прыёмаў і рэчаў, якія ўплываюць на інтэлект людзей і спосаб іх мыслення. Гэта не выпадковае ўкараненне, а наўмыснае. І самае галоўнае — уплыў на дзіцячы мозг, які развіваецца. У дзяцінстве мозг стварае свае структуры — нейронныя сувязі. І гэта каркас для нашага мыслення цягам усяго жыцця. Калі з дзяцінства каркас выбудаваны няправільна, у далейшым гэты чалавек будзе мець праблемы з крытычным, лагічным мысленнем.

У якасці прыкладу можна прывесці даследаванне, якое правялі ў ЗША яшчэ ў 2000-х гадах — да шырокага распаўсюджання інтэрнэту. Яно паказала, што час, які дзіця праводзіць каля тэлевізара, прама карэліруе з той адукацыяй, якую яно атрымае ў будучым. Дзеці, якія глядзелі тэлевізар менш адной гадзіны ў дзень, амаль у палове выпадкаў атрымалі вышэйшую адукацыю. І толькі 10 % з іх увогуле не атрымалі ніякай адукацыі. А тыя, хто глядзеў тэлевізар больш за тры гадзіны ў дзень, толькі ў 25 % выпадкаў атрымалі хоць нейкую адукацыю, і толькі 10 % з іх змаглі скончыць ВНУ. Тут трэба разумець, што ў сучасным тэлебачанні выкарыстоўваецца шмат прыёмаў, якія ўплываюць на галаўны мозг.

— Як гаджэты ўздзейнічаюць на наш мозг? У чым негатыўны ўплыў?

— У нашым галаўным мозгу ёсць тры цэнтры. Так званы цэнтр выяўлення значнасці, ён адказвае за ўважлівасць; выканальніцкая сетка — гэта спажыванне інфармацыі; дэфолт-сістэма мозгу, яна адказвае за разважанне. Справа ў тым, што яны не могуць працаваць адначасова.

Калі мы атрымліваем інфармацыю, найперш яе ўспрымае цэнтр выяўлення значнасці, а для таго, каб запрацавала дэфолт-сістэма, гэта значыць, каб пераварыць атрыманыя даныя і прыйсці да высновы, патрэбны пэўны час. Гэта не хуткае, а марудная мысленне. Калі дзіця доўгі час занята гаджэтамі, мозг пачынае развівацца па іншым сцэнарыі, які для яго не ўласцівы.

Мы часта бачым, што дзецям даюць гаджэт, каб яны спакойна пасядзелі і бацькі маглі заняцца сваімі справамі. Планшэт ці іншы гаджэт забірае, канцэнтруе ўвагу дзіцяці на гульні, мультфільме. Але ж, каб думаць, мы павінны канцэнтраваць сваю ўвагу на ўласных думках і разважаннях. У дадзенай сітуацыі адбываецца наадварот.

Каб мозг мог правільна развівацца, утвараць нейронныя сувязі і будаваць каркас для магчымасці крытычнага мыслення, дзіця мусіць мацаць, нюхаць, падаць, паднімацца, адчуваць гарачае і халоднае, на вуліцы гуляць у гульні з равеснікамі, крыўдзіцца, злавацца, плакаць, смяяцца — перажываць усю гаму пачуццяў і эмоцый, усё на сваім вопыце паспрабаваць і прайсці. Толькі тады паўнацэнна ствараецца нейронны каркас галаўнога мозгу.

Акрамя таго, трэба памятаць, што IQ развіваецца з 3-4 гадоў да 3-4 класа. І тут важна, каб мозг атрымаў патрэбную трэніроўку, як мышцы, бо пасля яго эластычнасць слабее.

Доктар Джордж Ланд праводзіў даследаванне для НАСА і ставіў мэту паглядзець, як развіваюцца крэатыўнасць, творчыя думкі ў дзяцей. У даследаванні ўдзельнічала 1600 дзяцей. Выявілася, што ва ўзросце ад 4 да 5 гадоў 98 % дзяцей — з амаль ідэальным высокім узроўнем крэатыўнасці. У 10 гадоў ён зніжаецца да 30 %, у 15 — да 12 %, а ў 30 гадоў застаецца толькі 2 % крэатыўнасці. Пры гэтым сама структура галаўнога мозгу не змяняецца. Вучоны прыйшоў да высновы, што гэта адбываецца за кошт «атручвання» мозгу падчас атрымання няправільнай адукацыі.

У цяперашні час да няправільнага падыходу да адукацыі дадаецца ўплыў гаджэтаў, і мы можам казаць пра такую з'яву, як лічбавая прыдурказатасць. Гэта парушэнне мазгавой дзейнасці, якое цягне за сабой зніжэнне ўвагі, канцэнтрацыі, пагаршэнне памяці ў сувязі з частым ці пастаянным выкарыстоўваннем электронных прылад. Лічбавая прыдурказатасць сустракаецца толькі ў дзяцей. Гэта не хвароба, а стан галаўнога мозгу. Ён не лечыцца, і, на жаль, застаецца да канца жыцця.

У дзяцей з лічбавай прыдурказатасцю да канца не развіта крытычнае мысленне, іх мозг можна кантраляваць з дапамогай гаджэтаў. Для гэтага выкарыстоўваюцца розныя тэхналогіі. Ёсць мультфільмы, якія з пункту гледжання дарослых ні пра што, але збіраюць мільёны праглядаў. Дзіця ўпіраецца ў іх вачыма і можа гадзіну глядзець, нічога вакол не заўважаючы.

— Якія тэхналогіі тут выкарыстоўваюцца?

— Камбінацыя святла, падбор колераў, нашаму галаўному мозгу прыемна, калі мы не здагадваемся, якім будзе канец, пачуццё страху ці смех — усе тэхналогіі выкарыстоўваюцца, каб гаджэт мог завалодаць нашай увагай. Што датычыцца колераў, то на першы погляд, напрыклад, аранжавы колер для нас проста аранжавы. Для нашай падсвядомасці гэта колер перамен, бо так заведзена ў прыродзе. Лісце восенню становіцца аранжавым — гэта значыць, што лета скончылася і хутка зіма. Калі сонца на змярканні становіцца аранжавым, значыць, дзень скончыўся і пачынаецца ноч. Гэты колер невыпадкова абіраюць для «каляровых рэвалюцый», бо ў падсвядомасці ён выклікае патрэбныя асацыяцыі. Банкі, якія хочуць асацыіравацца з інавацыйнымі ідэямі, выбіраюць аранжавы ў свае карпаратыўныя колеры.

Камбінацыі колераў, музыка, рух — усё гэта забірае ўсю нашу ўвагу. І пакольскі тры цэнтры ў нашым мозгу не працуюць адначасова, мы атрымліваем інфармацыю, але не паспяваем яе прааналізаваць і зрабіць правільныя высновы. Паколькі імкнемся як мага больш паглынуць інфармацыі, хутка гартаем ленту навін ці сацыяльных сетак, часу на абдумванне і крытычны погляд не застаецца.

— Гэта ўжо характэрна і для дарослых. Чым дарасламу шкодзяць вялікія аб'ёмы інфармацыі, якія мы паглынаем з інтэрнэту, сацсетак і месенджараў?

— Тут мы можам казаць пра такую з'яву, як інфармацыйнае атлусценне. Калі паступае вялікая колькасць інфармацыі, яна, зноў-такі, не апрацоўваецца. Мы можам нават не заўважаць часу — здаецца, пасядзелі ў інтэрнэце гадзіну, а прайшло тры.

Каб лабараторная мыш ужывала наркотыкі, яе трэба пасадзіць у клетку. Яна будзе націскаць на педаль і атрымліваць наркотык. Калі яе выпусціць з клеткі, яна не будзе націскаць на педаль — у яе тысяча іншых задавальненняў, каб заняць сябе. Наш мозг мае іншую ўласцівасць: нягледзячы на тое што ў нас шмат задавальненняў — спорт, турызм, бібліятэка, танцы, мы ўсё роўна будзем сядзець у інтэрнэце замест таго, каб выйсці на вуліцу.

Атрымліваючы вялікую колькасць інфармацыі, мы лічым сябе экспертамі ва ўсіх пытаннях. Для таго каб спячы торт «Напалеон», дастаткова паглядзець рэцэпт у інтэрнэце. Магчыма, не атрымаецца, як у шэф-кухара, але ўсё роўна мы лічым сябе профі. Гэтак жа можна паглядзець у інтэрнэце, што рабіць, калі баліць галава. Вось парады па першай спасылцы: прыняць абязбольвальнае, папіць вады, знайсці халоднае цёмнае месца, выкарыстаць халодны кампрэс, памасіраваць. І чалавек лічыць, што ў яго дастаткова навыкаў, каб вылечыць галаўны боль. Калі ж ён звернецца да ўрача, той можа западозрыць высокі ціск, прастуду, павелічэнне ўнутрывочнага ціску, пухліну ў галаўным мозгу і іншыя паталогіі.

Лічбавае атлусценне дае нам ілюзію ведання. І пад яе ўплывам мы пішам каментарыі пад тым, як гатаваць торт, як лячыць галаўны боль, пра запуск шатла, — мы з'яўляемся экспертамі ва ўсіх пытаннях, ад палітыкі да медыцыны. Ілюзія ведання таксама ўплывае на далейшае лагічнае і крэатыўнае мысленне — навошта думаць і сумнявацца, калі мы і так усё ведаем ці можам паглядзець у інтэрнэце. А інфармацыю, якую знаходзім у сеціве, мы не заўсёды падвяргаем крытыцы.

Але паўтаруся, што найбольш небяспечна гэта для дзяцей і падлеткаў, бо мозг прызвычайваецца менавіта такім чынам, праз гаджэты, атрымліваць інфармацыю.

Ёсць і крайняя ступень інфармацыйнага атлусцення — інфармацыйны псеўдадэбілізм, гэта псіхічнае растройства, характэрнае для дарослых. Пры ім чалавек праяўляе прыкметы прыдурказатасці праз надзвычайнае ўжыванне інфармацыі, што вядзе да моцнага спынення крытычнага мыслення, рассеянасці, пагаршэння памяці і ўвагі і нізкага ўзроўню самакантролю. У адрозненні ад лічбавага аўтызму ў дзяцей, які лічыцца невылечным, лічбавая псеўдапрыдурказатасць карэктуецца, і ў псіхолагаў ёсць свае методыкі, каб лячыць такіх людзей.

— Як не стаць ахвярай празмернай колькасці інфармацыі?

— Рабіць інфармацыйны дэтокс — не карыстацца нейкі час тэлефонам, абмяжоўваць сядзенне ў сацыяльных сетках і больш разважаць, чытаць кнігі, займацца спортам замест прагляду карцінак і відэа. Гэта няпроста зрабіць. Кожны з нас, калі прачынаецца, залазіць у тэлефон — праверыць пошту, паглядзець надвор'е, зайсці ў сацсеткі. Здаецца, хочам атрымаць мінімальную інфармацыю, а часта гэта зацягваецца.

Цяпер, у час глабалізацыі, правесці прафілактыку лічбавага аўтызму — гэта яшчэ і пытанне нацыянальнай бяспекі ўсіх краін, каб моладзь менш падвяргалася шкоднаму ўздзеянню, бо гэта наша будучыня, і каб дарослыя людзі ўсведамлялі, якія небяспекі можа несці павальная інфарматызацыя.

Алена КРАВЕЦ.

РУП «ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ОЦЕНКИ»
(Организатор аукциона)
извещает о проведении открытого аукциона по продаже имущества, принадлежащего **ОАО «Дорстройиндустрия»**

Аукцион состоится **26.12.2023 в 14.00** по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 4.

Лот № 1: Грузопассажирский комби PEUGEOT PARTNER,

кузов (рама) № VF3GJWJB8J081375.
Начальная цена с НДС 20 % – 8 000,00 руб.
Задаток – 1 000,00 руб.

Лот № 2: Легковой хэтчбек SKODA OCTAVIA,

кузов (рама) № TMBBD41Z072061963.
Начальная цена с НДС 20 % – 15 600,00 руб.
Задаток – 1 800,00 руб.

Место нахождения Лотов №№ 1–2:
Минская обл., Дзержинский р-н, г. Фаниполь, ул. Заводская, 19.

Порядок оформления участия в аукционе, порядок его проведения, а также определения лица, выигравшего аукцион, содержатся в информации о проведении аукциона, опубликованной на сайте Организатора аукциона – ino.by. Шаг аукциона – 5 %.

Задаток перечисляется на р/с BY85BAPB30127802900100000000 в ОАО «Белагропромбанк», BIC BAPBBY2X. Получатель – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182.

Окончание приема заявлений и задатков – **22.12.2023 в 11.00.**

Организатор аукциона:
220030, г. Минск, ул. Комсомольская, 11, пом. 9
☎ 8 (017) 324-70-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52
• www.ino.by • e-mail: torgi@ino.by

УНП 190055182

БРЕСТСКИЙ ФИЛИАЛ
РУП «ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ОЦЕНКИ»

Извещает о снятии Лота № 1
с аукциона по продаже имущества
ОАО «Селекционно-гибридный центр «Западный», назначенного на 05.12.2023

Телефоны для справок: 8 (0162) 40-87-01, 40-87-02
Брестский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

Извещение о продаже имущества ОАО «Селекционно-гибридный центр «Западный» опубликовано в газете «Звязда» от 01.11.2023

УНП 201028245

ООО «Деловая оценка» (организатор аукциона) по поручению **Лоевского РайПО** (продавец) извещает о проведении **6 декабря 2023 года** повторного открытого аукциона по продаже имущества в 11.00 по адресу: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Жарковского, д. 24, каб. 3-2

Лот № 2: автомобиль ZAZ SENS, год выпуска 2010, рег. № АЕ 8150-3, кузов (рама) № Y6DTF55Y0A0001961, расположенный по адресу: Гомельская область, Лоевский район, г. п. Лоев, ул. Батова, 59

Начальная цена продажи без НДС **– 2 400,00** бел. руб. без НДС.
Задаток 1 % – 24,00 бел. руб.

Продавец: Лоевское районное потребительское общество, Гомельская область, г.п. Лоев, ул. Батова, 59.
Конт. тел.: +375 44 717-81-55, +375 29 345-09-66.

Шаг аукциона – 5 % от начальной цены лота в фиксированной сумме.

Для участия в аукционе необходимо:

1. Оплатить задаток на расчетный счет **Организатора аукциона ООО «Деловая оценка»: р/с BY60BELB30121322650030226000 в филиале ОАО «Банк БелВЭБ», г. Гомель, пр-т Ленина, 10, БИК BELBBY2X, УНП 490870026.**

2. Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов по адресу: г. Гомель, ул. Жарковского, д. 24, каб. 3-2, в рабочие дни с **10.00 до 13.00** и с **14.00 до 17.00** от даты опубликования настоящего извещения.

Прием заявлений для участия в аукционе заканчивается 05.12.2023 г. в 17.00.

Порядок участия и проведения аукциона с перечнем необходимых документов опубликован на сайте www.deloocenka.by.

Организатор аукциона вправе отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее чем за 3 (три) дня до его проведения. Единственный участник имеет право приобрести лот с шагом 5 %. Победителем торгов будет признан участник, предложивший более высокую цену. Лицо, являющееся победителем торгов, обязано: подписать протокол о результатах аукциона; заключить договор купли-продажи в течение **10 (десяти) рабочих дней** с момента подписания протокола; стоимость, сформированная в результате аукциона, должна быть выплачена продавцу в течение **10 (десяти) рабочих дней** с момента подписания договора купли-продажи. Возместить затраты на организацию и проведение аукциона и оплатить вознаграждение организатору торгов в течение **5 (пяти) рабочих дней** с момента подписания протокола. Задаток, уплаченный участником аукциона, ставшим победителем, будет учтен в счет окончательной стоимости предмета оценки. Указанные объекты никому другому не проданы, не заложены, под запретом не состоят, судебного спора о них не имеется, других владельцев нет. Проводится аукцион в соответствии с Положением Общества с ограниченной ответственностью «Деловая оценка» о порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества и права на заключение договоров аренды нежилых помещений (их части).

Конт. тел. организатора аукциона:
+375 (232) 34-62-36, +375 (44) 750-40-03, +375 (29) 303-30-62

ОАО «Дзержинский экспериментально-механический завод»
ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА

№ Лота	Наименование	Место нахождение	Начальная цена с НДС, руб. РБ	Сумма задатка (10 % от первоначальной цены) с НДС, руб. РБ
1	**Грузовой специальный автомобиль «МАЗ 5337», автокран,** идентификационный номер VIN – Y3V53370270009197, регистрационный номер АВ 8584-5, 2007 г. в., цвет – белый	Минская обл., г. Дзержинск, ул. Фоминых, 46	34 571 руб. 20 коп.	3 457 руб. 12 коп.

Задаток в размере 10 % от начальной цены перечисляется на р/счет BY62AKBB30120606040036000000, БИК AKBBBY2X, ЦБУ № 606 ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Минск, УНП 600004946.

Аукцион состоится **27 декабря 2023 г. в 10.00** по адресу: Минская обл., г. Дзержинск, ул. Фоминых, 46. Заявление на участие и необходимые документы принимаются **по 26 декабря 2023 г. 16.00** по указанному адресу.

Для участия в аукционе претенденты представляют: заявление (в произвольной форме); копию платежного поручения с отметкой банка, подтверждающего внесение суммы задатка для участия в аукционе на расчетный счет, указанный в извещении; физические лица – паспорт, представитель физического лица – паспорт и нотариально заверенную доверенность; представитель юридического лица (резидента РБ) – паспорт (руководитель копию документа о назначении на должность), доверенность на участие в аукционе и подписание документов, копии учредительных документов и свидетельства о государственной регистрации и их подлинники для заверения их копий организатором аукциона; представитель юридического лица (нерезидента РБ) – легализованные в установленном порядке доверенность на участие в аукционе и подписанные документы (руководитель – копию документа о назначении на должность), копии учредительных документов и выписку из государственного (торгового) реестра юридических лиц страны происхождения (не позднее шести месяцев до даты подачи заявления на участие в аукционе), документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком, с нотариально удостоверенным переводом на белорусский (русский) язык. В случае отсутствия у физического лица счета необходимо его открыть.

Контактные телефоны: +375 44 554-45-26, +375 44 554 44 86.

27 декабря 2023 г. **№ 11-Н/2023**

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОННЫХ ТОРГОВ
по продаже не завершенных строительством незаконсервированных жилых домов, дач с продажей права аренды земельного участка в г. Гомеле

№ лота	Наименование объекта/ адрес земельного участка: г. Гомель	Целевое назначение/ срок аренды	Кадастровый номер, площадь земельного участка	Начальная стоимость, руб.	Сумма задатка, руб.	Расходы на подготовку док-ции, руб.	Наличие ограничений, обременений
1	Не завершенный строительством жилой дом в районе индивидуальной жилой застройки Романовичи У-612 (по генплану), ул. Кузнечная, 57	Для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома/ аренда сроком по 15 ноября 2122 года	340100000008003822, 0,0840 га	10 503,78	1 995,72	Ориентировочно 4 500,00	Зона санитарной охраны источников питьевого водоснабжения централизованных систем питьевого водоснабжения, зона санитарной охраны водопроводных сооружений, обременения в связи с размещением на земельном участке не завершенного строительством здания жилого дома, строительного мусора, частично располагается фундамент капитального ограждения смежного землепользователя по ул. Кузнечной, 47
2	Не завершенный строительством жилой дом в районе индивидуальной жилой застройки Романовичи У-2281 (по генплану), ул. Нарочанская, 36	Для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома/ аренда сроком по 15 ноября 2122 года	340100000008004069, 0,0937 га	12 890,16	2 449,13	Ориентировочно 4 500,00	Зона санитарной охраны источников питьевого водоснабжения централизованных систем питьевого водоснабжения, охранная зона линий, сооружений электросвязи и радиофикации, зона санитарной охраны водопроводных сооружений, охранная зона объектов газораспределительной системы, обременения в связи с размещением на земельном участке не завершенного строительством здания одноквартирного жилого дома
3	Не завершенный строительством жилой дом в районе индивидуальной жилой застройки Романовичи У-2340 (по генплану), ул. Нарочанская, 84	Для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома/ аренда сроком по 15 ноября 2122 года	340100000008004306, 0,0780 га	3 542,42	673,06	Ориентировочно 4 500,00	Зона санитарной охраны источников питьевого водоснабжения централизованных систем питьевого водоснабжения, охранная зона линий, сооружений электросвязи и радиофикации, зона санитарной охраны водопроводных сооружений, охранная зона объектов газораспределительной системы, обременения в связи с размещением на земельном участке не завершенного строительством здания одноквартирного жилого дома
4	Не завершенный строительством жилой дом в районе индивидуальной жилой застройки Романовичи, У-1294 (по генплану), ул. Поселковая, 58	Для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома/ аренда сроком по 15 ноября 2122 года	340100000008003230, 0,0810 га	6 177,96	1 173,81	Ориентировочно 4 500,00	Зона санитарной охраны источников питьевого водоснабжения централизованных систем питьевого водоснабжения, зона санитарной охраны водопроводных сооружений, охранная зона объектов газораспределительной системы, обременения в связи с размещением на земельном участке не завершенного строительством здания жилого дома, присутствуют следы земляных работ
5	Не завершенный строительством жилой дом в районе индивидуальной жилой застройки Романовичи, У-1368 (по генплану), ул. Поселковая, 77	Для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома/ аренда сроком по 15 ноября 2122 года	340100000008003597, 0,0810 га	8 270,10	1 571,32	Ориентировочно 4 500,00	Зона санитарной охраны источников питьевого водоснабжения централизованных систем питьевого водоснабжения, обременения в связи с размещением на земельном участке не завершенного строительством незаконсервированного капитального строения (фундамента), строительного мусора
6	Не завершенный строительством жилой дом в районе индивидуальной жилой застройки Романовичи, У-2372 (по генплану)	Для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома/ 99 лет	340100000008004298, 0,0871 га	33 442,15	6 354,00	5 320,02	Зона санитарной охраны водопроводных сооружений, охранная зона объектов газораспределительной системы, обременения: присутствие фундамента, строительного мусора, капитального не завершенного строительством сооружения

1. Организатор аукциона – Коммунальное топографо-геодезическое унитарное предприятие «Гомельгеодезцентр».

2. **Аукцион проводится комиссией, созданной Государственным предприятием «Гомельгеодезцентр», в соответствии с Положением о порядке продажи не завершенных строительством незаконсервированных жилых домов, дач с публичных торгов на земельном участке в г. Гомеле, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 23.03.2018 г. № 220.**

3. **Аукцион состоится 27 декабря 2023 г. в 14.30 в Гомельском городском исполнительном комитете по адресу: г. Гомель, ул. Советская, 16,** при наличии не менее двух участников. Если заявление на участие подано только одним гражданином Республики Беларусь, право аренды земельного участка предоставляется этому лицу при его согласии с внесением платы за право аренды в размере начальной цены предмета аукциона, увеличенной на 5 процентов.

4. К участию в аукционе допускаются граждане Республики Беларусь, индивидуальные предприниматели и юридические лица. В аукционе допускается участие на стороне покупателя консолидированных участников, подавших в Государственное предприятие «Гомельгеодезцентр» в указанные в извещении сроки следующие документы: заявление по установленной форме; документ, подтверждающий внесение суммы задатка в размере, указанном в извещении с отметкой банка, **на р/с BY74 BAPB 3012 2030 8001 3000 0000 в ЦБУ № 301 ОАО «Белагропромбанк» г. Гомель, ул. Интернациональная, 30, УНП 400230163, БИК BAPBBY2X. Получатель платежа – Государственное предприятие «Гомельгеодезцентр». Наименование платежа – оплата задатка за участие в аукционе.**

Кроме того, НЕОБХОДИМО открыть текущий расчетный счет (с указанием транзитного счета) в ЦБУ № 301 ОАО «Белагропромбанк» г. Гомель, ул. Интернациональная, 30 – для возврата задатка за участие в аукционе (в случае непобеды на аукционных торгах).

Перечень документов, представляемых участником:

4.1 заявление на участие в аукционе; документ, подтверждающий внесение суммы задатка; гражданам Республики Беларусь – копия паспорта, представителем гражданина – нотариально удостоверенная доверенность;

4.2 представители или уполномоченные должностные лица Республики Беларусь – доверенность, выданную юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов.

5. Лицо, желающее принять участие в аукционе, обязано подписать с организатором торгов Соглашение, определяющее взаимные права, обязанности и ответственность сторон, в процессе подготовки и проведения аукциона.

6. **Победитель аукциона либо единственный участник несостоявшегося аукциона, выразивший согласие на предоставление предмета аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %, обязан:**

6.1 В течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона либо признания аукциона несостоявшимся в размере, определенном соответствующим протоколом аукционных торгов:

- часть оплаты предмета аукциона (часть платы – в случае предоставления рассрочки ее внесения в установленном порядке за земельный участок) за вычетом суммы, причитающейся за не завершенный строительством незаконсервированный одноквартирный жилой дом;
- часть оплаты предмета аукциона – цена продажи не завершенного строительством незаконсервированного одноквартирного жилого дома, исчисленную пропорционально его удельному весу в начальной цене предмета аукциона, за вычетом расходов, понесенных на оплату оценки;
- возместить расходы, понесенные городским бюджетом по изготовлению земельно-кадастровой документации и государственной регистрации земельного участка;
- компенсировать организатору аукциона затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и представлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения (окончательный размер которых определяется до аукциона и фиксируется в соответствующих ведомостях ознакомления участников).

6.2 После совершения победителем аукциона действий, предусмотренных в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона, которые подлежат выполнению до обращения за государственной регистрацией в отношении земельного участка, и представления организатору аукциона и в местный исполнительный комитет копий платежных документов, но не позднее двух рабочих дней, с ним в установленном порядке в соответствии с условиями аукциона местный исполнительный комитет заключает договор аренды земельного участка.

7. **Заявления для участия в аукционных торгах принимаются Государственным предприятием «Гомельгеодезцентр» с 27 ноября по 22 декабря 2023 г. включительно. Дни приема: понедельник, среда, пятница с 08.00 до 16.30 (обед 12.00–13.00) по адресу: г. Гомель, ул. Барыкина, 149, 3-й этаж, каб. 3-6, 3-14.**
Контактный телефон +375 232 30-12-46.
Информация размещена на сайтах: www.geodezcentr.by, gomeloblzem.by, gki.gov.by, в газетах «Звязда», «Гомельские ведомости».

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Государственное предприятие
«Минский областной центр инвестиций и приватизации»
(Организатор аукциона)
по поручению **ОАО «Селевцы»** *(Продавец)*
проводит открытый повторный аукцион по продаже

НЕИСПОЛЬЗУЕМОГО ОБЪЕКТА НЕДВИЖИМОСТИ НЕЗАВЕРШЕННОГО НЕЗАКОНСЕРВИРОВАННОГО КАПИТАЛЬНОГО СТРОЕНИЯ

**общей площадью 56 172 кв. м,
расположенного на земельном участке площадью 11,9147 га
с кадастровым номером 642000000003001313
(право аренды по 28.12.2052),
адрес: Минская область, Молодечненский район,
г. Молодечно, ул. Великий Гостинец, 31Г.
Часть участка расположена в охранной зоне сетей
и сооружений газоснабжения (0,0685 га).**

Начальная цена с НДС (20 %) – **2 187 840,00** бел. руб.
Задаток 10 % от начальной цены – **218 784,00** бел. руб.
Стоимость снижена на 20 %.

Задатки перечисляются на р/с № BY55BPSB30121082600169330000 в ОАО «Сбер Банк», г. Минск, ул. Чкалова, 18/1, БИК BPSBBY2X, УНП 690324015,ОКПО 29250255, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации», код платежа – 40901, код категории платежа OTHR.

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата объекта производится в течение 30 (тридцати) банковских дней после заключения договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи.

Победитель аукциона (единственный участник аукциона) оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов, включающее затраты на организацию и проведение аукциона, в размере 2 (двух) процентов от окончательной цены продажи предмета аукциона.

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rlt.by. Предыдущее извещение было опубликовано в газете «Звязда» 04.10.2023.

Аукцион состоится **08.12.2023** в **14.00** по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **07.12.2023** до **16.00** по указанному адресу.

**Тел.: (8017) 516-80-65, (8029) 102-21-17, 516-80-64.
Тел. для осмотра: (8017) 420-34-45, 8 (029) 684-18-78.**

УНН 690013777

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Государственное предприятие
«Минский областной центр инвестиций и приватизации»
(организатор аукциона)
по поручению **ОАО «Слуцкий Агросервис»** (продавец)
проводит открытый аукцион
по продаже оборудования в составе:

Лот № 1: трансформатор ТМ630-10-У1, 1989 года выпуска, инвентарный № 2508, заводской № 54592.
Начальная цена с НДС (20 %) **– 2 814,48** бел. руб.
Задаток 10 % от начальной цены – **281,00** бел. руб.
Стоимость снижена на 40 %.

Лот № 2: трансформатор ТМ250/10-75У, 1985 года выпуска, инвентарный № 124, заводской № 11016.
Начальная цена с НДС (20 %) **– 1 392,30** бел. руб.
Задаток 10 % от начальной цены – **139,23** бел. руб.
Стоимость снижена на 35 %.

Лот № 3: трансформатор ТМ630-10-У1, 1989 года выпуска, инвентарный № 131/1, заводской № 54564.
Начальная цена с НДС (20 %) **– 2 814,48** бел. руб.
Задаток 10 % от начальной цены – **281,00** бел. руб.
Стоимость снижена на 40 %.

Задатки перечисляются на р/с № BY55BPSB30121082600169330000 в ОАО «Сбер Банк», г. Минск, ул. Чкалова, 18/1, БИК BPSBBY2X, УНП 690324015, код платежа – 40901, код категории платежа OTHR, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата объекта производится в течение 20 (двадцати) календарных дней после проведения аукциона, если иное не предусмотрено договором купли-продажи.

Победитель (единственный участник) аукциона оплачивает Организатору аукциона вознаграждение за организацию и проведение торгов в размере 10 (десяти) процентов от окончательной цены продажи предмета аукциона и возмещает продавцу затраты на публикацию извещения о проведении аукциона.

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rlt.by. Предыдущие извещения опубликованы в газете «Звязда» от 02.06.2023, 09.08.2023, 01.09.2023, 06.10.2023.

Аукцион состоится **07.12.2023** в **15.00** по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **06.12.2023** до **16.00** в каб. 320 по указанному адресу.

**Тел.: (8017) 516-80-65, 516-80-64, (8029) 102-21-17, 136-31-11.
Тел. для осмотра: (8044) 545 37 36, (8044)-742-43-71.**

УНП 630043898

Брестский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Лот: Легковой минивэн (MINIVAN) VOLKSWAGEN TOURAN, год выпуска 2008 г., регистрационный знак 7664 ВТ-1

Начальная цена, руб. (с учетом НДС)	19 080,00	Размер задатка, руб.	954,00

Продавец: УП «УКС Каменецкого района», Брестская обл., г. Каменец, ул. Левановского, 14, тел./факс 8-0163171841. **Организатор торгов:** Брестский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Брест, ул. Наганова, 10-329, тел./факс 80162408701. Задаток вносится на расчетный счет Организатора аукциона до подачи заявления. **Р/с для перечисления задатка:** р/с BY32BAPB30127866600100000000 в ОАО «Белагропромбанк» ЦБУ № 116 в г. Брест, РД по Брестской области, код банка BAPBBY2X, УНП 201028245, код платежа 40901. **Условия продажи:** без условий. **Срок заключения договора купли-продажи:** в течение 5 рабочих дней со дня проведения аукциона. **Условия оплаты:** в течение 5 (пяти) дней с даты заключения договора купли-продажи. **Информация о возмещении затрат:** участник аукциона, выигравший торги, в течение 3 рабочих дней со дня аукциона возмещает фактические затраты на организацию и проведение аукциона, включающие вознаграждение Организатору аукциона. **Срок возможного отказа от проведения аукциона:** не позднее чем за 3 календарных дня до наступления даты проведения аукциона

**Аукцион состоится 27 декабря 2023 г. в 11.00
по адресу: г. Брест, ул. Наганова, 10-325**

Сведения о документах, которые необходимо предоставить для участия в аукционе, порядок, в соответствии с которым проводится аукцион, а также иная информация содержатся на сайте Организатора аукциона www.ocenkabrest.by, а также можно узнать по телефонам: 8 (0162) 40-87-01, 40-87-02

**Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу:
г. Брест, ул. Наганова, 10-329 в рабочие дни с 9.00 до 17.00.**

**Последний день приема заявлений –
26 декабря 2023 г. до 17.00**

Извещение о проведении **12 декабря 2023 года** повторных публичных торгов **№ 03-ННО-23** по продаже не завершенного строительством незаконсервированного объекта

Сведения о предмете аукциона						
Местонахождение предмета аукциона	Кадастровый номер земельного участка	Площадь (га)	Вид права на земельный участок / срок аренды	Целевое назначение земельного участка / назначение земельного участка в соответствии с единой классификацией назначения объектов недвижимого имущества	Начальная цена предмета аукциона (бел. руб.)	Сумма задатка (бел. руб.)
г. Минск, ул. Казимировская, 12	500000000006011130	9,2770	Право аренды на земельный участок / 5 лет	Для завершения строительства и обслуживания объекта «Спортивно-оздоровительный и торгово-развлекательный центр на пересечении ул. Казимировской – ул. Каменногорской в г. Минске»/ земельный участок для размещения объектов иного назначения	60 823 855,59 (в том числе: начальная цена не завершенного строительством незаконсервированного объекта «Спортивно-оздоровительный и торгово-развлекательный центр на пересечении ул. Казимировской – ул. Каменногорской в г. Минске» в соответствии с оценочной стоимостью в размере 60 249 504,92 бел. руб., начальная цена права аренды земельного участка площадью 9,2770 га в размере 574 350,67 бел. руб. с учетом предоставления земельного участка сроком на 5 лет	6 000 000,00

Отдельные условия, предусмотренные в решении Мингорисполкома «О создании земельного участка для проведения аукциона» от 16.08.2023 № 3326 (далее – решение № 3326), и иные условия аукциона:	**Победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона принять к сведению:**
Победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона: - в течение 2 месяцев со дня подписания договора аренды земельного участка, но не позднее 3 месяцев со дня утверждения протокола о результатах аукциона, обратиться за государственной регистрацией земельного участка, прав, ограничений (обременений) прав на него; - в месячный срок с даты государственной регистрации прав и ограничений (обременений) прав на предоставленный земельный участок приступить к разработке проектной документации на строительство объекта. Срок ее разработки, с учетом положительной государственной экспертизы, не должен превышать 2 лет с даты государственной регистрации прав и ограничений (обременений) прав на предоставленный земельный участок; - в течение месяца с момента получения положительного заключения государственной экспертизы утвердить проектную документацию на строительство объекта в установленном порядке; - в течение 6 месяцев со дня утверждения в установленном порядке проектной документации на строительство объекта приступить к занятию земельного участка (начать строительство, иное освоение земельного участка); - обеспечить пользование предоставленным земельным участком в соответствии с целевым назначением и условиями его предоставления, осуществлять комплекс мероприятий по охране земель, своевременно вносить арендную плату; - не передавать земельный участок в пользование, аренду другим организациям и гражданам, не нарушать прав смежных землепользователей.	- до осуществления победителем аукциона государственной регистрации возникновения прав на предоставленный земельный участок, земельный участок будет использоваться в городском хозяйстве г. Минска; - расходы по оценке не завершенного строительством незаконсервированного объекта «Спортивно-оздоровительный и торгово-развлекательный центр на пересечении ул. Казимировской – ул. Каменногорской в г. Минске» составляют 46 248,00 бел.руб.; - в случае отсутствия разработанной и утвержденной в установленный срок проектной документации, Мингорисполкомом будет инициирована процедура изъятия земельного участка; - в случае не освоения земельного участка в течение шести месяцев со дня утверждения проектной документации Мингорисполкомом будет инициирована процедура изъятия земельного участка.

Продавец предмета аукциона: Минский городской исполнительный комитет, 220030, г. Минск, пр-т Независимости 8, тел.: +375 (17) 317 16 66, +375 (17) 32669 66.

Организатор аукциона: государственное предприятие «МГЦН», 220030, г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 10, тел. + 375 (17) 363-96-72.

Форма публичных торгов: открытый аукцион (на повышение начальной цены).

Предмет аукциона: не завершенный строительством незаконсервированный объект и право аренды земельного участка, необходимого для завершения строительства и обслуживания этого объекта, составляющие единый предмет аукциона.

Аукцион состоится **12 декабря 2023 г. в 15.00** по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 7.

Прием заявлений на участие в аукционе и прилагаемых к ним документов, консультации по вопросам участия в аукционе и ознакомление с имеющейся документацией осуществляются по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 2 **с 27 ноября 2023 г. по 8 декабря 2023 г.** включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам до 16.00). Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются.

Порядок проведения аукциона определен Положением о продаже не завершенного строительством незаконсервированного объекта с публичных торгов, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 12.05.2016 № 370 «О некоторых мерах по реализации Декрета Президента Республики Беларусь от 12 ноября 2015 г. № 8».

Участниками аукциона могут быть граждане, юридические лица и индивидуальные предприниматели Республики Беларусь, а также иностранные инвесторы (иностранные государства, объединения, международные организации, иностранные юридические лица, иностранные граждане, граждане Республики Беларусь, имеющие постоянное место жительства за границей, и лица без гражданства), если иное не установлено законодательными актами. На стороне покупателя допускается участие консолидированных участников: двух и более граждан, индивидуальных предпринимателей, юридических лиц (далее – консолидированные участники).

Порядок оформления участия в аукционе:

Организатору аукциона в указанный в извещении срок подается заявление на участие в аукционе, к которому прилагаются следующие документы:

документ, подтверждающий внесение суммы задатка на текущий (расчетный) банковский счет, указанный в извещении, с отметкой банка. Задаток по соответствующему предмету аукциона перечисляется в срок, установленный для приема документов, на расчетный счет BY15 BLBB 3012 0190 3985 8300 1001 в ЦБУ № 527 ОАО «Белинвестбанк» г. Минск, БИК BLBBBY2X, кодификатор назначения платежа – 40901, получатель – государственное предприятие «МГЦН», УНП 190398583, назначение платежа – задаток для участия в аукционе № 03-ННО-23;

гражданином Республики Беларусь – копия документа, удостоверяющего личность;

юридическим лицом или индивидуальным предпринимателем Республики Беларусь – копия документа, подтверждающего государственную регистрацию юридического лица или индивидуального предпринимателя, без нотариального засвидетельствования;

иностранным юридическим лицом – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны учреждения (выписка должна быть произведена не ранее шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны учреждения с переводом на белорусский или русский язык, верность которого или подлинность подписи переводчика которого должна быть засвидетельствована нотариально;

представителем юридического лица Республики Беларусь – доверенность, выданная в установленном законодательством порядке, документ, удостоверяющий личность, в случае, когда юридическое лицо представляет его руководитель, – документ, подтверждающий его полномочия;

представителем гражданина или индивидуального предпринимателя Республики Беларусь – нотариально удостоверенная доверенность, документ, удостоверяющий личность;

представителем иностранного юридического лица, иной иностранной организации, иностранного физического лица или индивидуального предпринимателя – доверенность, легализованная в установленном порядке, с переводом на белорусский или русский язык, верность которого или подлинность подписи переводчика которого должна быть засвидетельствована нотариально, документ, удостоверяющий личность.

Консолидированными участниками для участия в аукционе к соответствующему заявлению прилагаются следующие документы:

копия договора о совместном участии в аукционе с предъявлением оригинала этого договора;

документ, подтверждающий внесение суммы задатка на текущий (расчетный) банковский счет, указанный в извещении, с отметкой банка;

копии документов, подтверждающих государственную регистрацию индивидуальных предпринимателей, юридических лиц, заключивших договор о совместном участии в аукционе;

документ, удостоверяющий личность, и доверенности, выданные гражданами, индивидуальными предпринимателями, юридическими лицами, заключившими договор о совместном участии в аукционе, в случае, когда интересы консолидированных участников представляют иные лица.

К участию в аукционе допускаются лица, перечисленные в настоящем извещении, подавшие организатору аукциона в названный в извещении срок заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении текущий (расчетный) банковский счет сумму задатка, получившие билеты участников аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором аукциона соглашение.

Порядок определения победителя аукциона (единственного участника несостоявшегося аукциона):

Аукцион начинается с объявления аукционистом порядка проведения аукциона, начальной цены предмета аукциона, его наименования, места нахождения и краткой характеристики не завершенного строительством незаконсервированного объекта, условий, с которыми продается данный предмет аукциона (в случае продажи на аукционе с условиями), шага аукциона. Шаг аукциона определяется аукционистом в пределах от 5 до 15 процентов от предыдущей названной аукционистом цены предмета аукциона. Первая объявленная аукционистом цена предмета аукциона определяется в соответствии с шагом аукциона от начальной цены предмета аукциона.

Не допускается продажа предмета аукциона по начальной цене. Если по объявленной аукционистом цене предмета аукциона аукционные номера подняли два участника аукциона и более, аукционист объявляет новую цену предмета аукциона в соответствии с шагом аукциона. Аукцион продолжается до тех пор, пока по новой объявленной аукционистом цене аукционный номер не поднимет только один участник аукциона. Аукционист называет аукционный номер этого участника, трижды – последнюю цену и объявляет о продаже предмета аукциона, а участника аукциона – победителем аукциона в отношении соответствующего предмета аукциона.

В случае, если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником либо для участия в нем явился только один участник, предмет аукциона продается этому участнику при его согласии по начальной цене предмета аукциона, увеличенной на 5 процентов.

Сведения об обязанности победителя аукциона (единственного участника несостоявшегося аукциона):

Победитель аукциона либо единственный участник несостоявшегося аукциона, выразивший согласие на приобретение предмета аукциона по начальной цене, увеличенной на пять процентов, в течение 10 рабочих дней после утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона, либо признания аукциона несостоявшимся:

- внести плату за право аренды земельного участка (часть платы – в случае предоставления Мингорисполкомом рассрочки ее внесения);

- возместить Мингорисполкому затраты на формирование земельного участка в размере 8 748,47 бел. руб.;

- возместить организатору аукциона затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения (информация о данных затратах, порядке их возмещения доводится до сведения участников аукциона до его начала при заключительной регистрации под подпись);

- выполнить условия, предусмотренные в решении № 3326, которые подлежат выполнению до обращения за государственной регистрацией в отношении земельного участка.

После совершения победителем аукциона (единственным участником несостоявшегося аукциона) указанных действий и представления организатору аукциона и в Мингорисполком копий платежных документов, **но не позднее двух рабочих дней**, с ним в установленном порядке в соответствии с условиями аукциона продавцом (Мингорисполкомом) заключается договор купли-продажи не завершенного строительством незаконсервированного объекта и договор аренды земельного участка.

В тот же срок Мингорисполком передает победителю аукциона (единственному участнику несостоявшегося аукциона) выписку из решения № 3326 и выдает экземпляр протокола.

Дополнительная информация: Извещение о проведении аукциона опубликовано на сайтах: государственного комитета по имуществу Республики Беларусь – **www.gki.gov.by** (раздел «Продажа /Аренда имущества»); Минского городского исполнительного комитета – **www.minsk.gov.by** (раздел «Земля и имущество»/«Продажа /Аренда/по продаже не завершенных строительством объектов»), организатора аукциона – **www.mgcn.by** (раздел «Земельные участки» и «Недвижимость в собственность»).

Телефон для справок: **+375 (17) 363 9672** (по вопросам проведения аукциона), **+375 (17) 317 16 66, +375 (17) 326 69 66** (по вопросам осмотра предмета аукциона).

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

АВЕН. На гэтым тыдні вам можа падвярнуцца новая выгадная праца ці дадатковы кароткачасовы заробак. Арыентуйцеся па сітуацыі і не ўспрымайце гэта як штосьці абавязковае. Не выключана, што вы палічыце патрэбным адмовіцца ад прапановы, бо занадта стаміліся. Але ў цэлым службовая дзейнасць можа прынесці прыемныя неспадзеўкі. У выхадныя добра было б сустрэцца з сябрамі.

ЦЯЛЕЦ. Залішнія ўражлівасць і спазненні могуць стаць прычынай непрыемных сітуацый. Старайцеся не панікаваць і не ўвязвацца ў канфлікты. Пажадана перайсці на зберагальны рэжым працы. Перш чым штосьці змяняць у сваім жыцці, паспрабуйце ўзважыць усе за і супраць. Планы, якія вы будавалі на гэты тыдзень, зменяцца пад ціскам абставін. Дзелавая паездка напрыканцы тыдня абяцае адкрыць перад вамі новыя перспектывы.

БЛІЗНЯТЫ. Вашы мары пачнуць ажыццяўляцца на гэтым тыдні. Цяпер супрацьпаказаны спешка і залішняя мітуслівасць. Прытрымліваючыся чакальнай стратэгіі, вы зможаце дабіцца ашаламляльных вынікаў. Праявіце цярпенне і верце ў лепшае. Зоркі абяцаюць вам шмат пяшчоты, страсці і рамантыкі.

РАК. Рашучасць і актыўнасць дазволяць ажыццявіцца большай частцы планаў і задум. Адна з найважнейшых задач на гэтым тыдні — наладжванне не толькі дзелавых, але і асабістых сувязяў. У вас хопіць запалу і энергіі, каб падтрымліваць і каардынаваць дзейнасць партнёраў. Важна правільна збудаваць узаемаадносіны з калегамі па працы. Магчыма далёкая паездка. У другой палове тыдня верагодныя пэўныя неабгрунтаваныя прэтэнзіі з боку блізкіх людзей.

ЛЕЎ. На гэтым тыдні вам будзе проста неабходна ўраўнаважыць свае асабістыя і грамадскія інтарэсы. Пашырце кола зносін, тады дзелавыя сустрэчы дазволяць павялічыць сферу ўплыву, адкрыюць новыя перспектывы. На працы спатрэбяцца такія якасці, як дыпламатычнасць і спакой, нават калі здарыцца аўрал. Выявіце актыўнасць, але ўсё ж не хапайцеся адразу за некалькі спраў. Нядзелю лепш правесці спакойна.

ДЗЕВА. Тыдзень можа наглядна прадэманстраваць усе вашы ўнутраныя комплексы. Што ж, тым лягчэй будзе з імі змагацца. Можаце адчуць глыбокую абыякавасць да ўсіх спраў. У такой сітуацыі проціпаказаны сыход у свет ілюзій. Лепш сустрэцца з сябрамі і абмеркаваць хвалюючыя тэмы. Каб не азмрочваць выхадныя дні, будзьце больш умеранымі ў сваіх запытах. Усё ж цуды, нажаль, бываюць вельмі рэдка.

ШАЛІ. На гэтым тыдні ў вас можа з'явіцца бліскучы шанц ажыццявіць свае жаданні. І знойдуцца тыя, хто захоча ў гэтым дапамагчы. У сераду не варта пачынаць ніякіх адкрытых і не вельмі адкрытых размоваў з кім бы там ні было. У пятніцу не варта шмат працаваць і моцна стамляцца. У суботу вас чакае гарачае спатканне.

СКАРПІЁН. Спяшайцеся рэалізаваць свае патаемныя мары, бо менавіта цяпер перад вамі адкрываюцца бліскучыя перспектывы. Сустрэчы і новыя знаёмствы будуць плённымі, хоць і не адразу. На гэтым тыдні трэба закласці падмурак для будучага кар'ернага ўзлёту. Не забывайце пра адпачынак і асабістае жыццё. Больш часу праводзьце з каханым чалавекам.

СТРАЛЕЦ. Вам будзе цяжкавата зразумець, што, уласна, вы робіце. Падобна, вас раздзіраюць унутраныя супярэчнасці. Зараз лепш займацца дробязямі, а таксама справамі, у якіх памыліцца немагчыма. Спрыяльныя кантакты з калегамі здалёк, магчымы паездкі, камандзіроўкі. У асабістым жыцці не выключаны праблемы, звязаныя з моцнай занятасцю на працы.

КАЗЯРОГ. Панядзелак і аўторак могуць не выклікаць у вас асаблівага захаплення, бо вашыя планы пагражаюць цалкам памяняцца. Непажадана пасвячаць членаў сям'і і сяброў у свае фінансавыя праблемы. Пазбягайце падману і спакушэння. У суботу паспрабуйце пазбавіць свой дом ад лішняга хламу. У нядзелю карысна будзе пабываць у новых месцах.

ВАДАЛІЙ. Тыдзень абяцае быць яркім і насычаным на розныя ўражанні і падзеі, сустрэчы і знаёмствы. Спрыяльны час для змены іміджу. Навакольныя гэта ацэняць. Ваша пачуццё гумару і асабістае абаянне могуць аказаць станоўчы ўплыў на поспех у многіх справах. Вашу светлую галаву на гэтым тыдні будуць наведваць самыя разнастайныя ідэі. І з-за гэтага наўрад ці атрымаецца доўга ўсядзець на адным месцы. Але пастарайцеся ўсё ж не гнацца адразу за двума зайцамі.

РЫБЫ. Перад вамі будзе стаяць выбар, давядзецца вырашаць сур'ёзныя сямейныя праблемы. Навошта збіраць крыўды? Гэта толькі ўскладніць ваша жыццё. Лепшая тактыка паводзін — гэта спакойна рабіць сваю справу, і вашыя старанні будуць абавязкова ацэнены. Пацярпіце, запал вакол змен на працы паступова будзе слабець. Праца ў калектыве прынясе поспех, чакаюцца дзелавыя і сяброўскія сустрэчы. Імкніцеся гасіць скандалы, надайце блізкім людзям больш увагі і клопату.

Даты Падзеі Людзі

25 ЛІСТАПАДА

У краіне

1903 год — нарадзіўся Іса Аляксандравіч Плеў, вядомы савецкі военачальнік, удзельнік вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў у гады Вялікай Айчыннай вайны, двойчы Герой Савецкага Саюза, генерал арміі, Герой Мангольскай Народнай Рэспублікі. У 1939 годзе на чале кавалерыйскага корпуса, з лістапада 1944-га — конна-механізаванай групы на Заходнім, Паўднёвым, Паўднёва-Заходнім, Стэпавым, 3-м і 2-м Украінскім, 2-м Беларускім і Забайкальскім франтах. Войскі пад яго камандаваннем удзельнічалі ў бітвах пад Масквой і Сталінградам, у Мелітопальскай, Адэскай, Беларускай, Будапешцкай, Пражскай аперацыях; у ходзе Беларускай аперацыі вызвалялі гарады Глуск, Слуцк, Мір, Стоўбцы, Нясвіж, Баранавічы, Слонім, Брэст.

1908 год — нарадзіўся Анатоль Валянцінавіч Волкаў, беларускі графік, жывапісец. Працаваў у галіне выяўленчай сатыры (карыкатура, плакат). Супрацоўнічаў з выданнямі «Раздавім фашысцкую гадзіну», «Вожык», «Агітплакат», у якіх стварай сатырычныя малюнкі і карыкатуры на палітычныя і бытавыя тэмы. Унёс значны ўклад у кніжную графіку. Аформіў і ілюстраваў кнігі «Новая зямля» Я. Коласа, «Выбраныя творы» М. Гогаля і інш. Сярод станковых работ: серыі акварэляў «Мінск і яго жыхары», «Юныя мінчане», «Дзеці 1920-х». Сярод жывапісных палотнаў: «У родных мясцінах», «Першага верасня», «Канец восені» і іншыя.

1943 год — ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў быў вызвалены Прапойскі раён (з 23.05.1945 — Слаўгарадскі раён). У вызваленні раёна ўдзельнічалі: 362-я стралковая дывізія (генерал-маёр В. М. Далматаў) 3-й арміі Беларускага фронту; партызанскі атрад 48-ы Прапойскі (камандзір В. Л. Шырко), які 7 снежня 1943 года злучыўся з часцямі Чырвонай Арміі.

У свеце

1592 год — нарадзіўся Лопэ дэ Вега, іспанскі драматург, паэт і празаік, славуты прадстаўнік «залатога» веку Іспаніі. Аўтар прыкладна дзвюх тысяч п'ес, з якіх 426 дайшлі да нашых дзён, амаль трох тысяч санетаў, шэрагу раманаў і паэм.

1783 год — апошнія брытанскія войскі пакінулі Нью-Ёрк пасля завяршэння Вайны за незалежнасць ЗША.

1795 год — у дзень імянін Кацярыны II апошні польскі кароль і вялікі князь літоўскі Станіслаў Аўгуст Панятоўскі адрокся ад прастола і тым самым завяршыў трэці падзел Рэчы Паспалітай.

1867 год — Альфрэд Нобель запатэнтаваў дынаміт.

1936 год — Германія і Японія заключылі Антыкамінтэрнаўскі пакт, які быў накіраваны супраць Камуністычнага інтэрнацыяналу (Камінтэрна, адкуль, уласна, і назва пакта) з мэтай не дапусціць далейшага распаўсюджвання камуністычнай ідэалогіі ў свеце. Пакт быў падпісаны Іаахімам фон Рыбентропам і паслом Японіі ў Германіі Кінтама Мусякодзі. Італія, Іспанія, Румынія, Славакія, Балгарыя і іншыя краіны далучыліся да пакта да лістапада 1941 года.

1992 год — Федэральны сход Чэхаславакіі прагаласаваў за падзел краіны на Чэхію і Славакію з 1 студзеня 1993 года.

Так гаварыў...

МАРСЕЛЬ ПРУСТ:

«Ніколі не бываеш такім нешчаслівым, як гэта здаецца».

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	8.54	16.58	8.04
Віцебск —	8.50	16.41	7.51
Магілёў —	8.44	16.48	8.04
Гомель —	8.34	16.52	8.18
Гродна —	9.08	17.14	8.06
Брэст —	9.02	17.22	8.20

Месяц

Першая квадра 20 лістапада.
Месяц у сузор'і Цяльца.

Імяніны

Пр. *Аляксандра, Барыса, Івана, Канстанціна, Ніла, Уладзіміра.*
К. *Кацярыны, Марыі, Клеменса, Яўхіма.*

Фота Андрэя ФЕАКЦІСТАВА.

ЗАЎТРА

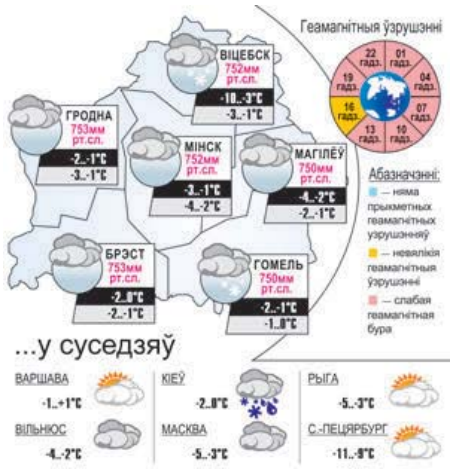

УСМІХНЕМСЯ

Планы на сёння:
1. Тое.
2. Сёе.
5.
10.

— А памятаеш, Вадзік, як мы згулялі вяселле?
— Па-мойму, унічыю.

— Скажыце, а колькі каштуе вось гэта сукеначка?
— Вы толькі паглядзіце, гэтая шыкоўная сукенка каштуе трынаццаць тысяч усяго.
— Усяго... Нейкая незнаёмая валюта. А які ў яе курс да рубля?

— А ты даўно кактус на халадзільніку паліваў?
— Гэта хлеб...

Скажыце, як адрозніць сапраўднага маржа ад аматара.
— Лёгка! Сапраўдныя маржы купаюцца голымі.
— Гэта значыць, тыя, хто купаецца ў вопратцы, не маржы?
— Не. Гэта рыбакі.

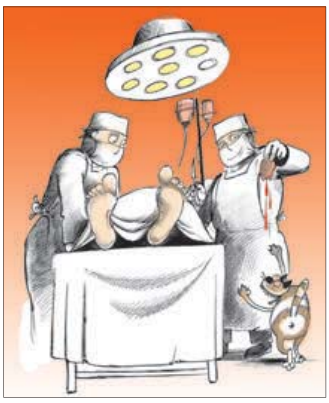

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Рэгістрацыйнае пасведчанне нумар 2 ад 17 лютага 2009 года, выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

ТЭЛЕФОНЫ Ў МІНСКУ: прыёмнай – 311 17 13 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 311 17 44, маркетынгу — 263 66 73, бухгалтэрыі — 311 17 16.

прыём рэкламы
тэл./факс: 311 17 27,
e-mail: reklama@zviazda.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

www.zviazda.by
e-mail: info@zviazda.by
(для зваротаў): zvarot@zviazda.by

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 382000000007667 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, праспект Незалежнасці, 79/1. Выходзіць 5 разоў на тыдзень.

Тыраж 10.346. Індэкс 63850. Зак. № 2638.

Нумар падпісаны ў 19.30 24 лістапада 2023 года.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12